P. JOSIP SCHRYVERS C. Ss. R.

PREDANOST BOGU

PUTOKAZ

DUŠEVNOM MIRU I SAVRŠENSTVU

Preveo: Dr LJUBOMIR MARAKOVIĆ

ZAGREB 1961

26547

P. JOSIP SCHRYVERS C. Ss. R.

PREDANOST BOGU

PUTOKAZ

DUŠEVNOM MIRU I SAVRŠENSTVU

Preveo: Dr LJUBOMIR MARAKOVIĆ

ZAGREB 1961

Izdao: Nadbiskupski Ordinarijat - Zadar
Odgovara: O. Ivan Jeger, Trg 27. III br. 2, Zadar
Umnoženo kod: Ured za prijepis i umnožavanje M. Marijančić, Zagreb, Jurišićeva 1a

U V O D

Što se više zadubljujemo u život duša i u pobožne knjige, to više spoznajemo, da je na koncu konca sva pobožnost i svetost duše izražena u prvom dijelu Očenaša.

Kao djeca treba da priznajemo i ljubimo našeg Oca. Naša duša treba da bude raj na zemlji. Spoznati moramo sve više Njegovo ime, veličinu, dobrotu, svetost i milosrđe, koje svakoga časa moramo hvaliti i slaviti. U sebi i kod drugih moramo što više promicati vršenje Božje volje. Najveća je zapreka, kojom se duše opiru djelovanju milosti, njihova samovolja. Kolike duše ostaju na po puta, jer se ne mogu odreći svoje volje ni svojih nazora. Ljudima današnjice nije važna poslušnost. Oholost i samovolja doveli su Lucifera i naše praroditelje do pada. Oholost i samovolja prečavaju i danas nebrojene duše, da postignu pravu pobožnost i svoje posvećenje. Svaka hoće sve najbolje znati. Svaka hoće da ide svojim vlastitim putem. Vječno: "Non serviam: Ne ću služiti! " ne izumire.

Dragi čitaoci i poštovane čiteteljice! Ne ćete ispravno razumjeti ovu knjigu, ako pripadate onim mnogima, koji doduše rado čitaju pobožne njige, ali ne nastoje, da njihov sadržaj i ostvare.

Samo onda ćemo spoznati, što je potpuna predanost Bogu, ako možemo sasvim odbaciti svoju volju u svemu, što nam zapovijeda Bog ili njegovi zamjenici. Odstranimo u svom vjerskom životu svaku polovičnost i kukavičluk. Ne oklijevajmo ni časa, već se poklonimo našemu Gospodinu i Bogu. To je najbolje, što možemo učiniti.

Poklonimo Gospodinu svu svoju volju svagdje i u svim zgodama; u veselim i bolnim časovima, u danima zdravlja kao i u bolesti. U danima, kada nam volja Svevišnjega daje čast i sreću, kao i onda, kada nam šalje žalost i bol.

"Gospodine, uzmi moj razum, moje srce, moju volju!" Tko ovu rečenicu iskreno moli i po njoj udešava svoj život, taj će naskoro doživjeti sve blagotvorne posljedice potpunog predanja u volju Božju.

O, kada bismo znali, kako prava predanost čudesno preobrazuje naše duše! Tko se Gospodinu sasvim predaje, taj će u svom htijenju i djelovanju biti jedno s Njim. Ako hoćeš, da se tvoja volja vrši, onda nastoj, da se vrši u volji Božjoj. Jer se Božja volja uvijek vrši, htjeli to ljudi ili ne htjeli. Bog će na koncu izvršiti svoju volju božanskom snagom. Ako se tvoja volja krije u Božjoj svetoj volji, onda se vrši i tvoja, jer su Božja volja i tvoja volja jedno.

Raj bi bio na zemlji, kada ne bi bilo samovolje. Jer svi grijesi i požude sa svima strašnim posljedicama za po-

jedince kao i za zajednicu posljedice su narivavanja svoje volje Božjoj volji.

Što se više budu ljudi odricali svoje volje i prilagođivali Božjoj volji, to će više biti ljubavi i pravednosti, to više dobrote, poniznosti i blagosti, poslušnosti, mira i veselja; to ćemo više imati raj u našoj suznoj dolini.

Čitaj ovu knjigu polako i temeljito. Ne traži velike fraze. Ne očekuj izvanredna tumačenja. Samo jedno te ova knjiga moli: ne budi plašljiv i tvrd! Budi velikodušan i plemenit! Kada čuješ glas Božji, budi junačan. Stupi u redove onih duša, koje svomu Bogu daju ono, što mu pripada: svu svoju volju, cijeli život i svu ljubav. Jer to je zapovijed Gospodinova i samo će onaj naći pravi mir u nebu, koji je potpuno izvršuje:

"Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem, svom dušom i svom snagom svojom." To je prva i najveća zapovijed Božja. Druga je istovetna s prvom: "Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe." U ovim dvjema zapovijedima leži izvršenje Božje volje. Tko ljubi Gospodina potpunom predanosti, taj će zaista ljubiti i svoga bližnjega i tim će vršiti Njegove zapovijedi i Njegovu svetu volju.

I. dio

NAČELA PREDANOSTI BOGU

I. Poglavlje

PREDANOST BOGU DUŽNOST JE PRAVEDNOSTI

1. Temelj svih stvari

Predati se Bogu znači: Njemu prepustiti dušu i tijelo. Njemu žrtvovati svu svoju snagu sa svim osjećajima, željama, bojaznima, nadama i osnovama za budućnost. Sebe Bogu predati znači: ne pridržati za sebe ništa osim brižne želje: ljubiti Boga. Sebe Bogu predati znači zaboraviti sebe i dati Srcu Isusovu sav svoj nemir kao i svu brigu i sve poteškoće dnevnoga života, da mu povjerimo sve svoje potrebe moleći ga, da se za sve brine i da nam u svemu pomogne. Sebe Bogu predati znači: odbaciti svu brigu za svoj vlastiti ja, misliti i posvetiti se djelima, koja posješuju i povećavaju Njegovu čast, da prema svojim silama širimo Kraljestvo dobrote i istine, žrtvujući se u službi svoje braće iz ljubavi prema Gospodinu.

Sebe predati Bogu znači: pomagati, poučavati, jačati, podupirati, no prije svega obraćati i voditi Bogu.

Predanje samoga sebe neprestani je "fiat" usred svih unutarnjih i vanjskih promjena dnevnog života; jednostavna djetinja suglasnost s voljom nebeskoga Oca i potpuna predanost svim mogućim odredbama Providnosti. Sretna ona duša, koja se svom jednostavnošću daruje Gospodinu, jer će se Isus njoj sasvim darovati. On preuzima vlast u duši, koja Ga ljubi. On brani njezine probitke, On nosi sam sve njezine brige, koje zaokupljaju svu njezinu pažnju. On je brani od njezinih neprijatelja, On je oslobađa svake brige, čuva od svih opasnosti, a u zahvalu traži samo predanost njezina srca. Tako se između Isusa i duše razvija međusobno predanje osnovano sasvim na ljubavi. Tako započinje život ljubavi, život tajanstvene privlačivosti za čiste duše i veliko dušna srca. Ne pripadati samom sebi; Isusu biti sasvim predan, Njemu prepustiti, da vlada svojim stvorenjem i zadovoljiti se tim, da ljubimo Njega. Sretna li života! Surađivati s Kristom, po Njegovoj uputi braniti Njegove probitke, s Njim pronalaziti sredstva, da se neumrle duše otmu paklu. Kako je to čaroban ideal. Da, svaki čas možemo zaroniti u beskrajni ocean Božanstva, možemo znati, da smo tamo neizmjerno daleko od svih sitnica, koje izjedaju ljudsku djelatnost. Kako je to divan mir, kako tiha sreća! Povjerljivo drugovati s Isusom, s Njim se veseliti, dijeliti s Njim naše vlastite

patnje i Njemu dati neumorno i nježnom ljubavlju odštetu za svu ljudsku nezahvalnost. Kako je to ljupka sudbina za osjećajne duše i srca puna ljubavi!

O Isuse, ja hoću da se pribrojim tim sretnim dušama. Hoću da se pobratim s Tobom, da Ti poklonim cijelo svoje srce, da mogu sasvim posjedovati Tvoje. Hoću da uložim sve sile svoga bića, da Ti dokažem svoju ljubav. Hoću da zaboravim sama sebe, hoću da s Tobom spasavam neumrle duše. O, kakav li je to nebeski san! Taj se san može ostvariti. Treba samo živjeti u Istini.[1] Dovoljno je, ako se svakoga časa, činom ljubavi vraćamo Bogu i Njemu dajemo čitavo svoje biće, što smo ga primili od Njega. Bog je naš praizvor. On nas je stvorio, On nas uzdržava, On sudjeluje u svakom našem radu. On neprestano djeluje u svim našim sposobnostima, u svim osjetilima, u svim stanicama, od kojih se sastoji naše tijelo. Priznajmo Njegovo vrhovništvo s ljubavlju. To je samopredanje.

Božanska djelatnost prodire u sve naše misli i sklonosti, u naše dojmove, osjećaje i djelovanje. Isto tako uzdržava ona svaki stvor u negovu bivstvu, ona djeluje kod svakoga pokreta milijuna bića, koja ispunjaju svemir.

Predajmo se bez straha njezinoj Providnosti. Prilagodimo se iz ljubavi vrhovnoj volji, kojoj se nitko ne može oteti. To je predanje sama sebe, to je svetost. Naš se život odigrava u Božjem krilu. Svojim božanskim bićem On je zaista svagdje nazočan kao i na nebu. Priljubimo se uz Njega, jer se savršenost sastoji u tom, da puštamo, da nas Bog nosi. S pouzdanim predanjem počivati na Njegovim grudima i živjeti kao dijete na majčinim prsima. To je savršen život.

Sve svoje brige prepustiti Njemu, Njemu povjeriti, da nas svjetuje u svim potrebama, zadovoljiti se tim, da Njega ljubimo: to je zaista duhovni život i predokus vječnoga života u Božjoj ljubavi.

2. Cilj svih bića

Bog je ne samo praizvor svih stvari, On je konačni cilj svih stvorova i svakog pojedinog bića. I najmanji kukac, koji se skriva ispod lista, ima svoje određenje baš kao i divlja životinja, koja živi u šumi; atom prašine, koji leti u zraku, ima svoju svrhu kao i neizmjerna nebeska tjelesa, koja kruže svemirom. Najskromniji smrtnik, koji kao nepoznat rob luta usred pustinje, ima isto pravo da postigne svoj cilj, kao i vladar, koji upravlja sudbinom svijeta. Pred Bogom, čije je veličanstvo neizmjerno, iščezava svaki čovječji časni položaj, svaka stvorena veličina i svaka konačna zasluga. Budući da je svako biće stvoreno od Boga, mora ono ovdje na zemlji ispuniti svoje određenje i živjeti za Boga.

"Ja sam Alfa i Omega, Početak i Svršetak!"

---

1) I.Iv.4.-

Bezumni stvor, koji ne pozna slobode, nepromašivo postizava svoje određenje, koje je od Boga primio. Samo čovjek je primio od Boga tu opasnu prednost, da slobodnom odlukom svoje volje postizava svoj cilj.

Obdaren sličnošću Bogu, može raspoznavati dobro od zla. On zna, da mu je Gospodin dao um, kojim će spoznati Istinu, a volju, da prianja uz najviše Dobro. Ako se toj Božjoj naredbi prilagodi, ako se prepusti toj božanskoj volji, i ako dragovoljnim činom srca vrati Bogu biće, što je od Njega primio, ispunit će svrhu, za koju je stvoren. Bogu se predati po redu, koji je On odredio: to je cilj čovjeka, njegova prva i zadnja dužnost, koja uključuje sve ostale. Svaki čovjek, koji je došao k razumu, ima pravo izbora u svojim slobodnim odlukama, da li će svete Božje odredbe držati ili će se njima protiviti. Svaki čovjek bira nužno jedno ili drugo."Tko nije za mene", rekao je Isus, "taj je protiv mene." Treba požaliti svaku dušu, koja u tom uskraćuje Bogu poslušnost. Ona osuđuje sebe na nemir, na razdor i nesreću. Nered ne može nikada stvoriti mira. Posvuda vidim nesretne duše, razdvojene obitelji, prevrat u državama ; svuda zbrka, jer ljudi ne će da slušaju Boga.Revolucija vlada trajno u modernom društvu kao neprestani izražaj nezadovoljstva, jer je revolucija uzbuna protiv poretka, protiv autoriteta, protiv Boga. Ali svako smetanje poretka nosi svoju kaznu u sebi, a ta kazna znači uspostavu poremećenog poretka. Bog naime uvijek poluči onaj cilj, koji je On sebi odredio. On drži svemir sa svim njegovim stvarima u svojoj ruci. Nijedan stvor ne može Bogu uskratiti vrhovništvo. Bog ne ustupa svoje časti nikomu. "On je moćan od kraja do kraja zemlje i sve uređuje ljupko."1) Slijed država jedne za drugom, njihov cvat i njihovu propast, događaje, koji su ispunili povijest, ratove, prevrate, otkrića: sve je to Bog htio i vodio u svoje svrhe. Ljudi su mislili, da su gospodari svjetske povijesti, a bili su nesvijesno oruđe božanskog Radnika. Ništa se ne događa na zemlji, što ne bi služilo Bogu, da postigne svoj cilj. Neka zlo pustoši, neka društvo zapadne u ćudorednu pokvarenost, neka se ljudi odreknu Boga, neka hule Njegovo sveto ime,neka se u svojoj ludoj oholosti dignu protiv Boga, neka ga isključe iz svojih srdaca i obitelji; Bog može dopustiti, da postignu prividan uspjeh, da Njegova Crkva bude progonjena, a Njegovi sluge pogrđeni; On može dopustiti,da hula na Boga hoda naokolo drska čela, a opačina da obilazi posvuda s bestidnim pogledima. Ali Njegovo strpljenje ima svoje granice; jednom će doći dan obračuna, i čast, koju mu grešnici nisu htjeli dragovoljno dati , morat će mu prisilno iskazati.

O moj Isuse! Ne ću da čekam do onoga strašnog dana, da Te proslavim. Ne ću da silom budem natjeran, da Ti odam onu čast, koju traži Tvoja pravednost. Ti si moj konačni cilj, Ti si svrha moga života. Ja Ti poklanjam sebe činom svoje slobodne volje, i taj ću čin toliko puta ponoviti, koliko mi god Tvoja milost pomogne.On neka bude početak, napredak i svršetak moga duhovnog života.

1) Mudr.8,1.-

3. Uzor svih stvorova.

Bog je uzrok djelovanja i svrhe svih stvorova. On je i njihov uzor. On se nije zadovoljio tim, da svomu stvoru odredi polaznu točku i cilj puta, što ga on mora prevaliti na zemlji. On mu je pokazao i put, kojim treba da ide. A jer je čovjeka stvorio na svoju sliku i priliku i njega odredio za to, da odrazi božanske crte u svojoj duši, htio je, da mu bude i neizmjerno savršen uzor. Kao svaki stvor, tako živi i čovjek u Bogu od vjekova. Sv. Augustin kaže: "U Njemu su uzroci svega prolaznog i nepromjenljivi prauzroci svih promjenljivih stvari, vječna i živa počela svih bezumnih i vremenitih stvorova." 1) U svojoj vječnosti vidi Bog svojim umom sva stvorenja, koja bi On mogao stvoriti i koja će On uistinu i stvoriti. Svaki je tu na onom stupnju ljepote i savršenosti, koju može postići. Božanska je mudrost unaprijed odredila put, kojim svaki stvor na zemlji mora ići. Određen je i čas Njegove pojave u stvarnom svijetu, kao i uloga, koju mora odigrati, te čas njegova odlaska sa zemaljske pozornice. U Božjem duhu predbilježena je sasvim točno svaka pojedinost njegova budućeg bitka. Božju točnost ni najmanje ne smeta slobodna volja umnih bića. Pred Bogom je prošlost i budućnost - sadašnjost.

I tebe je, moja dušo, Bog u svojoj Vječnosti od mnogih svojih stvorova razlučio i razabrao. On je tebe vidio među nebrojnim drugim bićima, doduše ne kao jedan dio samoga sebe, već kao mogućnost, da ga u Njegovoj neiz mjernoj savršenosti možeš nasljedovati kao buduća slika Njegove božanske ljepote. Već od onoga časa odredio ti je crte, po kojima ćeš se razlikovati od svakog ostalog stvora. On je predvidio onu potrebitu dobrotu bitka, koju ćeš ti zadobiti u Njegovim očima, ljepotu i savršenost, koja će ti biti vlastita. Savršenom točnošću odredio je i način, kako treba da postigneš tu svetost. On ti je odredio put, kojim ćeš ići na zemlji, sredstva, kojima ćeš raspolagati, pomoć, koju ćeš dobiti, vanjske prilike vremena i mjesta, u kojima ćeš živjeti, ljude koje ćeš sresti, kao i najmanje događaje, koji će utjecati na tvoj život.

On je predvidio i poteškoće, koje ćeš naći u svom vlastitom srcu, kada se budeš vježbao u krepostima; predvidio je igru tvojih strasti, tvoje borbe, tvoje slaboće, tvoje pobjede i neizmjernu strpljivost, koju će jednom morati imati prema tebi. Od vječnosti je On s veseljem predvidio i pozdravio tvoju iskrenu volju, tvoje revno i pošteno srce. Brojio je nebrojene čine ljubavi, koji će poteći iz tvog srca, kao iz bogata izvora. Da, već onda se veselio i uživao u povjerljivosti, koju će ti jednog dana priuštiti.

Da, bijedno malo stvorenje !

Od vječnosti se bavila Božja misao sa mnom. On je mene

1.) Ispovijesti, knj.1, pogl.5.-

već onda ljubio, kada Ga ja još nisam ni poznavao. On je pridržao sebi brigu oko posvećenja, On me je vodio za ruku i pokazao mi put, da ne skrenem ni desno ni lijevo.

O Gospodine, Ti si neizmjerno obziran prema svojim stvorovima.1) Ti bdiješ očinskom brigom nad njima. Ti se bojiš, da se Tvoja djeca ne udalje od Tebe i da ne propadnu. Daj mi milost, da Te uvijek ljubim!

4. Sveta bezbrižnost

Bog je moj praizvor. Moj razum mora priznati Njegovo vrhovništvo nada mnom. Bog je moj cilj; moja Mu se volja mora pokloniti bez sustezanja. Bog je moj uzor. Cijeli moj život treba da bude nasljedovanje toga uzora. Ja sam o Bogu apsolutno i potpuno ovisan. Nije dosta, da Ga u prahu priznajem za jedinog uzročnika svega bivstvovanja, da se svom energijom svoje duše Njemu klanjam, da za Njim težim kao za jedinim ciljem svoga života; ja Ga moram svakoga časa svoga života slijediti korak po korak. Moram se svom snagom prepustiti Njegovu vodstvu, dati Njemu da On po svojoj rasudi raspolaže sa mnom.

Da, moj Bože, Ti hoćeš da se ja Tebi povjerim ne samo tim, što Ti se posvećujem, nego i na način, kojim treba da se posvetim. Tebi nije svejedno, da li ću odabrati ovaj ili onaj put u nebo. Od vječnosti si Ti sam odredio moj put. Tvoja mudrost predvidjela je i najmanje promjene u mom životu Tvoja ih je Providnost sredila. Ja nemam ništa ni mijenjati, ni dodavati, ni oduzimati. Nepravda bi bila s moje strane, kada bih želio drugo, no što si mi Ti odredio ili kad bih Ti došao sa žalbama i tužbama. Nemam prava, da Te zovem na odgovornost i da Te pitam, zašto si mi dao ovaj karakter, ove slabosti ili strasti; zašto si me opteretio ovom unutarnjom uzbunom sjetilnosti ili dubokom čežnjom za visinom. Ti mi nijesi dužan tumačiti, zašto si dao, da se pojavim na zemlji sada, a ne u drugo vrijeme, na ovome određenom mjestu, u ovoj okolini, uz ove povoljne ili nepovoljne prilike. Moj Bože, Ti si me stvorio bogatim ili siromašnim, da budem učen ili neuk, da budem otmjena roda ili da kao prosjak hodam nepoznat po svijetu. Ti si mi dijelio milosti i olakšice, kojih drugima nijesi dao! Ti si mojoj duši dao obranu, kojom drugi oskudijevaju. I za sve to nijesi dužan, da meni polažeš račun. Ti si mojoj duši odredio svoje vječne namjere. Ja ih moram prihvatiti i primiti i po njima se posvetiti.

O moja dušo! Kako si se prevarila, kada si za svoje posvećenje kovala vlastite osnove, kada si bez obzira na Božje namjere sanjarila o nekoj savršenosti, o zvanju, poslovima, prosvjetljenjima, utjehama ili križevima, koji nijesu bili za tebe. Kako si često tumarala uskim puteljcima, koje si sama odabrala, dok ti je sam Gospodin u Vječnosti odredio dug i širok put.

1.) Mudr. 12,18.-

Ta ne pitaj više putnike, koji je pravi put, što vodi Bogu. Oni ti ne bi znali odgovoriti. Svoj udes oni znaju, ali ne tvoj. Pođi bez straha, Bog je s tobom! On traži od tebe samo poslušnost i podložnost Njegovoj vrhovnoj volji.

Što je Bog u vječnosti namijenio kojoj duši, to joj i daje u vremenu. Čovječji se život odvija poput duga tkiva. Svi su događaji, sve okolnosti i svaki čas određeni i unaprijed Bog je rekao: "Pokloni se i pokori se!". Priprosta djetinjska duša odgovara: " Prihvaćam, ljubim i prepuštam se sasvim Tvomu djelovanju." Ravnodušna duša prolazi mimo, ne brinući se za blago, koje ostavlja, ne osvrćući se na nj, i ne starajući se za čast, koju prezire. Neprijateljska duša kune i grdi. No Bog djeluje dalje; Njegova djelatnost donosi svakoga časa novu dužnost, te neprestano posvećuje onu dušu, koja joj se potpuno povjeri.

Moj Bože! Ti izvore moga bivstvovanja, Ti konačni cilju moga života, Tebi se prepuštam, Tvojoj se volji potpuno podlažem. Moja je zadaća, da Tebe slijedim korak po korak kao dijete, koje majka vodi za ruku. Ne ću da ispred Tebe jurim, ne ću da za Tobom zaostanem. Hoću da idem s Tobom u korak, hoću da svoje male dužnosti ovoga časa vršim, da primam križeve, koje mi taj čas donosi i, da sve podvrgavam svim Tvojim sadanjim i budućim namjerama za moju dušu. Ja znam, da je dobro sve, što primam iz Tvoje ruke, jer je Tvoja draga i dobra Providnost tako naložila i odredila.

- - - - - - - - - - -

II. Poglavlje

PREDANOST BOGU ZAHTJEV JE MUDROSTI

1. Pod Božjom zaštitom.

Predati se Bogu znači: žarkim činom ljubavi darovati cijelo svoje biće Bogu, zaboraviti sama sebe i ne brinuti se ni za radost ni za bol, već svu brigu prepustiti Gospodinu. To je potpuna predanost Bogu. Znam i predobro, da se ljudska mudrost tome protivi. Ona bi htjela ograničenja, dobiti jamstvo i stavljati Bogu uvjete. Zar je posao posvećenja prividno kao neka trgovina između Boga i duše, uzajamni ugovor, kog kojega obje stranke nastoje osigurati svoje osobne interese ? Neka takvo sitničavo shvaćanje bude zauvijek daleko od nas! Takve nam stvari došaptava razboritost puti.

Dušom i tijelom pokloniti sebe Bogu, priljubiti se uz Njega, kao što se dijete privija majci oko vrata. Kazivati Gospodinu, da Ga ljubimo: to je savršenost, to je mala tajna svetaca; u tom je vještina, razdragati Božje srce.

Isus hoće, da se Njegove duše i Njegove zaručnice ne brinu ni za što drugo, nego samo za Njegovu ljubav i za sredstva, kojima će Njemu dokazati svoju ljubav. Na Njegovu kraljevskom dvoru brojno je dvoranstvo. Treba li ukloniti brigu, osigurati budućnost, predusresti zlo to On povjerava svojim slugama. Kraljica ne smije napuštati svoga supruga. Njezin je zadatak, da ga razveseljuje čistoćom svoje nakane, svojom nježnošću i vjernošću svoje ljubavi. Zar Kralj Kraljeva možda nema dosta moći, mudrosti i dobrote, da duša mora strahovati za svoju budućnost? Gotovo bismo morali to vjerovati, kad vidimo nemir i tjeskobu stanovitih duša.

O premilostivi Gospodaru i Bože! U vječnosti si odlučio, da me posvetiš. Ti si samo zato stvorio svijet, da mene spasiš. Tek što zadnji tvoj odabranik dosegne onaj stupanj ljubavi, koji si mu ti odredio, nestat će svijeta poput umjetnog stroja, koji je odsele beskoristan. A šta je Bogu stalo do toga ma kako savršeno izgrađenog stroja svijeta? Bez muke može On stvoriti tisuću drugih, silnijih i ljepših. Što Njegove misli zaokuplja, to su duše. Događaji, koji obuzimaju ljudsku pozornost, revolucije, preokreti, međusobni slijed država to su za Boga dječje igre. Što Njega dira i raduje nebesa, to je sačuvana i nanovo stečena nevinost, čin ljubavi, odluka duše, da će sebe potpuno pokloniti Bogu, uzdah čežnje za Njegovim srcem, molitva.

Isus je jednom rekao nekoj svetici: "Ja sam spreman, da svoje muke isto toliko puta ponovno pretrpim, kolikogod ima izgubljenih duša. Ali njih nažalost nije više moguće otkupiti." A da se ti, moja dušo, bojiš, kad si se Isusu darovala u jednom činu oduševljene ljuba-

vi? Zar će majka dopustiti, da joj padne dijete, kojemu ona vodi prve korake? A ti pružaš svoje ruke za Isusom i bojiš se, da će te On na po puta ostaviti?Bog hoće da vodi duše k svetosti. Radi te ljubavi ostavlja Bog ljudsko društvo, da postoji, iako je u njemu crv, koji ga truje; radi te ljubavi trpi on bogohulce Njegova svetog imena, trpi one, koji poriču Njegovu dobrostivu providnost, koji izazivaju Njegovu božansku pravednost. Zdravom se žitu ne smije nauditi, kada se čupa kukolj. Bog vlada svijetom i obazire se najviše na one duše,koje teže za savršenstvom, upravlja slijed godišnjih dobi. On daje kišu na polje pravednikovo kao i na grešnikovo.

Gospodin je velik i dostojan svake hvale.[1]) U čitavom svemiru nije stvorio nijednog stvora, ne dopušta da se išta dogodi, ne trpi nikakva zla, a da se tim ne pridonese napretku duša. Budi odvažno, srce moje! Odbaci malodušnost, zaklopi oči i tiho počivaj u Božjem naručju. Isus je rekao: "Nitko ne će istrgnuti iz mojih ruku one, koje mi je moj Otac dao."2) Ljubi svoga Boga, čini sve iz ljubavi, primaj sve iz Njegove ruke,i stupaj bez straha naprijed, sigurno ćeš postići svetost.

2. Sveznajući i svemogući pomoćnik.

Bog hoće tvoje posvećenje. No misliš li, da On ne zna, što odgovara tvojoj duši? Zar ne bi ti trebao Njegovoj mudrosti dati u pomoć svoja prosvjetljenja? Čovječe, prištedi sebi tu suvišnu brigu. Ti ne znaš, otkuda si došao, ni kamo ideš. Zar si Ti bio pri tom, kad je božanska Mudrost stvarala svijet, ili kada je Gospodin,oređivao putanje zvijezdama i rekao morskom valu: "Dalje odavde ne ćeš ići"?

Božju sliku dočarati u jednoj duši djelo je, koje nadilazi stvorenu spoznaju. Tu je brigu Bog pridržao za sebe. Pazi, da mu ne ometaš rad.

Tvoja je duša umjetničko djelo savršenosti i ljepote. Sve je u njoj divno uređeno: osjećaj, razum, volja, milosti, kreposti, poučljiva sposobnost prilagođivanja i prijemljivost nadahnuća i sretne mislim. Jedna jedina mala prašina može omesti hod toga divnog stroja. Zar se ti spremaš da daješ savjete Onomu, koji ju je izgradio s tako tankoćutnim umjetničkim smislom? Slijep si, a hoćeš da sam sebe vodiš. Tjeskobno nadzireš Božje vodstvo, hoćeš da kočiš pokret, što ti ga On daje, smeta ti mir, koji ti je On darovao, bezumniče! Ni vidio nisi dušu, kojom hoćeš da vladaš i upravljaš. Ta prepusti Bogu tu tešku brigu. On ti je dao samo jednu vrlo laku zadaću:da ga ljubiš. Težinu djela pridržao je On sebi. Zadovolji se svojim dijelom, a ostalo će ti Gospodin već priskrbiti.

Njemu ne nedostaje ni Mudrost ni Moć. Njegovo se djelo-

1) Ps.47, 2.-
2) Iv.10,29.-

vanje proteže od kraja do kraja svijeta. Do srži, do najdubljeg dna bića prožima ono sve stvorove. Jer to djelovanje stvara, oživljuje i uzdržava sve. Božje djelovanje ispunja čitav svemir. Ono je doduše skriveno i tajnovito, otkriva ga doduše samo vjera, ali zar da zato bude manje zbiljsko i uspješno? Što je Bog u svojoj dobroti odlučio za posvećenje duša, što je Njegova mudrost odredila, da duše postignu taj ideal, to izvodi Njegova moć.

Pobožne duše, Bog se tim bavi, da vas privede do svetosti. Njegova moć radi baš ovoga časa i vrši u vama svoje božansko djelovanje. Svi događaji, koji se zbivaju u vama ili izvan vas, u Božjim rukama postaju dlijeta, koja vas klešu, i kistovi, koji vas uljepšavaju.

Vaša radost ili bol, vaši uspjesi i neuspjesi, vaše utjehe i unutarnje kušnje, vaše nade i strahovanja, sve to postaje oruđe u rukama ovoga spretnog radnika. Za to božansko djelo bira On sam sebi pomoćnike. Treba li neka duša određenog savjetnika, da joj kaže odlučnu riječ. Gospodin će ga poslati, pa ma s kraja svijeta. Bregove će pred njim izravnati, a môra smiriti. Da, ako mora biti, On će ga na čudesan način prenijeti na željeno mjesto, kako je nekoć proroka Habakuka uzeo i spusio u lavlju jamu. Duša, kojoj je potrebna takva pomoć neće se razočarati u svom očekivanju, sve kad bi se morao preobratiti svemir, da je zadovolji. Kada se radi o posvećenju duša, koje imaju dobru volju, onda Božje djelovanje ne pozna ograda. Nijedno stvorenje ne može ga spriječiti, čak ni privremeno zaustaviti. Igrajući se svladava to djelovanje sve poteškoće zaobilazi i krši zapreke, sili neprijatelje, da mu služe kao oruđe. Pred strpljivošću Bogu odane duše iscrpi se sila, pred njenom prostodušnošću zapleće se lukavost u vlastitu mrežu, njezina prirodna i djetinja iskrenost smućuje laž. Što je ljudsko oko držalo pogubnim za skromnu dušu, to postaje za nju spas. Što je i te kako lukavo bilo smišljeno, da iskuša njezinu krepost, učvršćuje nju u dobru. Pred njom se otvaraju brane, spuštaju se bregovi, pune se doline, šire se ponori u široku i ravnu cestu. Da, vrlo je teško nauditi duši, koja se sva predaje Bogu, dovesti je do pada, ako stupa opirući se o Isusovu ruku.

Moja dušo, daruj sebe Gospodinu, ljubi ga, zauvijek, zaboravi samu sebe! Bog je dobar, On je mudar i moćan. "Baci svoju brigu na Gospodina, i On će te uzdržati!"1)

3. Tajanstveno djelovanje.

O moj Bože, ja sam Tvoj; tako rado promatram sebe kao malo dijete u Tvome naručju. U Tvoje božansko očinsko Srce polažem sve svoje brige. .

Zaronit ću u razmatranje Tvoje neizmjerne moći, i svoje

---

1) Ps. 54.23.-

krajnje slabosti. Ta me pomisao oslobađa mene sama. Ona me oslobađa mojih briga, ona mi daje svetu slobodu i upravo djetinji ponos. Moja dušo, u radu oko tvoga posvećenja ne možeš ništa. Nijednu misao zaslužnu za spas tvoje duše ne možeš shvatiti. Milost, kao prauzrok i praizvor tvoga natprirodnog bitka, čist je nezaslužen Božji dar. Ona toliko nadilazi tvoj razum, da sam ne možeš razumjeti njezino djelovanje.

Skriveno poput izvora, iz kojeg je potekla -tako djeluje milost. Ona dolazi i odlazi, a da i ne znaš, da je prošla mimo. Ona se uvlači u tvoje sposobnosti i u tvoje poslove, no njezin je rad tajanstven. Sad je neobuzdana poput nabujala gorskog potoka, poput bujice svijetla i ljubavi teče ona u tvoju dušu." Ti je napajaš rijekom svoje slasti." 1) Duša je njom tako rekavši prepravljena, te vapije sa sv.Franjom Ksaverom: "Dosta, Gospodine, dosta ne mogu snositi množinu Tvojih utjeha!"

Sada opet teče milost poput mirnih voda tihe rijeke zalijeva sile duše, prodire u osjetila, napaja djela. Pod njezinim okrepnim utjecajem sve raste, uspijeva, sve se razvija. Poput rodne oranice, donosi duša Bogu obilnu žetvu.

Drugi put je opet djelovanje milosti divlje poput ognja, kao šum valova uzavrela razbješnjela mora. Ona potresa satnika podno križa, ona skamenjuje zastrašene stražare groba; na putu u Damask baca Pavla na zemlju. Ona vlada mnoštvom, koje je došlo, da sluša propovijed prvaka apostola.

Katkad konačno dolazi dah milosti i blago poput tihog lahorića. Ljupko i nježno miluje on najfinije i najnježnije žice duše; on uljuljava, odnosi je i diže je sa sobom u više sfere. Duša se osjeća utješnom, ojačanom , preplavljenom svetom radošću. Božje krilo, kako joj se čini, postaje joj običnim zavičajem, njezinom počivaljkom. No to sretno gledanje ne traje zauvijek. Uskoro se zamrači nebo, oblaci se stanu gomilati, a vedro Božje lice iščezne. Duša ostaje sama, bez snage i savjeta, strasti se stanu propinjati, događaji je vucare i guraju, ljudi je progone. Bože i Gospodaru, koga obožavajući ljubim, gdje si? Zar ćeš dopustiti, da potone pokolebana lađica? Bog je tu! On bdije nada mnom, jača mi vjeru, čisti nadu, rasplamćuje ljubav, no sve na svoj božanski način. O,divno je to Božje djelovanje! Tko bi mogao otkriti Tvoje tajne, tko slijediti Tvoje divske korake? Ti letiš svemirom, prekoračuješ bregove, krstariš pustinjama, svaka je travčica osjetila Tvoj prolaz. Ti sve oživljuješ, griješ, ponizuješ i dižeš. Kada ćeš nam dati, da Te gledaju naše oči? Svi Ti stvorovi služe kao koprena. Ti se kriješ i u najobičnijoj i u najdivnijoj vanjštini. O Božja moći, tko se može pohvaliti, da prodire u Tvoju tajnu da Tebe shvaća, da Tebe može uklopiti u stanovite oblike i upravljati Tvojim tokom? Sada si kao provreli izvor, sada kao nabujala rijeka, sada kao duboko more.

---

1) Ps. 35.9.-

Moja dušo! Ne pokušavaj prodrijeti u dubine Božje tajne. Ne priliči tebi, poznavati i analizirati Božje djelovanje. Tvoja je zadaća omeđena na to, da ne radiš Njemu usuprot, da mu otvoriš svoje srce, kada na nj pokuca, da ga primaš s ljubavlju, ma u kojem se liku on Tebi predstavio. Božje je djelovanje svemoguće, i ono će te posvetiti. Povjeri Mu se, ljubi svoga Boga, hvali Njegovo sveto ime u svako doba i prepusti Njemu brigu, da te On vodi do savršenstva.

4. Čudesa milosti.

Kada se duša bez suzdržaja predala Bogu odričući se toga, da sama sebe vodi, kada mu se povjeri žarkom ljubavlju, onda se i Gospodin osjeća obvezanim prema njoj. Posvećenje te duše Njegov je najvlastitiji posao. Od toga časa počinje djelovati Njegova Svemogućnost, da nju usavrši. U Božjim je rukama svaki stvor poučljiv i poslušan. Najhladnije srce pretvara Bog u serafa. Bez Njega prirodne sile ne vrijede ništa, s Njim se pogreške pretvaraju u kreposti. Bez Njega se znanje nadima i upropašćuje, a s Njim iščezava neznanje i ustupa mjesto učenosti. Da Gospodin izgradi svega, potrebna Mu je samo duša, koja je dobre volje.

Kapljica rose, zrno pijeska ili u travi skriveni kukac postavljaju učenjaku nerješive probleme. Milijuni mikroba, što napučuju jednu jedinu kaplju vode, i milijuni svjetova što kruže svemirom pune mu razum čuđenjem. Zemlja i more puni su čudesa i zagonetki. Sam je sebi čovjek najveća zagonetka. Tko bi mogao odgonetnuti djelovanje svojih unutarnjih i vanjskih osjetila, djelovanje svojih duševnih sila, sklonosti i čežnji svoga srca? Tko je istražio bit duše toga duha vezana o materiju? Što se više penjemo, to brojnija bivaju čudesa, to više tajna zaokuplja razum i prkosi mu. A što ćemo tek reći, ako prekoračimo prag natprirodnog svijeta, osobito kada svijet duša stane razastirati svoj čar pred našim očima?

Bog je divan u svojim svetima. On oblikuje i obrađuje svaku poučljivu dušu, kao da je sama na svijetu. Da je uljepša, ulaže On svoju beskrajnu moć. Darežljivošću i brigom supruga odabire joj On najljepše haljine. On je resi najzamamnijim milostima i godine ulaže, da je iskiti i obogati, te konačno kliče ushićen ljepotom svoga djela. "O, kako si lijepa, dušo, o moja ljubljena, kako si lijepa!".1)

I svaka je duša nov svijet čudesa. Bog nikada ne oponaša svoja vlastita djela. Među Njegovim umjetninama nema ni jedne, koja se ne bi razlikovala od druge. "Zvijezde se razlikuju jedna od druge svojim sjajem."2) Bog voli množiti svoja čudesa. Rasipnički ih dijeli u svijetu duša, jer Njemu za njih nije ništa dosta lijepo ni bogato. Zašto konačno da bude suzdržljiv kad daruje? Ta On je svemogući Bog! Zar duše nijesu Njegova djeca, ko-

1) Pj.nad pj.4.1.-
2) 1.Kor.,15,41.-

ju On tako nježno ljubi?

O moja dušo, tebi je nepoznat čudesni način, kojim te Bog vodi k savršenstvu. Ti vidiš u svom životu samo niz jednoličnih neuglednih djela i malih žrtava, banalnih poslova. A baš na taj način oblikuje Bog svoju obožavanja vrijednu sliku u tebi. Ti želiš velike križeve, junačka djela, tražiš priliku da žrtvuješ Bogu svoj život, no On ne će toga sredstva. On ne će da tebe posvećuje u ovaj čas vanrednim mrtvenjem i progonom zlih ljudi, već dnevnim općenjem, odmorima, mirom, tisućama sitnica i poslova svagdanjega života, kako ti ih propisuje poslušnost. U istom času, kada ti propustiš neku malu točku svoga svetog pravila, neku malu stalešku dužnost, Bog je možda zabavljen tim, da tvojoj duši pokloni neku crtu posebne ljepote. Tvoja nevjera priječi Njegovu djelatnost.

Ti misliš, da ćeš mu pomoći tim, što pronalaziš nova sredstva posvećenja, prekapaš po životima svetaca, pohlepno čitaš knjige o unutarnjem životu. Pa ipak:nije to ono, što tebe posvećuje. To je daleko više predanje samoga sebe, što ga u svakom času ponavljaš činom velikodušne ljubavi. Sveci su morali težiti za onim idealom, koji nije tvoj. Bog je njima odredio njihov. Duhovna te djela poučavaju, ako ih čitaš po Božjem nalogu,u drugom te slučaju štivo ne izgrađuje, već djeluje razorno. Ono te ne združuje s Bogom, već udaljuje od Njega. Ono ne poučava, nego samo budi taštu radoznalost; ono ne vodi, k pravom putu, nego odvodi od njega.

Moja dušo! Ne traži svetosti po dalekim putovima ! Ona te okružuju sa svih strana. Svi ti je stvorovi donose, sve su zgode tvoga života pune nje, zrak, što ga udišeš, njom je zasićen. Otvori usta i udahni iz punih prsa svetost! Što ti Bog naređuje, to će ti svakog časa kazati kroz tvoje dužnosti. Drugim putem nema za tebe ni svetosti, ni sreće. Prihvati taj božanski poredak, ma kako neugledna bila vanjština, pod kojom se on skriva! Primi taj poredak s veseljem, i otvorimi mu širom vrata svoga srca! On dolazi k tebi kao Božji glasnik.Makar bila njegova oprema i vrlo skromna, pače prezira vrijedna u očima svijeta. Šta to smeta? Ta Bog je onaj,koji prolazi mimo. Što ti On donosi, čini se tebi tako malo važno, čak možda i protivno tvomu razumu ili bar tvomu ukusu? Šta to smeta? Božji odaslanik,Davidov Sin, dolazi to u ime Gospodnje: hvali ga i slavi, razastri pred Njim svoje haljine, baci se pred Njim u prah i pokloni mu se! S priprostim i iskrenim dušama klikni:"Hosana Sinu Davidovu, blagoslovljen, koji dolazi u ume Gospodnje!" 1)

1) Mt.,21,9.-

5. Uzor svake svetosti.

Riječ je Božja uzor, prema kojemu sva stvorenja moraju tražiti i postići svoju savršenost. Od vječnosti živi svaka pojedina duša u tom Božjem umu sa svom svojom vlastitom ljepotom, sa onom osobnom crtom, kojom treba da se razlikuje od svih drugih bića. Ali budući da taj uzor kao neizmjerno uzvišen lebdi iznad naše čovječje prirode, to ga je Bog prilagodio našoj slobodi. Sin Božji je postao čovjekom."On je prvenac među stvorovima."1) i Bog je preodredio, kako mi treba da budemo slični slici Njegova Božanskog Sina.Isus Krist, Bog-čovjek, božanski je, tako rekavši,očovječeni uzor, prema kojemu se mi moramo posvetiti. Budući da je taj uzor neizmjerno savršen, možemo ga i na neizmjerno mnogo načina nasljedovati, i Bog hoće da svaka duša na svoj način odsijeva od Njega. A Isus se uvijek i bavi tim, da svoju sliku razvije u nama onim posebnim crtama ljepote, koje nas razlikuju od svakoga drugoga. Kao neobično vješt slikarraspolaže On svim bojama i svim kistovima. On je gospodar vremena, koji po svojoj volji raspolaže tim bojama i tim kistovima, te prema potrebi žrtvuje i godine, da izvrši svoje divno djelo. Samo On pozna to djelo, i samo On ga može izvesti.I On ga izvodi neminovno, osim ako bi mu čovjek ometao rad.

Moja dušo, zar ne vidiš, kako je mudro, povjeriti se potpuno Gospodinu? Šta ti znaš o Božjoj osnovi? Što ti koristi, radoznalo istraživati Božje djelovanje, analizirati, prosuđivati, a osobito ne odobravati! Prepusti se s ljubavlju svomu Bogu, da te On obrađuje i oblikuje. Čemu je uopće znanje o Božjim djelima, ako nas ono ne navodi, da Njega ljubimo? Ne usavršuje se duša razumom, nego voljom i srcem. Kad bih mogao u nebeskim radionicama promatrati sva remek-djela božanskog umjetnika, kad bih poznavao potanko čudesa i ljepote svakoga svetačkoga života, kad bih mogao u njima opažati čudesnu djelatnost Duha Svetoga: šta bi mi koristilo to poznavanje, kad ne bi u sebi primio lik, koji hoće da u mene utisne Božanski Umjetnik? Čega svijetu nedostaje, nije znanje, nego ljubav, poslušnost, predanje Božjem djelovanju.

O moja dušo, prestani se brinuti i mučiti oko svoga posvećenja, grozničavo tražiti sredstva za napredovanje u svojim krepostima. Nije tebi dan nalog,da ih nađeš i da ih iznalaziš: Bog ih je za tebe od vječnosti pripravio, kada je Njegova Mudrost zasnovala tvoju buduću ljepotu. Sada je On u svakom času dana primjenjuje na tebe, bilo dužnostima tvoga zvanja i staleža, bilo većim ili manjim patnjama, kojima je On protkao tvoj život. Vrši svoju dužnost, nosi svoj križ svim i Bogu odanim srcem. To je tvoje posvećenje u ovom času, to je tvoje predanje sama sebe, obnovljeno kod svakog posla, kod svake boli u dnevnom radu. Sve drugo ne pripada tebi i moglo bi ti samo nauditi.

---

1) Kol. 1. 15.-

O priprostosti Bogu predane duše, kako te malo cijene ljudi! Drže te za neznanje i nespretnost, a u stvarnosti si ti spretnost i vječna mudrost. Gdje znanost druge zbunjuje i zaustavlja, tu ti mirno i nesmetano stupaš svojim putem. Gdje drugi otkrivaju ponore, tu ti vidiš samo široke i ravne ceste.

Samo naprijed, priprosta dušo, samo naprijed, i ne stani nikada na tom putu! Uza te ide pouzdan vodič.

Sve bi duše stigle do uzvišenih stupnjeva, pače do vanredne svetosti, kad bi se htjele držati toga puta. Ako se na ovoj zemlji namjeravamo na malen broj svetaca, nije tomu kriv Bog, nego duša. Čini se kao da ona nastoji samo oko toga, da radi usuprot Božjoj djelatnosti. Ona hoće da pomogne božanskom Radniku, ali ga samo spriječava u poslu; u svojoj preuzetnosti hoće ona da popravlja Njegovo djelo; svemu, šta On radi, nalazi prigovora. Rad ne ide dovoljno brzo svomu kraju. Radnik ne pita za savjet njezinih nestrpljivih želja, ne prilagođuje se njezinim djetinjastim hirima.

Ô dobri Isuse! Onda se ljudi još tuže, kako ne nenapreduju dosta brzo i kako stalno stoje na istom mjestu!

6. Mistično tijelo.

Isuse, Ti si središte svijeta. Sve kruži oko Tebe, sve teži za Tobom! Ti si sijelo svake istine, izvor svake ljubavi, uzor svake ljepote. Ti si ona veza, koja Te veže s Ocem, koji Te rađa, i Duhom Svetim, koji proizlazi iz Tebe. Kao Bog-Čovjek ujedinjuješ Ti u sebi Stvoritelja i stvor, konačno i beskonačno. Kao Otkupitelj, Ti si začetnik svijeta milosti, koji veže prirodni poredak s natprirodnim poretkom Slave.

U Tebi su ujedinjene sve znanosti. Ti si uzor svih kreposti, Ti si ideal svih umjetnosti. Ti si ključ događaja, koji vladaju poviješću narodâ. Samo Ti tumačiš slijed kraljevstava, preokrete, revolucije, i ratove. Samo Ti možeš riješiti probleme, koji uznemiruju ljudsko srce. Ti daješ boli smisao, nadi podlogu, a čežnji za srećom daješ svrhovitost.

Ali Ti si prije svega vez srdaca, o Isuse! Sa svim pravednim dušama, činiš Ti mistično tijelo. Ti si glava, a ja sam udo Tvoga tijela.

Od vječnosti me je Riječ Boga odabrala, da budem dio Njezina mističnoga tijela. On je točno vidio i htio mjesto, što ću ga ja u Njemu imati, ulogu, koju treba da odigram. Unaprijed je Bog odredio, da božanski život može strujati u moje biće, različite kanale, kojima će on teći, da dopre do mene, preobrazbe, kroz koje će proći u meni, prije nego što se proširi u drugim dušama. On je predvidio bolesti, kojima će biti izvrgnut moj duhovni organizam, klonulost, od koje će trpjeti, i naročite lijekove, koje će božanski Liječnik primijeniti da ih svlada.

Ništa, što se mene tiče, nije izbjeglo Njegovoj božanskoj skrbi. Što je učinio meni, čini svim kršćanima, jer su svi udovi Njegova tijela. Božanska Glava bavi se skrbno svakim pojedincem, kao da je on sam na svijetu. Svakomu doznačuje njegovo mjesto, daje mu zadaću, koju treba da izvrši; Ona pomaže, raspolaže, skrbi, liječi već prema potrebama svakog pojedinca.

Kako je mudro, kada dajemo, da vlada i upravlja nama ta Božanska Glava, a mi sami ostajemo na svome mjestu, vjerno vršimo svoje dužnosti, rado primamo Božje djelovanje, zahvalno prihvaćamo Njegovu milost, sasvim se po Njegovoj volji preobražavamo, oblikujemo, krećemo i preokrećemo.

O, kako sam često htio izmaknuti tomu Božjemu djelovanju, propisivati sebi svoje kretanje, odabirati sebi zanimanje i prisvajati sebi mjesto moje božanske Glave.

O moja dušo, prepusti se u buduće svome Isusu, odreci se svoga osobnog djelovanja. Jer ti si slijepa i ne poznaješ ni ono malo mjesto, koje zauzimaš u Kristovu tijelu. Kada god radiš po vlastitoj volji i popuštaš svojim hirima, sprečavaš Isusovo djelovanje. Ako hoćeš biti ruka, a zapravo si samo noga, onda izmjenjuješ uloge. Božanski životni sok ne može više strujiti tvojim žilama, ti se sušiš, padaš, a druga poslušnija duša zauzet će Tvoje mjesto.

O Isuse, očuvaj me takve nesreće! O Božansko zviježđe, oko kojega kruže sve duše, koje su dobre volje, povuci me sa sobom u svoju kolotečinu. Oduzmi me samomu meni, uzmi me sa sobom u onaj neizmjerni prostor, gdje se udiše samo ljubav!

Moje Te srce traži neprestano, ono hoće da se izgubi u Tebi, hoće da s Tobom vodi onaj skroviti život, o kojem govori sv.Pavao.[1]) Kao što skromni poljski cvijet širi svoj korijen u zemlju, tako hoću i ja da se ukorijenim u Tvoje presveto Srce, moj dobri Učitelju. Kao što se pčela vješa o cvijet, tako se ja držim Tebe, božanski Cvijete iz mladice Jesse. Ja hoću da zaronim u Tvoj kalež, pa da se u njemu zasitim čistoćom i ljubavlju. Zar nijesi bijel poput ljiljana, crven kao ruža,[2]) zar s Tvojih usana ne kaplje najslađi med?

Kakav ću divan život voditi u Isusu! On preuzima na sebe, da me posveti, a ja se obvezujem, da ću ga ljubiti.

O dobra Majko, odvrati moje oči i moje srce od svih napasti, od svih zemaljskih draži. Odnesi me na svojim rukama, kao božanska kola Izraelova! Ja osjećam, da dolazimo u one visine, gdje je sve sama jasnoća i svjetlost.

---

1) Kol.3,3.-
2) Pj.nad pj.5,lo.-

7. Djelovanje Duha Svetoga.

Bog se daruje duši, a duša se daruje svomu Bogu: to je savršenost. Ta predanost zbiva se Isusovim posredovanjem. Svrha i cilj našeg zemaljskog života stoji u tom, da se rađamo u Isusu, da se po Njemu jačamo i da u Njemu postignemo svoj potpuni rast.

No kako se razvija taj rast? Mi se rađamo i rastemo u Kristu po milosti, a Duh je Sveti onaj, koji tu milost ulijeva u našu dušu.

Crkva, kao mistično tijelo Spasiteljevo, sliči stabljiki, a posvetna je milost sok, koji je oživljava.

Nježna stabljika, koja je zasađena na Golgoti u tlu, orošenu Krvlju Isusovom, razvila se postepeno. Tri stotine godina trajali su progoni, pa ipak se čvrsto ukorijenila u pogansko tlo, a kad je oluja prestala, širilo je to drvo, pred očima začuđenog svijeta, svoje silne grane, pokrivene lišćem, cvatom i plodovima.

Isus je stabljika toga divnog drveta, koje svojom krošnjom zasjenjuje sve narodnosti svijeta. Svaki je vjernik jedna od njegovih grana.

Bog vodi brigu, da stablo urodi plodovima. On bdije nad njegovom ljepogom i plodnošću. On ga obrezuje,kako treba, ubire za vremena zrele plodove, daje mu puninu sunca i kiše, šalje vjetrove i oluje, da ga što čvršće ukorijeni, i da polomi suhe grane. "Moj je Otac vinogradar."1)

Ali sam je rast djelo Duha Svetoga. On je ljubav,bitna ljubav Oca i Sina. Ta je božanska ljubav sam Božji život, Njegova priroda. "Bog je ljubav." 2)

Od Boga struji ovaj život stvorenim učinkom i razumni stvor. Bez mjere ga je tako rekavši izlio Duh Sveti u Krista, stablo drveta Crkve, te je neprestano hranio istim sokom sve grane, koje će ono nositi do konca svijeta.

Premda sâm u sebi jedar, taj je božanski sok različit u svom djelovanju. Njegova je osobitost, da nikad ne nosi dva ploda istog ukusa i istog mirisa, koje je od početka vremena posvetio Duh Sveti. On svoje djelovanje diferencira do u neizmjernost. Sve su duše na svoj način lijepe. Jedne se odlikuju anđeoskom čistoćom i djevičanstvom, kao sv.Agneza, sv.Ruža iz Lime, sv.Lucija, sv.Alojzije; druge svojim strogim životom i pokorom kao sv.Marija Egipatska, sv.Jeronim, sv.Antun, sv.Pahomije, sv.Ivan od Križa. Jedni su proveli svoj život u mirnoj zajednici srca s Isusom, kao sv.Magdalena de Pazzi, sv. Margareta Marija, sv.Gertruda; drugi su prošli zemlje i mora, da spasavaju duše kao sv.Pavao, sv.Bonifacije i sv.Franjo Ksaverski.

Jedni su izgarali u svetoj ljubavi prema Raspetomu, kao sv.Franjo Asiški, sv.Terezija Maloga Isusa, sv.Gerhard

---

1) Iv. 15.1.-
2) 1.Iv.4,8.-

Majella; drugi su gorjeli svetom revnošću za Božju čast, kao sv.Ignacije iz Loyole, sv.Alfons de Liguori.

"No sve to čini jedan te isti Duh, koji svakom dodjeljuje, što i kako hoće."1)

Jedan je te isti Duh Božji, koji daje ta tako raznovrsna čudesa milosti. To je isti onaj sok, koji kruži granama sv.Crkve i daje ovdje gusto lišće, tamo divan cvat, a ondje sočan plod.

Djelovanje je Duha Svetoga blago i bez buke. Taj se životni sok penje stalno; tiho kruži on od korijena do stabla od stabla do grana, od grana do korijena. On se zaustavlja samo pred zaprekama, koje mu se postave. U stanovito vrijeme života struji on snažnije; to je proljeće, to je ljeto duhovnog života. U druga je vremena sok kao iscrpljen. Pomazanje milosti iščezava. Lijepi osjećaji prolaze, a žarko ushićenje ohladuje.Dolazi žalosna jesen i duga zima. Nastupa doba kušnje, kada duša u svom središtu, u volji, skuplja sve svoje žive žile, čisti ih, desetorostruči ih i pripravlja se na nov razvoj intenzivnijeg natprirodnog života.

Sretne li su sve poslušne i Bogu predane duše!One razumiju, da se njihova zadaća omeđuje na to, da puste, da njima zavlada Duh ljubavi. One znadu, da ih ta božanska ljubav svaki dan sve više preobražava u Isusa. Kad se ta preobrazba dovrši, tada postoji sličnost s Isusom,tada je predanost potpuna. "Jer koje naprijed pozna, one i preodredi, da budu jednaki slici Sina Njegova."2)

8. Stalni napredak.

Božanski Duše, Ti me uzimaš za ruku, da me povedeš ravno momu Bogu. Hoću da budem poslušan, hoću da sebe sasvim zaboravim, hoću da se prepustim Tvomu vodstvu. U tom stoji za mene najveća mudrost.

Ako putnik ne pozna zemljovida, onda sumnja u svoje vlastito snalaženje. On se ogleda za sigurnim vodičem.

A što znam ja o zemlji svetosti? Sve mi je tamo tuđe: stanovnici, zakoni, običaji i životni uvjeti, da, čak i jezik, kojim se tamo govori. Pa kako da tamo ne zalutam?

K tomu imam još neprijatelje, kojima je mnogo stalo do toga da me zavaraju. Ti su neprijatelji brojni i lukavi; jedni su umiljavanjem zadobili moje povjerenje; oni su dio mene samoga. Oni su se urotili protiv mene, te mi ne daju mira ni počinka dok me ne strovale u ponor. Kako ću izmaknuti tolikim zamkama? Da je bar pravi put širok i ravan, no to je samo uska i strmenita staza, što se gubi sad kroz jedva prohodno gorje, sad kroz blatne močvare. A ipak treba koracati naprijed,jer vratiti se natrag znači sigurnu propast.

O koliko moram biti pun nepovjerenja u samoga sebe i prionuti uz svoga vodiča!

1) 1.Kor.,12,11.-
2) Rimlj., 8,29.-

Taj je vodič Božanski Duh, Tješitelj u časovima tuge i potištenosti, oslon u poteškoćama puta, svijetlo u tamnoj noći.

Posvećenje dušâ Njegovo je jedino zanimanje. Šta mu je stalo do sudbine carstva, ako duše, koje On vodi, postignu svetost! Njegova providnost ravna svijetom, raspolaže krunama, daje ili uzima moć, sve radi, kako se njoj sviđa, i na spas duša. Čemu revolucije, ratovi, zaraze, velika socijalna zla? Čemu progoni, podjarmljivanje slabih zemalja, slavlje brutalnosti? Čemu javne nesreće, smrtni slučajevi u obiteljima, hekatombe ljudskih života, suze majki? Kako li je kratkovidan ljudski razum! Odabranih duša ima možda velik broj, koje se tim kušnjama čiste i posvećuju. Ali ima i drugih duša, koje se bez tih kušnja ne bi spasile. Cijeli svijet nije vrijedan ni jedne jedine od tih duša.

O vi mudraci i mogućnici ove zemlje, vi sebi umišljate, da ste suci svijeta, da možete diktirati rat ili mir! Bog se podsmjehuje vašoj jednodnevnoj moći. Vi ste oruđe, kojim se On za jedan čas posluži i tada vas nestaje. A Božje se djelo zbiva, duše, koje su dobre volje, posvećuju se.

Moj vodič nije samo odan mojoj duši, i nije samo odlučan, da je posveti. On raspolaže i sredstvima, kojima će izvesti svoju nakanu. On ih sam odabire.

Pod Njegovim vodstvom postaju svi putovi dobri i vode k cilju. On rado ostavlja duše u neznanju o svojim namjerama. On ih vodi kroz klance na strmine i planine. On ih upućuje u neprohodne i divlje šume i izlaže ih nevremenu i divljim zvijerima. Od vremena do vremena ukloni se čak i sam njihovim pogledima.

No duša, koja se sasvim predala Bogu, ne klone duhom. Ona je naučila, kako će zaboraviti samu sebe i kako će se povjeriti Učitelju. Tama prolazi, mir se vraća natrag, put se potpuno izravnava. Vodić ide opet uz nju. On ju je htio poučiti, kako će se bez suzdržaja darovati, kako će samo Njemu prepustiti svu brigu za svoje posvećenje.

Božanski Duše, pođimo zajedno. Ja Ti se sav predajem. Daleko neka je od mene svaki strah, svako krzmanje. Slijepo se bacam u krilo Tvoje Providnosti. Vodi me, posveti me! Moja je zadaća, da se povučem, da isčeznem.

- - - - - - - - - -

III. P o g l a v l j e

PREDANJE BOGU SIGURAN JE PUT K SVETOSTI

1. Pretjerivanja u duhovnom životu.

Bog je vrhovni gospodar svih stvari. On je prauzrok moga bića, konačni cilj moga života, On je moj božanski uzor. On ima nada mnom bezuvjetnu i posvemašnju moć. Bogu sasvim pripadati stroga je i teška obveza, koje se ja plašim. Ne mogu mu uskratiti ni jedno djelo, ni jedan čas, a da ne počinim krađu.

Kako mu mogu potpuno i sasvim darovati život, kad se taj sastoji od tisuću različnih svagdanjih djela? Razum stvara beskonačne misli, srce ima bezbroj nagnuća. Kako da ravnam i vladam tim unutarnjim svijetom?

Stalno me muče jake i neobuzdane strasti. Ćutila se pokoravaju volji samo s mukom i s upornošću. Mašta se gradi gospodaricom kuće i izaziva nered u čitavom unutarnjem svijetu. Razum se često daje zavarati ćutilima i zavesti prividnom istinom; volja je slaba i potajno prianja uza zlo; ona se skriva s neprijateljem pod istim pokrivačem.

Kako se može čitav život posvetiti Bogu, kada se vanjske poteškoće gomilaju oko duše? Zar će tko mirno gledati, kako se ona predaje Bogu? Bezbrojni su neprijatelji Gospodina i pobožnosti, no još su brojniji plašljivci i ravnodušnici. Ljudski je strah gospodar svijeta. Smiješak, sarkazam, ujedljive riječi i poruge odbile su od Boga više duša nego li sam đavao

Kako ćemo se nadalje osjećati oboružanima protiv zavođenja sadanjeg svijeta, protiv draži opačina, protiv loših primjera, protiv zlokobnih i pogubnih načela? Da, i previše je istinito: "Svi, koji pobožno hoće da žive u Isusu Kristu, trpjet će progonstvo".1) Kada bi to predanje Bogu trajalo bar samo neko vrijeme! No ono mora trajati do zadnjeg daha, bez prestanka, bez olakšanja, jer sve pripada i mora pripadati Bogu.

Ali kako se može izdržati takav neprestani boj protiv sama sebe, protiv vanjskih zapreka i svakovrsnih neprijatelja? Konačno se duša umori, srce olabavi, a volja klone. Navika stupa na mjesto revnosti, iza žarkog zanosa slijedi ravnodušnost, bezosjećajnost iza prvotnog žara. Zbogom, velikodušne osnove, plemenite želje, junačke žrtve! Bile ste samo lijepi sni, samo tašte nade! Nema više svetosti: "Tvoja riječ, O Gospodine, koja me zove u takav život, tvrda je, i tko je može slušati!"2)

Vrlo je mračna ta slika! Moja dušo, hoćeš li i ti otići

1) 2.Tim.,3.12.-
2) Iv.6, 6o.-

i ostaviti Gospodina, koji te zove da ga slijediš?

O moj Isuse, kamo da pođem? Zar nisu u Tebe riječi vječnoga života?

Ti si rekao: "Moj je jaram sladak i breme je moje lako. Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti."1) Dakle nije tako teško Tebe slijediti. Dakle me vara, tko mi crta svetost tako, kao da je ona nepristupačna mojoj slabući? Ti si svim svojim stvorovima dao i nužno i suvišno. Ništa im ne nedostaje, što im je nužno za postignuće njihova cilja. Zar sam ja jedini nesretnik, koji nema svih sredstava za svoje posvećenje u izobilju?

Sva sredstva, koja su mi potrebita za život vidim izobila oko sebe: voda, zrak i zemlja nikomu ne ponestaju. Zar je onda moguće da momu natprirodnom životu, koji je Tebi mnogo skupocjeniji, nedostaju najneophodniji elementi? To ne mogu nikad i nikako vjerovati. Tvoja je Mudrost sve predvidjela i uredila. Tvoja je moć pripravila, Tvoja je dobrota sve dala, da meni olakša duhovni život.

Moj Isuse, ne ću da pretjerujem poteškoće usavršenja. To ću prepustiti Tvojim neprijateljima. Pa kada oni teže, da otuđe duše Tvomu Božanskom Srcu, tada ću Ti se ja približiti i povući bezbrojne duše za sobom. Uči nas samo, da svoj put ne zakrčujemo umišljenim zaprekama, da se ne opterećujemo nepotrebnim teretima, da se ne odvažujemo na izgubljene staze, da svoje sile ne uništavamo prenaprezanjem!

Pokaži nam široki i ravni put. Vodi nas svojom rukom! Mi Te nikad ne ćemo ostaviti. S Tobom se želimo penjati do vrhunca brijega. A tamo ćemo se u Tebi, o Isuse, odmoriti i veseliti s legijama veliko dušnih duša, koje su onamo stigle prije nas.

2. Korak po korak.

Na što se dakle može svesti, taj sveopći i bezuvjetni zakon predanosti Bogu? Na to, da u ovom času vjerno vršimo svoje dužnosti.

Čitav život posvetiti Bogu znači: Bogu posvetiti ovaj čas. Prošlosti više nema, budućnost još nije tu, samo je sadašnjost zbiljska, i ona donosi sa sobom neku dužnost.

Kako li je nerazumno opterećivati svoj duh brigama, utvarajući sebi, da moramo Bogu prikazati milijune radova, uvijek iznova prinositi žrtve, koje se neprestano obnavljaju, svladavati bezbrojne poteškoće. To znači promatrati svetost previše apstraktno kroz povećalo mašte. Zbilja, konkretni život stoji u tom, da ja jedno djelo posvetim Bogu, jednu dužnost ispunim, jedan križ strpljivo nosim, jednu bol primam; ali katkada također, da se pod Njegovim okom koje sve vidi, odmaram, da s Njim podijelim jednu radost, da jedno veče provedem kod Njega.

1) Mt.11,30,28.-

Ako svetost svedemo na ovo jedino izvršivanje dužnosti ovoga časa, tada će nam svetost postati laka, tada ćemo ući u namjere Boga, koji ne će da nas optereti onim, što nama nije moguće snositi. Živite iz dana u dan i ne brinite se za sutrašnji dan, koji će se sam za sebe pobrinuti. "Dosta je svakomu danu njegova zla." 1)

Beskorisno se zavaravamo i otešćavamo sebi život, ako u mašti gomilamo sve ono kamenje, što leži razbacano po putu, kojim moram ići, kada opazimo brdo, koje nam otežava prolaz, pa kad skrstimo ruke i tužno reknemo:"Što mi koristi nastupiti to putovanje? Nikad ne ću moći svladati takvu zapreku." Pametan i mudar putnik zna vrlo dobro, da duž čitavog puta leži kamenje, ali zna i to, da se ono može s malo dobre volje mimoići, a da se ne spotaknemo ni o koji kamen.

Mašta iskazuje odvratne usluge dušama. Ona im ponajprije oduzima polovicu sreće, na koju ima pravo. Ostatak zatim otruje. Ona doziva u pamćenje prošle bolove i čini, da ih zavarana duša ponovno doživljava i povećava njihovu gorčinu. Razočaranja, protuslovlja, prigovore, uvrede i nepravde, bezobzirnosti: sve to čuva pamćenje, a mašta dovodi ponovno u svijet, jača i povećava samu budućnost, koju duše još ne posjeduju, ispunja nepotrebnim bojaznima, nerazumljivim nadama i smiješnim slutnjama. Isus je pravo rekao: "Budite kao djeca."2) Dijete ne misli na prošlost, a još manje na budućnost; ono je uz svoju majku, igra se pod njezinim nadzorom i zna vrlo dobro, da se ona brine za njega.

Dušo moja, budi opet dijete! Odbaci sve brige prošlosti, sav strah i sve nemirno očekivanje budućnosti; ostani kod Boga u sadašnjosti. Onda ćeš biti mirna i sretna, raspolagat ćeš svom energijom volje, svom pažnjom svoga duha, da živiš samo za dužnost ovoga časa.

Da, samo ovaj čas vrijedi za tebe. On krije u sebi neizmjerno blago. Svaki čas možeš sebe obogatiti za nebo, jer Bog uključuje u sebe svaki čas.

Ta kako su mnoge duše zaslijepljene. One ne traže svoje posvećenje u unutarnjem svijetu, nego u vanjskom. One prolaze nebom i zemljom, zadubljuju se u prošlost i istražuju budućnost, one sanjare, a ipak im tako blizu leži u ovom času savršenost sa svim svojim dobrima, darovima i bogatstvom. Pokraj njih leži ocean svetosti, u koji mogu zaroniti.

3. Nepotrebne brige.

Gospodin traži od duše, da ispuni samo dužnost ovoga časa. On joj zabranjuje svaku nemirnu misao na prošlost ili budućnost.

Na taj se način usredotočava briga duše samo i jedino na to, da spozna Božju volju i da je izvrši u ovom času.

Bog me uzima za ruku, On ide uz mene, ja treba da samo

1) Mt.6,34.-
2) Mt.18,3.-

s Njim držim korak ne osvrćući se, ne bacajući nemirne poglede u budućnost i ne htijući ni brže ni polaganije ići od svoga vođe. "Ali ipak ostadoh stalno uza Te; Ti me držiš za desnicu, Ti me vodiš po svojoj volji, a poslije ćeš me odvesti u slavu."1) Tako će me Gospodin pratiti do konca moga života.

Duša dakle mora odbaciti svaki nemir i mora u svakom času nastojati, da spozna i vrši Božju volju. Kad ju je spoznala, predaje se sva Bogu činom ljubavi i istovetnosti s Njegovom voljom. Moramo se zaista čuditi, kako sam Gospodin s veseljem olakšava našu suradnju oko posvećenja! A ipak uspije nekim dušama, da pri tom tako jednostavnom poslu same sebi zadaju nepotrebne brige i poteškoće. One su doduše spremne, da izvrše Božju volju, tek što je spoznaju. No kako će je spoznati?

Grozničavim nemirom hvata se njihov razum dužnosti ovoga časa, traži, ispituje, da li ta dužnost zaista sadrži Božju volju. I što se više uznemiruju, to više sumnjaju. A što više sumnjaju, to više hoće da istražuju.

Takva izmučena duša postaje skrupulozna, i što više hoće da se oslobodi, to se sve više u to zapleće.

Siromašna bojažljiva dušo, uči se Gospodinu služiti u miru i pouzdanju! Ako tvoj duh više ne opaža neku zapovijed, onda to nije više za tebe Božja volja. Dakle je nepotrebno, da se dugo naprežemo oko toga istraživanja. Jedna je sekunda dovoljna, upravo dosta, da baciš jedan pogled na Boga. Savjest će ti odgovoriti. Ako je odgovor jestan, onda ga volja prima kao zapovijed, a ako je niječan, onda ga odbacuje; ako je sumnjiv, onda volja prelazi preko toga bez uzrujavanja.

Komu Bog hoće da dade neku svoju zapovijed, onda je daje jasno. On nas nerado gleda zbunjene, jer mi onda ne možemo Njega vidjeti.

Nesretne su one duše, koje pate od bojažljivosti, gube često mnogo vremena, jer se neprestano pitaju, koja su djela Bogu najugodnija. Da li da posvete svoje slobodno vrijeme čitanju ili razmatranju, ručnom radu ili učenju? Da li je Bogu draže da se zakopaju u samoću ili da razgovaraju o duhovnim stvarima; da vode kontemplativni život ili da se žrtvuju u službi bližnjemu?

Bijedna dušo! To su dokona pitanja. Neka ih rješava tvoj ispovjednik, tvoj duhovni vođ, ne zadržavaj se kod njih. Čini samo ono, što od tebe traži ovaj čas. Ako nije ništa propisano, tada čini ono, što ti se na prvi pogled čini bolje. Obustavi svako dalje istraživanje i nemir. Bog želi prije svega, da duša ne gubi svoj mir, ni svoje vrijeme, ni svoj unutarnji pokoj. Mir je duše tako veliko blago, da je Bog spreman prije promijeniti svoje odluke, nego vidjeti da duša gubi svoj mir.

---

1) Ps.72,23,24.-

4. U Božjoj školi.

Kada duša u potpunoj vjernosti traži da jednim jednostavnim pogledom spozna Božju volju, tada ona brzo steče veliku lakoću u spoznavanju svoje dužnosti. Tajni joj glas šapće, da je ovo djelo Gospodinu milo, a ono nije. Taj uliveni dar spoznaje prednost je priprostih i jednostavnih duša. Bog rado razgovara s dušama, koje su otvorena i iskrena srca. On im se saopćuje na hiljadu tajanstvenih načina. Općenito djeluje On na njih tajnim utiscima. Duša osjeća, kako bi Bog bio jako zadovoljan, kada bi ona poduzela ovaj stanoviti posao, ili kad bi mu pridonijela određenu žrtvu. Bez oklijevanja, bez istraživanja predaje se ona i ispunja smjesta želju svoga Ljubljenoga. Tako Bog vodi tu dušu usred svih njezinih poslova.

Katkada pozove On dušu, da se s njom tješnje sjedini. Kad duša čuje taj zov, ostavi svaki posao, koji joj nije naložen uz poslušnost, i žuri se k Isusu. Ona zna vrlo dobro, da će toga dana Gospodin s njom povjerljivije govoriti, da će joj saopćiti svoje božanske tajne, da će kod nje tražiti utjehe za nezahvalnost mnogih drugih.

Duša nije u stanju, da dade sebi računa o tom natprirodnom poticaju, ona ga samo osjeća i zna, da dolazi od Boga.

Ljudima, koji su manje prosvijetljeni, čini se djelovanje tako tajanstveno vođene duše katkad čudnim, drže je nerazboritom i prenapetom. Duša pušta svakoga, da govori i ide mirno svojim putem dalje. Uostalom mnogo se brine, da se njezina djela ne protive njenim očitim dužnostima, i jasnim objavama Božje volje. Vjerno izvršuje ona svoje staleške dužnosti, poslušna je svojim svetim pravilima, susretljiva prema svojim bližnjima, ljubezna i uljudna u svojim društvenim odnosima. Ali uostalom pomno osluškuje unutarnji glas, koji je zove i daje joj više zapovijedi. Taj je glas, kao blag vjetrić, koji ljupko miluje površinu duše: ona osjeti Božji dodir, zatrepti i smjesta posluša.

O božanski svijete, pun čudesa! Bog čini tajanstvena djela u duši, koja je uvijek podvrgnuta Njegovu utjecaju. On živi s njom u stalnoj povjerljivosti i nježnosti. No takva je duša i uvijek sabrana. Ona zatvara pristup svakom nemirnoj brizi za prošlost i za budućnost, ona živi samo i jedino za sadanji čas, sva izgubljena u Bogu, sva sluša Njegov glas, sva se predaje Njegovu utjecaju. Bog bi u svakoj duši izveo vanredne stvari, kad bi se one znale zadovoljiti najnužnijim. Ali onda bi trebalo izbaciti čitavo more misli, koje opsjedaju duh, potpuno iskorijeniti bezbrojne želje, šastohlepne zahtjeve, tašte bojazni, što kliju u unutrini našega bića. Morale bi se te duše odreći svih sklonosti i privrženosti, koje sapinju, razvlače, iscrpljuju, ubijaju naše srce, te mu ulijevaju odvratnost prema svim božanskim stvarima. Ne bismo smjeli

slušati glas svoga vlastitog duha, već sve brige prebaciti na Gospodina, svaku primisao sebeljublja odlučno odbiti, riječju: morali bismo sami sebe zaboraviti, te se Bogu u sadanjem času darovati.

Zar nije prava bijeda, što se mnoge lijepe duše, koje su pozvane na povjerljiv život s Isusom, gube u tisuću beskorisnih stvari, padaju u nemir, u žalost, u dosadu, u bojazan punu briga, jer ne će da svoj život ograniče na onaj jedini čas, koji im Bog daje?

Priproste duše! Zašto se brinete za budućnost, koju pozna samo Bog i za koju se samo On može brinuti? Zašto se brinete za prošlost, koja se nikada ne će moći natrag dozvati, koju je Bog zaboravio, ako je bila zla, a koju je On sebi pridržao, ako je bila dobra? Što se brinete za sadašnje događaje, koji se ne tiču vas, nego drugih. Što se brinete za ljude, koji s vama živu i čija djela i riječi nemate vi prosuđivati? Za vas postoji samo jedna važna stvar: samo onaj određeni čas, koji vam poklanja Bog. Posvetite ga toliko, koliko možete, prema tome, koliko vam je Bog dao milosti, prema tjelesnim i duševnim sposobnostima, koje vam On poklanja prema spoznaji, koju imate. A tada zadržite svoj mir: tim ste časom postigli svoju svetost.

Gospodine, stvori u nama priprosto i iskreno srce!

A Ti, blagoslovljena Djevice, daj nam svoje neokaljane čistoće! Daj nam, da se potpuno odreknemo svijeta, kako si Ti to činila. Čista golubice, daj da se samo vršcima nožnih prstiju dotičemo zemlje i da kod prve opasnosti od grijeha opet poletimo u arku Božanskog Srca Isusova.

5. Samo ljubav.

Bog je sažeo dužnost vlastitoga posvećenja u dužnost ovoga časa. Tko bi mogao taj Božji zahtjev smatrati pretjeranim? Naše posvećenje nije Bogu teško djelo. No ostaje još druga točka. Ma kako jednostavna bila ta objektivna dužnost, ja je moram ispuniti. Pruža li i subjektivno ispunjenje te dužnosti istu tu lakoću.

Posvetiti sebe znači: predati Bogu sebe dušom i tijelom, osjetila podvrći razumu, razum volji, a volju Bogu, posvetiti sebe znači: upraviti sve čine vanjske i unutarnje sposobnosti prema Bogu, njihovu prauzroku, cilju i uzoru, staviti savršen red u svijetu strasti, hrabro odolijevati lošim navikama i boriti se protiv zlih nagnuća, plivati proti struji pogubnih načela i svjetskih kušnja, ukratko: posvetiti se znači: neprestano se boriti protiv sebe , protiv sotone, i protiv svijeta.

Je li ta zadaća laka i može li se kazati, da se predanje Bogu vrši bez poteškoća?

Što se našim leđima čini teško breme, to je Bog znatno olakšao; što se nama čini sasvim zamršeno u stroju posvećenja, to je vrlo jednostavno, jer je to Bog sam stvorio. Sve što nas plaši raznolikošću i mnogostrukošću ,

sveo je Bog na tako divnu jedinstvenost. Ljudski je stroj djelo božanskoga radnika. On je u svim svojim dijelovima savršen. U središte toga stroja postavio je Bog glavni točak: volju. Ona pokreće sve druge sposobnosti i ravna njima po svojoj osnovi. Savršenija od svakog drugog mehanizma, volja je slobodna u svojim pokretima. Ona nastupa svoju djelatnost, kako i kada hoće.

Vanjska su ćutila dobavljači unutarnjeg osjeta i razuma, a taj je podvrgnut volji. Zato se tako moraju i sjetilne težnje i strasti podvrgavati volji. Samo ona je kraljica, ona zapovijeda, a vazali slušaju. Tako se čovjek sav sažima u volji, a volja opet u jednom jedinom činu: u ljubavi. Volja može željeti, bojati se, očajati, mrziti, veseliti se, žalostiti se. Svi su ti duševni pokreti očitovanja jednog jedinog čina ljubavi. Ljubav je život i potreba volje, njeno neodoljivo nagnuće. Ako je ljubav sređena, onda je čitava volja dobra, i čovjek je svet. Ali ako ljubav nije sređena, onda je čitava volja pokvarena i čitav je čovjek zao. Život upraviti prema Bogu znači dakle: srediti ljubav. Čitav rad oko posvećenja stoji u tom, da cijelo svoje srce poklonim Gospodinu. "Ljubi i čini, što hoćeš", rekao je sv. Augustin. Jer ako ljubiš Boga, činit ćeš samo djela ljubavi, bježati ćeš od zla, koje ubija ljubav, i izbjegavat ćeš opasnosti, koje upropašćuju ljubav. Tu leži duboki smisao jedinstveno velike zapovijedi: "Ljubi Gospodina Boga svim srcem svojim, a bližnjega kao samoga sebe."

Moja dušo, da u ovom času izvršiš svoju dužnost, moraš se Bogu predati iz ljubavi, moraš Njemu pokloniti cijelo svoje srce i po nagovoru te ljubavi vršiti djelo ovoga časa, nositi nametnuti križ, izbjegavati zabranjeno zlo. A ako baš u taj čas i ne misliš na Boga, ne boj se! Ta tvoje je predanje već odavno izvršeno, nijesi ništa opozvao. Tvoja su djela plodovi stabla, koje si već davno darovao Bogu i koje si mu već tisuću puta odstupio.

Posvetiti se znači dakle: jednim činom žarke ljubavi predati sebe Bogu u ovom času, prepustiti se Njemu, da primjereno našoj spoznaji i snazi izvršimo Njegovu volju povjeravajući Njemu brigu, da raspolaže svojim stvorom prema svojoj uviđavnosti. Njemu predajemo prošlost i budućnost, da On sve predvidi, sve opet popravi, svim raspolaže.

6. H o ć u!

Kako je pristala i strašna izvježbana vojska hrabrih vojnika, kojoj su na čelu iskusni vojskovođe! Snaga takve vojske leži u rukama jednog jedinog čovjeka. Vođa zapovijeda, a njegova se zapovijed prenosi po svim redovima do zadnjeg vojnika. Jedna jedina volja vlada voljom milijuna ljudi, jedna misao ravna njihovim razumom. I čovjek je sličan velikoj vojsci sa svojim različnim sposobnostima, svojim strastima, osjetilima, nebrojenim

njihovim činima, kretnjama i dojmovima. U njemu vlada savršen red hijerarhije i zapovijedanja. Vojskovođa je volja.- Ona može davati svim svojim podređenima upute. Za to joj je potrebit samo jedan čin. Njezinu zapovijed smjesta prima i izvršuje sposobnost. Ako je volja vjerna svom kralju, onda mu je vjerna i cijela vojska; ako volja izda svoj cilj, onda sva vojska prelazi neprijatelju.

Da volja izvrši svoju dužnost, treba samo da dobro odigra svoju ulogu, ona mora biti samo volja, to jest snažan zapovjednik, koji poznaje svoj cilj i svoju dužnost i zna sebi pribaviti poslušnost.

O moja dušo! Ti ne poznaš snagu, koju ti je Bog poklonio, ti nijesi svijesna energije, kojom raspolažeš. Bog koji ti je dao volju, da ona vlada ostalim silama, opremio ju je svim potrebitim osobinama za davanje zapovijedi.O tebi ovisi, hoćeš li se njom okorišćivati, hoćeš li je dalje razvijati, usavršiti postojanim vježbanjem i poniznom molitvom.

Ne plaši se poteškoća, koje stoje pred tobom. Na čelo te vojske strasti, sklonosti, osjećaja, tjeskobe i nada,koje ispunjaju i bučno oživljavaju svoju unutrinu stavi svoju volju. Ona će uspostaviti red. Uputi je, da uvijek upravlja oči Bogu, da tako spoznaje Njegovu volju i da je utuvi podređenim silama. Tako se zapovijeda, tako se vlada!

Ne uzrujavaj se više radi svega onoga, što te dosada smetalo. Ne slijedi svojih misli u njihovu lutanju i bluđenju. Ne plaši se pokušaja uzbune tvojih neobuzdanih strasti. Ne obaziri se na viku te svjetine. Ne misli,da ćeš tu masu naviknuti na neobuzdanost, moći sebi podložiti u jednom danu. Postepeno i neopazice će ti uspjeti,da uspostaviš red, ako ostaviš volji sav utjecaj i svu moć. Živjeti o volji, to je ta velika tajna. Ne dati, da nas vodi ugođaj i hir! Plivati protiv bujice bojazni, želja i radosti! Ne dati, da nas obuzmu časoviti dojmovi,prišaptavanja osjetila, načela vanjskog svijeta. Ostati nepomičan poput pećine, čak iako more strasti kipi u svome bjesnilu prijeti, da će sve odnijeti sa sobom. Da, to je lijepo!

Moja dušo, takav život moraš voditi. Čovjek se sažima u volji. A volja usredotočuje svoju energiju u jednom činu ljubavi. Upravi taj čin ljubavi svakoga časa Bogu, i bit ćeš jaka kao sam Bog.

7. Božja hvala.

Božja se volja neprestano očituje duši u obliku dužnosti, koju treba izvršiti, ili u obliku zla, kojega se treba kloniti, ili križa, koji treba nositi. A duša odgovara svaki čas činom pristanka predajući u ljubavi samu sebe Bogu.

U tom jedinom činu susreću se Stvoritelj i stvor.Duša se sva predaje Bogu, a Bog se daruje duši bez suzdržaja. I

svaka zgoda poziva dušu, da taj čin obnovi, svaka mala bol istiskuje ga poput dragocjena ulja iz srca. A svaki put odgovara Bog većom ljubavlju i većom darežljovošću. To je nezaustavna bujica, koja puni izvor ljubavi, te se tu konačno razlijeva.

Moja dušo, izlij se sva u Bogu! Taj veliki Bog, to more bez dna i bez granica, hoće da tebe ispuni svojom neizmjernošću. Tri uzvišene božanske Osobe hoće da se nastane u tvojoj duši i da u njoj održe svoje vijeće ljubavi.

Bog je ushićen jednim jedinim tvojim pogledom, koji ga sili, da kod tebe traži konačište. Ti si mu skrušeno prošaptala čin ljubavi, i gle, cijelo se nebo kreće k tebi Bog ne miruje, dokle se god sasvim ne pokloni tebi. On bi mogao čekati do vječnosti, da te onda usreći, ali Njegova ljubav ne pozna odgađanja, On se žuri, da ti se daruje.

O moj Bože, kada vidim tu žurbu, čini mi se, kao da ti je potrebita naša ljubav, kao da se u svojoj beskrajnoj sreći osjećaš sam i napušten bez tvoga maloga stvora. Ti se veseliš, kad čuješ kucaj moga srca na Tvom Srcu, kada možeš Svoje oči zaroniti u moje; Ti se veseliš, kada osjećaš, da Te moje ruke grle i kada čuješ, da nazivam Ocem. Tvoje Srce hoće da neizmjerno ljubi i da bude neizmjerno ljubljeno.

O moja dušo, dopusti, da te ljubi tvoj Bog, da te On usreći. U Njegovu je krilu tvoj život. Uvijek su tri božanske osobe u tebi uvijek su zabrinute za tebe. Pokloni sebe njima, predaj se njihovoj volji i ljubavi.

Otac me je stvorio i uzdržava me, Sin me je otkupio i čisti moju dušu, a Sveti me Duh vodi i posvećuje.

Otac me nosi svojom moći, Sin me prosvjetljuje svojom mudrošću, Sveti me Duh obogaćuje svojom dobrotom. O Oče i Sine i Duše Sveti, blaženo Presveto Trojstvo, izvore života, istine i ljubavi, vladajte nada mnom! Združeno s Vama moje ništavilo strepi u ljubavi i slasti, Vi svijetlite mojoj tami, vi grijete i širite moje ledeno srce.

U dubokoj osamljenosti ne će me više snaći strah. Ja sam u društvu najnježnijeg Oca, najmilijega brata, najodanijeg zaručnika. Za čitava stoljeća imam građe za razgovor s njima. Pa ako moju dušu i zaokupi žalost i čežnja za nebom, ja ih se više ne bojim. Izvor sreće, -da, nebo, nosim u sebi. Na čemu da zavidim anđelima i svecima? Ja mogu ljubiti Boga bez kraja i konca. Pa zar nam ljubav ne daje nebo?

8. Skup svih kreposti.

Čin predanja privlači Boga duši, a s Bogom i sva nebeska blaga. Isti taj čin predaje Bogu čitavoga čovjeka, njegovo tijelo i dušu, sve njegove sposobnosti i sve či-

ne bez izuzetka. Ako je duša taj čin predanja jednom položila i ako ga ona uvijek obnavlja, tada ona nema više šta dati, a ni Bog nema više šta tražiti od nje.Ovaj jednostavni čin najsavršenija je vježba najviše kreposti.

To je vrlo snažan čin vjere. Duša daruje sebe Bogu bez suzdržaja i neopozivo, dakle ona čvrsto vjeruje, da je Bog njezin apsolutni Gospodar, njezin Spasitelj i Posvetitelj. Ona vjeruje u Njegovu svemogućnost, u Njegovu mudrost i dobrotu.

Čin predanosti ujedno je djelo beskrajnog ufanja u Boga. Kada se duša Njemu preda, kada sve svoje brige položi u Njegove ruke i zaboravi svoje vlastite nevolje,onda ona očituje beskrajno povjerenje u Onoga, kojemu se daruje. Poput Abrahama spremna je, da mu svakog časa zrtvuje ono što joj je najmilije. Ona je svijesna, da Bog spasava i naknađuje, kada se čini, da je sve propalo.

Predanost Bogu jest nadalje čin ljubavi. Ta je čin pače bitno ljubav. Ljubav ga nadahnjuje, ljubav ga formulira, ljubav mu daje njegovu čistoću i zaslugu, ljubav je njegova jakost. Koji se život može usporediti sa životom duše potpuno predane Bogu? Ona se bavi jedino ljubavlju poput Serava u nebu. Ljubav joj je odijelo, hrana, život. Kako je strašna paklu ta duša, to srce, koje bukti od plamena ljubavi.

Predanost Bogu sadrži napokon u sebi vjężbanje svih kreposti. Ne posvećujući se posebice svakoj pojedinačno , spremna je Bogu predana duša, da svakoga časa kadgod Gospodin zaželi, primijeni sve kreposti i da ih velikodušno vrši. Ona je skromna, jer i predobro zna, da je samo beskorisna sluškinja, sve kad bi bila sve darovala Bogu. Ona je umrtvena, te s veseljem grli svaki križ koji joj Bog šalje. Ona je čista i živi na ovom svijetu, prema svom staležu odvojena od svakog prianjanja uz zemaljske užitke. Ona je revna i posvećuje svaki čas svoga života Božjem Sinu, Njegovoj časti, Njegovu imenu. Ona je velikodušna, i kad je jednom zauvijek zaboravila sebe te se svaki čas žrtvuje, misli ona odsele samo na Isusove probitke. Tim činom predanja vježba se duša u svim krepostima i predaje Bogu sebe sa svim, što ima, i što će još imati.

Tako je naš dobri Učitelj jednim jedinim činom obuhvatio svu savršenost, a to je predanje samoga sebe u nazočnom času. u tom se času susreće Bog i duša u neizrecivom zagrljaju; to je neprestana pričest, to je najveća savršenost, za kojom može težiti slabi čovjek. Tim su se predanjem posvetili pravednici prije dolaska Kristova. Oni nijesu imali ljudske nauke o svetosti, oni nijesu posjedovali potrebitih duhovnih knjiga, da je steknu; ali su im nadahnuća Duha Svetoga sve nadomjestila. Po Njemu su se i nakon dolaska Kristova posvetile duše; apostoli, mučenici, djevice, priznavaoci, i bezbrojni sveci: kojih mnoštvo ne pozna, ali ih pozna nebo i veliča njihove kreposti. U nepreglednoj raznolikosti i raz-

novrsnosti njihovih sklonosti, prosvjetljenja i milosti, koje im je Gospodin dao, samo se jedno nije promijenilo: ljubav.

Tom istom predanošću Bogu posvećuju se i danas odabrane duše, koje Isus u sadašnjosti na zemlji broji među svoje. To su u većini ljudi stranci, ali Bogu dobro poznati, i oni se daju malo pomalo skrivenim i povučenim životom odgajati, da budu slični Kristu. Njihov je život jednostavan i idealan iznad svih zemaljskih briga, zaštićen od svake buke i vreve svijeta. U miru uživaju Boga, a Bog uživa, da u njima čini čudesa. No tko da nam priča o tim čudesima? Tu ćemo tajnu prepustiti Bogu i sretnim dušama. Ne će nas posvetiti poznavanje Božjih remek-djela, već potpuno predanje Njegovu djelovanju, žrtvovanje samih sebe, neprestano iz dna duše obnavljani čin ljubavi.

- - - - - - - - - -

II. D I O

VJEŽBANJE U PREDANOSTI BOGU.

I. P o g l a v l j e

VJEŽBANJE U PREDANOSTI UOPĆE.

1. Čin predanja.

Nauk duhovnog života ne stoji toliko u tom, da znamo obveze, koje imamo, nego više u tom da znamo, kako ćemo se predati Bogu. Sreća je za svaku dušu, da to vježbanje ne sadrži nikakvu tajnu. Predanje samoga sebe čin je slobodne volje. To je velikodušna odluka srca, koje se sasvim daruje Isusu. Čin duše, koja se sasvim predaje, nije dakle čin razuma. Da postignemo svetost, nema razum bitna značenja. Bog se rado očituje neznalicama i poniznima. U njihovim dušama ne nailazi Njegovo djelovanje ni zapreka ni kontrole. Velikodušni čin srca, koje se poklanja Gospodinu, nije ni čin mašte. Da se duša sasvim preda, ne mora ona sebi savršeno predstaviti savršenost i ljepotu Boga, Njegovu očinsku dobrotu, Njegovu mogućnost i Njegova vrhovnička prava nad svakim stvorom. Rad naše mašte traži napor, za koji nije sposobna svaka duša. Bog je duh, te ga ne može spoznati nijedno naše osjetilo. Dovoljan je čin volje, da ga dosegnemo.

Čin predanja Bogu nije ni stvar osjećaja. Osjećaj je skup sklonisti, želja, radosti, bojazni i nada, koje u nama izaziva sila osjetne težnje. U tom niskom području čovjeka kreće se čitav svijet pobuda i dojmova.

Premda je osjećaj pravi rob te neizmjerno zaostaje zavoljom, on ipak teži za prvim mjestom, a u ponajviše pobožnih duša on ga na žalost i osvoji. Tko se hoće sasvim predati Bogu, mora čuvstvu odrediti primjereno mjesto, a to je posljednje. On ne smije dati, da na nj djeluju ni njegove žalbe, ni tužbe. Djelo posvećenja mora se izvesti voljom i milošću, koja je podupire. Ako držimo čuvstvu uzde, može nam ono korisno biti od pomoći. Ali ako dopustimo, da čuvstvo preotme ulogu volje, ili samo da se upača u njezine zadatke, onda nam ono postaje neprijateljem, kojega moramo pobijati.

Da se duša daruje Bogu, ne treba ona osjećaje. Kod pomisli da mu se sasvim preda, ne treba ona osjetiti čuvstvo zadovoljstva ili bilo kakve ugodnosti. Dok se volja svom snagom predaje Bogu i posvećuje Njemu čitavo svoje biće, može niži dio čovjeka vrlo lako zapasti u strah i neutjehu. Dok se viši dio kupa u svijetlu, može čuvstvo vrlo lako potonuti u najdublju tamu. Moja dušo, uči se živjeti u volji! Ne dopusti, da te kao slijepca vode tvoji os-

jećaji i njihovi hiri. Čuvstvo samo od sebe ne može ništa dodati tvomu činu predanja, a ništa ni oduzeti.

Daruj se Gospodinu činom volje. Taj je čin sasvim duhovan. Ne trebaš ga odijevati u formule, uokvirivati u lijepa razmatranja, činiti spoznatljivim po riječima ni uronjavati u uzbuđeno oduševljenje: sve je to od njega daleko kao nebo od zemlje.

Predanost je susret dvaju duhova: Boga i duše. Ovaj se susret zbiva u središtu volje ljubeznim, ali skroz duhovnim dodirom. Često ne osjećaju osjetila pri tom nikakva refleksa, pače ni razum ga uvijek ne opazi.

Pojednostavnimo svoj unutarnji život, i svedimo ga na njegov pravi pojam, pa će nam se pokazati kao vrlo lak i posve bitan. Ali Bog ne traži, da sasvim isključimo osjetno. Duša mora samo znati, da čuvstvo nije nužno za pravo predanje. Kada je duša to uvjerenje čvrsto u sebi usidrila, tada se ona predaje onako kako joj Bog za to daruje milost.

Bog ne zabranjuje osjetno. Često pače daje utjehe i izaziva slatka čuvstva. On samo hoće da tim čuvstvima, ne pripisujemo, nikakvo značenje i da sebi u mračnim i neutješnim danima ne utvaramo, da je On uskratio duši svoju očinsku dobrotu i brigu.

2. Ne radi polovično!

Bog je povezao svetost s najlakšim i najspontanijim činom ljudske prirode. Predanje duše nije ništa drugo, nego uzdizanje srca u ljubavi k najboljem Ocu. Duša mora dakle usredotočiti sve svoje sile na taj čin predanja i ukloniti svaki drugi objekat. Ako rasipamo svoju energiju, onda je slabimo; podijeljena se sila umanjuje i uzaludno iscrpljuje. Isus je htio da našu ljudsku prirodu sa svim njenim sposobnostima sažme u volju, a volju u njoj vlastiti čin ljubavi. Zašto smo dakle htjeli biti mudriji od Njega? Zadovoljimo se tim, da mu sebe svakog časa posve darujemo u činu ljubavi. Taj čin sadrži u sebi sve, što Mu možemo dati i što On može od nas tražiti.

Kada se duša tako oslobodila svake druge brige, mora ona nastojati, da taj čin izvrši što savršenije, tj. izvodeći ga svom snagom i potpunom čistoćom .

Naša je volja sposobna da ljubi vrlo žestokom ljubavlju. Ona je sposobnost ljubavi. U ljubavi je čitavo opravdanje njezina bitka. O Bogu se kaže, da je On ljubav: ljubav je Njegova bit. Naša volja ne može biti bitno ljubav; jer nas ona samo osposobljuje za ljubav, ali sve, za što je ona sposobna, traži ljubav. Ljudsko je srce ponor bez dna, posuda bez ruba, ono uvijek čezne za ljubavlju. Što je više punimo, to više osjeća prazninu. Što više hoće da ugasi svoju žeđ, to više žeđa za ljubavlju.

Nije nam lako dati sebi računa o izvanrednoj sposobnosti za ljubav, što je dana našemu srcu. U običnom životu mi ljubimo, a da to gotovo i ne znamo. Samo u časovima rastanka, kad bi srce moglo izgubiti ljubljeno biće, tada se očituje snaga ljubavi. Da, ta nas ljubav može dovesti do očaja, pa čak i u smrt.

"Ljubav je jaka kao smrt." 1)

Kolika je stravična moć ljubavi skrivena u našem srcu! No mi je rasipamo na tisuće predmeta. Sve što nam se sviđa, zaokuplja nas, sve što nam se čini lijepim i dobrim, zarobljuje naše srce. Tako razbacujemo blago ljubavi,nagomilano u nama. Kada bismo sav taj žar usredotočili na jedan jedini predmet, na Boga, kada bi Mu svakog časa darovali to srce, silazeći do najdubljeg dna snage svoje ljubavi, uskoro bismo bili savršeni.

Bog nas zove, da što šire otvorimo usta svoga srca."Otvori svoja usta širom, i ja ću ih napuniti."2) Proširi svoje želje, otvori širom svoje srce, pomakni mu granice, a onda me zazovi: napunit ću ga poput mora, što se prelijeva preko obale.

Kada duša utvrdi svoj čin predanja Bogu, onda mora i sve one djeliće ljubavi, koje je dala stvorovima,povući, da ih sabere u jedan svežanj, te da ih prenese na jedan jedini dostojni predmet.

Onda moramo taj čin čistiti od svake primjese samoljublja. Božanska je ljubav čisto i fino zlato, i najmanje miješanje s drugim elementima muti sjaj i ljepotu. Duša mora u tom činu biti potpuno iskrena, koliko samo može, jer Bogu se iskrenost vrlo sviđa.

Kada tko ljubi Boga, mora imati srčanosti da zaboravi sama sebe, te da se izruči Njemu bez ikakva računa i bez primisli. Duša mora u Bogu potonuti kao kamen, koji se baci u ponor. Zna se i te kako dobro, da taj kamen ne će nikad više doći na površinu, da je zauvijek propao za svaku ljudsku upotrebu. Tako se duša baca u Božje ruke, prepušta se Njegovoj providnosti, predaje se Njegovu djelovanju i zna vrlo dobro, da ne će nikad više naći zadovoljstva u samoj sebi, i da se ne može više brinuti za svoje probitke. Ona samo zna jedino, da je ponor, u koji se baca, neizmjerno dobri, mudri i svemogući Bog , koji se za njezin spas više brine, no što bi to ona sama mogla učiniti. Tako se trudi duša, da izvrši svoj čin predanja svom energijom i nesebičnošću, koliko je god sposobna. Taj rad izlučivanja i čišćenja zbiva se mirno u dnu duše, bez velika naprezanja razuma i mašte. Duša mirno zavladava svom svojom voljom, sređuje sve svoje energije, uklanja sve tuđe elemente, pa se onda predaje svomu Bogu žarkim i do dna obuhvatnim činom ljubavi.

3. U vježbi.

Kada je duša, puna dobre volje, tako obavila predanje velikodušnim činom ljubavi, tim je udaren temelj duhovnom

1) Pj.nad pj.8,6.-
2) Ps.8o,11.-

životu. Sad treba dalje graditi tim što se taj čin često obnavlja. To je vježbanje predanosti. Ono se poduzima s istom jednostavnošću, s istom mirnom krotkošću, kojom duša ispunja sve svoje dužnosti.

Već ujutro, tek što se probudi, uzdigne se duša Bogu, predaje mu sve svoje biće i moli, da njim raspolaže po svom nahođenju. Taj joj čin zamjenjuje duge molitve. Ona s ljubavlju prihvaća sve ono slatko i gorko, radosno i teško, što će joj dan donijeti. Taj čin daje joj radosno raspoloženje, kojim sve činimo i sve trpimo, da se Bogu svidimo.

Duša nastoji ostati mirno u takvu osnovnom raspoloženju i obnavlja svoj čin ljubavi od vremena do vremena. U tom svetom sabranju u Bogu daje se prema zahtjevima svoga staleža na molitvu i na posao. I u tim poslovima ostaje ona gospodar same sebe. Ona ne radi ni polagano ni naglo, ne da, da je prevlada ni želja, da što brže stigne cilju, ni pohlepa za tuđim poštovanjem, niti da uživa u vlastitom poslu.

Ona ne pripada sebi, budući da se sasvim predala dobrom Učitelju. A ne pripada ni komu drugom, jer je Isusova zaručnica i kraljica. Ona nije rob svoga posla, jer posao nije cilj, već samo sredstvo.

Ona bez strasti preuzima svoj posao ravnodušno kao razbibrigu, koju joj doznačuje Isus, dok ona čeka dolazak Isusov. Bez žurbe vrši svoj posao jer zna, da za tim poslom dolazi drugi. Da smiri svoju nestrpljivu djelatnost, govori sama sebi: "Dok vršim ovu službu, ne trebam se brinuti za drugu. Dok sam po Božjoj volji na ovomu mjestu, ne trebam biti ni na kojemu drugom."

Potpuno vlasna same sebe, vrši ona malo pomalo svoje dužnosti slobodnim srcem. Ta joj unutarnja sloboda omogućuje, da sve poduzima svježom snagom i neprestanom pomnjom, bez umaranja i bez naglosti, ali i bez mlitavosti i bez krzmanja.

Najradini su ljudi oni, koji se najmanje čine takvima. Uzrujani, prezaposleni ne čine gotovo ništa. Oni sve započinju, a ne svršavaju gotovo ništa. Poslije rada srce im je nemirno, duh rastresen i nesposoban, da misli na Boga.

Jednostavna se duša naprotiv ugleda u Boga, koji kao da je uvijek u miru, a ipak neprestano radi.

Tako duša prolazi danom, oboružana svojim činom ljubavi. Ona ponavlja taj čin kod svakog posla, u svakoj poteškoći i u svakoj patnji, u svakoj radosti i u svakoj neugodnosti. Opirući se napastima i odbijajući rastresenje služi se duša svojom vlastitom metodom. Tek što opazi napadaje, ona se ne brani, kao da rukom tjera muhu, nego ih prezre i zadovolji se molitvicom: "Isuse, ja sam sasvim Tvoj, pomozi mi!".

Žarki čin ljubavi čitav je njezin odgovor na đavolja prišaptavanja. Tako biva, da napasti ne traju dugo. Nepri-

jatelj zna, da svaka napast izaziva novo uzdizanje srca k Isusu.

Isto tako preuzima duša na sebe jednostavnim aktom ljubavi suprotnosti, križ i patnje svakoga dana. Sve zapreke, koje tište takvu dušu, mogu joj izmamiti samo čin ljubavi.

Odmor ne prekida njezina saobraćaja s Bogom. Ona traži taj odmor s oslobođenim srcem, jer ona dobro zna, da tako Bog hoće. Ona se pritom ne predaje ni prekomjernoj boli, kod nje je sve umjereno. Ona pazi, da ne zaboravi nazočnost Boga, koji ju gleda i ljubi. Ona se odmara u Njegovu naručju kao dijete u majčinu zagrljaju.

I hranu prima ta duša mirno, bez naročitih želja ili izbiranja. Ona zna, da joj sve daje njezin Otac. Ona se smatra Njegovim milim djetetom, koje Bog hrani svojom rukom i drži u svom krilu. Svu pozornost svraća ona na svoga dobrog Oca, koji je tako nježno ljubi. Sve ostalo nije joj važno.

Navečer završi svoj dnevni posao nježnim činom ljubavi, kajući se za svaku pogrešku, preko dana učinjenu.

Zahvaljujući svome Gospodinu zaspe u miru pod nadzorom svoga dobrog Učitelja, koji nad njom bdije.

4. Poteškoće

U tim vježbama prolaze dani, mjeseci i godine naoko jednolično, no uistinu uz velike promjene. Pozadina, to jest čin predanja, ostala je ista, samo je na njoj naslikao Bog šaroliku sliku.

Bez sumnje, nisu svi dani jednaki. Katkad je ljubeća duša svježa i sabrana. Sve joj je lako. Poput lake travke brzo se uzvija Bogu. Onda se opet tek mučno vuče. Samoj sebi i drugima na teret, privezana je za zemlju, samo s mukom uzdižu joj se misli na više, pa opet padaju poput nežive mase.

Za vrijeme razmatranja još joj je razmjerno lako predati se Bogu, no za vrijeme rada i vršenja dnevnim dužnosti osjeća se duša klonulom.

Ona trpi prije svega od nemoći, da se sjeti Božje nazočnosti. S Bogom bi sve bilo slatko i lako. Ali po svršetku razmatranja jurnu na dušu rastresenja, poteškoće, brige i tjeskobe svake vrsti, zarobe je i povuku za sobom.

Siromašne li duše! Ona se ipak mora utješiti. Isus ima samo jednu želju: da ona ponovi čin ljubavi, kada pomisli na Njega.

Sjećanje nije u našoj vlasti, ono je neovisno o volji. Često duša preduzme, da će misliti na Boga, ali se za podugo vremena ne sjeti Njega. U toj zaboravi nije nikakva pogreška, to je samo znak ljudske slabosti.

Treba dakle slobodnim srcem pristupiti poslu čvrsto odlučivši, da ne ćemo tražiti svoje zadovoljstvo. nego sa-

mo Božju volju. Ona obuhvaća sve poslove, koje nalaže poslušnost, društveni položaj i pristojnost. Bogu odana duša vrši svetom i savjesnom ravnošću svaku i najmanju dužnost, U svemu vidi zadovoljstvo svoga božanskog Oca. Ona bi smatrala svetogrđem, kad bi svojom vlastitom voljom izmijenila ma i samo jednu malenkost u nalozima Božjim. Ona ne traži radoznalo da sazna, što Bog od drugih duša traži. Ona ima samo jedan pogled, a taj je sav upravljen na njenu dužnost; ona osjeća samo jednu čežnju: da tu dužnost izvrši savjesno i vjerno. Taj je rad za nju tako rekavši sakramenat, po kojemu ona prima Spasitelja. To je koprena, iza koje On krije svoju nazočnost. Djetinjski jednostavno srce tu kida koprenu i baca se svom Bogu u naručaj. Tako svaki njezin rad biva novim predavanjem sebe Bogu. Vjerna duša stalno koraca naprijed na putu savršenosti. Neprestano se i neopazice sve više mijenja i posvećuje sve, što je u njoj. Jer se Isus daruje duši onom mjerom, kojom se ona daruje Njemu. On u njoj djeluje i stupa na njezino mjesto, oduzima joj sve pogreške, i poklanja joj svoje vlastite kreposti.

Moj Spasitelju, ja se ne ću zadovoljiti tim, da Ti se samo jednom sasvim i sav predam. Taj čin predavanja neka bude temelj i posao cijelog moga života. U njemu stoji za mene savršenost.

Ne ću da me zadrži ni suhoća i jednoličost toga vježbanja niti ikoja od mojih nevjera. Uostalom, Ti me previše ljubiš, moj Isuse, a da bi me izvrgnuo malodušnosti. Ti znaš sve tako dobro pomiješati, slatko sa gorkim, ugodno s otešćanim, te ne ću nikad pasti u napast, da se osvrćem netrag.

5. Navika, koja usrećuje.

Da sazrije jednostavan plod, treba priroda vrlo dugo vrijeme. Bog uzima mnogo više vremena, da u nekoj duši sazrije plod svetosti. Nakon zimske studeni, od prvih zraka proljetnog sunca nabuja pupoljak i procvate krasan cvijet. Tako je i s velikodušnom odlukom duše, da će se sasvim darovati Bogu. Pupoljak daje lijepe nade, a cvjet je mio i lijep. No cvijet ne traje dugo, on ocvate i daje plodu, da stvori pravu jezgru. A tada tek počinje dugotrajni rad prirode: da raste i da se oblikuje plod, koji je izvrgnut mnogim i različitim kušnjama i vremenskim nepogodama. Plod mora da podnese vrućinu i zimu, sunce i kišu. Često kao da su se protiv njega urotili elementi, da ga otrgnu s grane, koja ga nosi i hrani svojim sokom. Takav je opori i dugotrajni rad oko stvaranja ploda. Tomu je slična i vježba predanja. I predanost se mora dugo njegovati, duša joj mora ostati vjerna u svim mogućim zgodama, pod blagotvornim zrakama božanskog Sunca, ne samo u doba utjeha i pohoda božanskog Učitelja, već i usred pljuska i oluja, oštrog sjevernjaka i zlih dana, kada se čini, kao da se sve složilo, da nas obeshrabri i izmori našu strpljivost.

No sve je to spasonosno i dobro. Tako se postepeno jača i krepost; plod se razvije do kraja, dobiva svoj krasni miris, svoj zlatni sjaj i divni okus.

Konačno dođe jesen.- Nebo je vedro, sunčane su zrake slabije, no vrijeme je žetve. U duhovnoj jeseni čini se,kao da je duša katkad manje revna za Boga nego za sunčanih ljetnih dana. Ali je već odavna prevalila dugo i teško razdoblje kušnje. Vrhunac je pokrit sočnim plodovima. Dovršeno je dugo i mukotrpno nastojanje oko njezina sjedinjenja s Bogom. Sada je vrijeme uživanja. Predanost joj je postala navikom, koja usrećuje.

U svako vrijeme vraća se duša s lakoćom i kao sama od sebe Bogu. Jednostavno i mirno vrši ona sve svoje poslove pod Njegovim božanskim okom. Ona se uostalom ne ističe pred drugim dušama, ona nije čudovište, ona ne čini iz same sebe ništa izvanredno. I ne zapleće se u neudobne metode, jer ona je sva Božja. Jednostavna i bez afektacije zadovoljava se ona Božjom voljom. Ona je susretljiva i ljubezna, ali se nikad ne da vezati ili zarobiti, Isus to ne dopušta, jer je ona Njegovo dobro. On je zabrinut za njezinu ljepotu. Ako Isus hoće, vodi ona skrovit život, ni više ni manje. Milost je tjera, da vodi život pun poniznosti, zaboravljenosti, samotovanja, jer u samoći nalazi ona svježije izvore, da njima ugasi žeđ, što je muči. U zbilji živi tako jednostavna, svijetu tako malo poznata duša iznad zemaljske zbilje. Ona leti poput orla u neizmjerne daljine božanskog bitka. Ali ona vidi kako joj se vidik širi u istoj mjeri, u kojoj ona prolijeće prostor. Ona mora da izmjeri neizmjernost!

O sretna li života! O sretni polete u nebeske visine, o uzvišeno jedinstvo s Bogom, plode nebrojenih čina predanja, što ih je s mukom nagomilao strpljivi rad priproste duše!

6. Na visini.

Ljudski je život neprekidan niz dužnosti, koje treba ispuniti; on je lanac sretnih i žalosnih događaja. Bog obuhvaća cjelinu zbivanja, iz kojega se sastoji čovječji život, dok ljudski razum vidi samo sadašnjost. Bog je već unaprijed uredio sve pojedinosti. On je označio sve časove, pomiješao ugodno s mučnim, radosti s bolima,uspjehe s udarcima sudbine. On je odredio trajanje i konac života. Po Njegovim božanskim osnovama mora sve služiti Njemu na najveću čast i na posvećenje odabranika.

Kad priprosta duša mnogim i dugim vježbanjem usvoji naviku predanosti Bogu, onda se ona prepušta Bogu, da je On vodi kroz sve zgode života. Ona ne zna i ne želi ništa znati unaprijed. ona prihvaća samo Božju ruku i prati svoga Gospodara kroz cijeli dan. Ona ne propisuje svomu Vođi putove, i ne određuje mu ni mjesto, ni vrijeme za odmor. Sve je to Božja stvar. Ona se treba samo čvrsto držati za Božju ruku i stupati naprijed. Ona ne ide ni brže ni polaganije od svoga vodiča, ona ga ne moli, da u-

brza korak. Ona vrlo dobro zna, da je Bog Gospodar vremena i zbivanja te da će ona stići na cilj, u čas, koji je odredio Bog.

Duša, koja prepušta Bogu, da je vodi kroz život, ne čudi se ničemu. Sva stvorenja, koja ona susreće na svom putu, služe joj, jer ona čvrsto drži očinsku Božju ruku. No mnogi joj služe tek nerado. Ona to dobro zna, ali to nju ne uznemiruje, niti se zbog toga žalosti. Ona pače opaža, kako joj mnogi hoće da naude, no ona se ne boji ničega, jer je u svetoj Božjoj blizini.

Često ne razumije ona ništa od događaja oko sebe i od promjena u sebi. Ona se zato ne zabrinjava, jer je svijesna, da Bog posjeduje ključ svih povijesnih činjenica i pojedinosti svakog ljudskog života. Iskustvo ju je poučilo, da su mnogi naoko nevažni događaji imali važne posljedice, te da je Bog tako htio pokoju izvanjsku neznatnu činjenicu, da nju očuva od neke opasnosti.

Tako se dešava, da ona ništa ne drži suvišnim ni neznačajnim u svojem životu, pa stoga prima najmanje dužnosti, najneznatnije događaje, najmanje križeve s najvećim počitanjem i ljubavlju. Ona vrlo dobro zna, da je sve to isto toliko djelića božanske Hostije, koji, unatoč svojoj neuglednosti, sadrže posvema Boga. Ona ne bira dužnosti, koje ima ispustiti ni križeve, koje ima nositi, kao da bi htjela jedne prihvatiti, a druge odnemariti. Jer svi su oni jednako važni pred Bogom. Ona ne nalazi razloga da brže svrši neki posao, pa da drugi posao započne. U njenim je očima sve čisto zlato i Božje blago; ona treba samo da bez izbora sakuplja.

Priprosta duša ne pozna jadikovki, Ona ne zna ni to na koga ni na što bi se potužila. Ona ima svega u izobilju. Svaki joj čas donosi Boga s Njegovim nebrojenim dobrima. Stvorovi joj moraju služiti, htjeli, ne htjeli. Sve se događa u pravo vrijeme i uvijek u njezinu korist.

Ona se nikad ne tuži, da nema vremena za molitvu. Sve joj postaje sredstvom za sjedinjenje s Bogom. Ona ne mrmlja zbog otpora, koji joj se nepravedno suprotstavlja, jer i taj otpor pripada Božjim osnovama. Ona ne kudi druge, niti kritizira njihovo vladanje, jer joj namjere drugih nisu poznate. Ona se zadovoljava vršenjem svoje dužnosti, ne želeći suviše živo uspjeh svoga nastojanja.

Kojiput zbune se i najbolje duše, kad vide, da njihov posao ne vodi ničemu, premda su ga poduzeli s čistom nakanom na slavu Božju. One žale taj neuspjeh i teško se zbog njega utješe.

Duša koja je zaista duhovna, ne pada u tu pogrešku. Ona dobro zna, da je Bog katkad htio napor i trud, no ne uspjeh.

Prepustimo Bogu brigu oko Njegove slave, nitko ga ne će spriječiti, da je postigne. Nemojmo se žalostiti zbog kakva neuspjeha, koji se čini da je suprotan Božjim interesima. Njegove namjere sežu dalje od naših; one obuhvaćaju cijeli svijet do u vječnost.

Kako je takav život bogat i pun božanskih radosti!Moja dušo, započni još danas takvim životom. Položila si temeljni čin. Iz ljubavi si se darovala Bogu, prati sada svoga vođu kroz sve dužnosti, sve događaje, sve napore i brige dana. Samo ga ljubi, primi, što ti daje, čini, što On zapovijeda, nosi križeve, koje ti On šalje,i daj Mu slobodu, da s tobom i u tebi čini, šta On hoće. Tada je zajamčena tvoja svetost i tvoja sreća.

Marijo, moja najbolja Majko, ja Te ljubim svom ljubavlju, što je može dati moje srce. Hoću da ostanem uza Te uvijek kao Jakov uz svoju majku. Božanska Rebeko,uči me tajnu, kako da se svidim momu Ocu, da me On posveti i blagoslovi.

7. Prolazne slabosti.

Neiskusna duša misli, da je čista od svakoga grijeha tek što je obavila čin potpunog predanja Bogu. Ali kada s vremenom opazi svoju slabost, klone i ozlovolji se.

Uz pozitivnu vježbu predanja, treba da bude i kao neka negativna.

Svakako se samoj predanosti ne protivi ništa više od grijeha: Jer grijeh je neuredno samoljublje, egoizam.

Pa ipak zapadaju u pogreške i one duše koje su se čače tisuću puta predale Gospodinu.

Zapravo je protuslovlje samo prividno, i uvelike je vrijedno za dušu, da ga ona dobro shvati. Kako kaže sv. Augustin, o vlast nad dušom bore se dvije vrsti ljubavi: Božja ljubav i samoljublje. Prezremo li sami sebe iz ljubavi prema Bogu, onda je ta ljubav savršena.Kada naše samoljublje dotjera čak do mržnje na Boga, onda je to smrtni grijeh, te mi u srcu razaramo Božje kraljevstvo.

Kada Bog vlada u duši, onda je On dovoljno jak, da uništi egoizam, svoga neprijatelja. Njemu je dosta da ga baci o tle i ponizi pod svojim žezlom. Bog ne će,da samoljublja odjednom nestaje u srcu, kojim On hoće da zavlada. On dopušta, da ono dalje živi, ali u stanju službe i poniženja. Bog ima vrlo mnogo razloga, što tako postupa, pa hoće da i duša nekoje od njih nasluti.

Ponajprije, Bog bi se slabo proslavio, kada bi vladao nad mrtvim neprijateljem. No dopustiti neprijatelju, da stanuje u tvrđavi i prisiliti ga na strahopočitanje i podložnost: to znači dokazati u isti mah velikodušnost i snagu.

Zar nije uostalom bolje, da Filistejci i dalje stanuju s odabranim narodom? Neprijatelj, koji uvijek ugrožava, uvijek spreman na napad, sili na budnost. Kada se duša ne bi morala boriti, kad bi je uspavljivao nekoputni nehaj, gdje bi onda bila muževna krepost i zasluga?

U drugu će ruku i duša katkad podleći u borbi i pasti u grijeh. Grijeh je neizbježivo stanje one neprestane bor-

be, kojoj je Bog izložio čovjeka ovdje na zemlji. Kada je dakle htio borbu, mora pripustiti i poraz.- Njegova će slava stajati u tom, da iz zla izvuče dobro, a da neprijatelju prepusti samo prolazne pobjede. Tada je u Božjim namjerama pripuštanja zla najbolji bedem poniznosti.

Duša je sasvim neobično obuzeta zabludom o svojoj vlastitoj zasluzi. Osim svetaca ne umije nitko o tom sebi dati pravog računa. Duša treba čestih i dnevnih iskustava te samo nakon dužeg vremena prestaje ona pripisivati sebi zaslugu, koje nema. Gospodin je zato mora svaki čas podsjećati, da je ona bez Njegove milosti potpuno nesposobna za dobro. Zato dopušta, da duša često padne u male pogreške. On dopušta pače, da duša ostane podvrgnuta malim pogreškama karaktera, kao nestrpljivosti, osjetljivosti, zavisti. Pod tim vanjskim nesavršenostima krije Bog mnoge savršenosti, koje On duši daje i razvija u njoj, djelomice da ona to ne opaža, a djelomice uz njezinu junačku pomoć.

Uostalom, pogreške duše, koja se darovala Bogu, ne hvataju korijena u dušama. Tek što se razvije drač, odmah se i istrgne. Zdrava se biljka naprotiv razvija neprestano rastući.

Tako mi pokorom i kajanjem iskorjenjujemo sve te male pogreške, a Bog ih briše iz svoje knjige, dok se naši činovi ljubavi i predanja malo po malo gomilaju te za nekoliko godina stvore znatan kapital milosti i zasluga.

8. Velika klisura.

Veliku klisuru krije život predanosti, i mnoge se duše razmrskaju o nju i pretrpe brodolom. Ta je zapreka skrivena oholost, koja zaokuplja i zasljepljuje dušu. Oholost dolazi prije pada, a nakon pada mrzost. Taj je otrov vrlo fin. On se asimilira s našom supstancijom i širi se po čitavom organizmu. Redovno on ne ubija, nego oslabljuje. Duša, koja je njim zaražena, osjeća da vene, no ne zna zašto.

Prvih je godina unutarnji život pun revnosti. Duša nesmetano radi, da iskorijeni svoje pogreške i da usvoji kreposti. Ona množi odluke i ispite savjesti, te tako nagoni samu sebe, da bude naskoro savršena i bez grijeha. Prolaze mjeseci, teku godine, no uvijek iste odluke, isti napori, pa nažalost i iste slabosti. Malo po malo sliježe se na dnu duše žalost i nepovjerenje prema Bogu. Ona nema više čvrste nade, da će postići svetost. Njezine se slabosti ponavljaju, te joj se čine kao neuklonjiva zapreka savršenstvu. Osnove iz njezine duhovne mladosti čine joj se kao san. Razočarana je. Svetost nije za mene, kaže ona sebi.

Bijedna dušo, ti se varaš. I za tebe je svetost, a da budeš i savršena, treba ti samo jedna stvar: da se pred Bogom spoznaš onakva, kakva jesi. Slaba si i sklona gri-

jehu, spoznaj to, Ti si nesposobna za svako dobro, priznaj to samo Bogu mirno i rado, Ti ćeš svaki dan griješiti, makar čvrsto preduzimaš, da ne ćeš ponovno pasti u grijeh. S tim moraš konačno hrabro izići na čistac. Jedna je od najvećih tajna duhovnog života u tom, da se nakon pada ne uznemiruješ.

Ali to je tajna, koju samo Bog može dati duši. Ta tajna pretpostavlja u duši nešto više nego što je obično poznavanje vlastite slabosti, volje i prevelike nestalnosti duha. U drugu ruku mora duša duboko shvatiti i iskusiti neumornu Božju dobrotu i neiscrpivu nježnost prema svomu malom stvoru.

Isus je tako pun dobrote i prijaznosti, da Ga nijedna slabost i nijedna pogreška ne može odvratiti od duše,koja ima dobru volju. Na ovoj zemlji hodočastimo mi svi poput prognanikā prema svojoj nebeskoj domovini. Put je dug i jednoličan. Zar se dakle moramo čuditi, ako nam katkad klonulost zaustavlja korake ili nas čak katkad obara? Predmeti duž ceste previše nas privlače i skreću nas s puta našeg pohoda. Unatoč tomu idemo dalje, i ne dolazi nam ni na um, da se vratimo.

Na svom putu u Mediju zaustavljao se katkad mladi Tobija i odmarao se na obalama jezera, na koja se namjerio. Ti su ga odmori možda predugo zaustavljali, no svakako su ga izvrgavali opasnosti, ali Anđeo je njegov bdio i popravljao svaku nesmotrenost.

Tako Bog takodjer potpomaže duše, koje su dobre volje.On istražuje dno srca i nalazi u njemu iskrenu volju, da sasvim Njemu pripadne. Zato On rado oprašta duši prolazne pogreške, koje izmaknu njezinoj slabóći.

Naš ponos ne razumije, kako može volja biti iskrena,kada obećaje Bogu vjernost, a začas pada opet u svoju pogrešku. On još manje razumije, kako isto obećanje i isti padovi mogu slijediti jedan za drugim do konca života, a da ipak ne smanje Isusovu božansku nježnost i Njegovu samilost prema ljudskim slabostima.

O Isuse, mi vrlo slabo poznamo tajnu posvećenja. Mi mislimo, da pri tom igramo važnu ulogu. Ah, mi možemo sudjelovati samo, ako priznamo svoju neprestanu nestalnost i ako nikad ne klonemo duhom, kada padnemo. Sve je drugo tvoje djelo.

- - - - - - - - - -

II. P o g l a v l j e.

VJEŽBE U PREDANOSTI UZ POJEDINO ZANIMANJE

1. Unutarnja molitva.

Moja dušo, slijedi sada Isusa do u pojedinosti svih glavnih poslova tvoga dnevnog rada. On će te naučiti kako ćeš ih sveto obaviti. Siđi s Njim u tajanstveni podrum molitvenog razmatranja, i tamo ćeš piti ljubav punim dahom.

O uzvišeni Bože! Kako se može bijedan stvor Tebi približiti, s Tobom razgovarati licem u lice, od usta do usta, od srca k srcu, osjetiti da su Tvoje oči zaronile u Njegove oči? Zar ti nijesi onaj veliki Bog, pred kojim se anđeli klanjaju skrivajući svoja lica u svetom strahu, a Tvoji sveci drhćući kleče i pjevaju: Svet, svet, svet je Gospodin, Bog nad vojskama?

Kako mogu ja, koji sam samo prah i pepeo, govoriti s Gospodinom i Bogom svojim? Židovi se u pustinji nijesu usudili podići oči Jehovi. Poslali su Mojsiju k Njemu da se za njih zauzme, dok su oni drhćući i puni straha čekali na podnožju Sinaja. A zar da ja budem tako smion te uđem u Tvoju svetinju, da stanem pred Tvoje prijestolje i da s Tobom povjerljivo govorim? Zar si smanjio blistavi sjaj svoga Veličanstva? Ili si ublažio strogost Tvojih božanskih prava? Ne, Ti si još uvijek Jehova, Bog Vječnosti, kralj kraljeva, Gospodar nebeskih vojska. Svaki se stvor mora Tebi klanjati, ležeći pred Tobom u prahu.

Moja dušo, kada staješ pred Boga, ne zaboravi dužnost strahopočitanja i poniznosti. No znaj i to, da je Bog neizmjerno dobar i da te je On - gotovo oklijevam da ti to kažem - učinio svojom kraljicom.

Kad je Estera stala pred Asvera, koji je u punom sjaju svoga kraljevskog veličanstva sjedio na svome prijestolju, zadrhtala je od strahopočitanja i gotovo se onesvijestila. No očaran njezinom ljepotom, pružio joj je kralj svoje zlatno žezlo i naložio joj, da mu se približi". Zakon, koji vrijedi za sve, ne vrijedi za Tebe" , rekao joj je ljubezno. To je baš ona dirljiva i ljupka predanost svake jednostavne i priproste duše. bez sumnje s dubokim strahopočitanjem, ali i s djetinjim pouzdanjem prodire ona u odaje svoga kralja i prijatelja. Ona zna svoju predanost, ona mu se smije približiti, s Njime nježno govoriti, ležati Mu do nogu i ljubiti Ga.

No kako možemo razgovarati s tako uzvišenim Veličanstvom? Priprosta duša pozna samo jedno, ona vrši samo jedan čin: predanje same sebe.

Pa kako da isprosimo sve zahtjeve molitve razmatranja? Kako ćemo slijediti metode, što ih propisuju učitelji,

---

1) 1.Mojs.,18.27.-

kako ćemo raspoznati stepenice, razlikovati nijamse, izbjeći zasjedama, kako izazvati u pravi čas razmišljanja, pobude i odluke?

Ne boj se ništa, moja dušo! Tamo, gdje drugi zbunjeno stoje, tuda ćeš ti - hvala tvojoj bezazlenosti, - slobodno proći.

U razmatranju ima jedan elemenat, koji je zajednički svim dušama, pristupačan svim sposobnostima i prikladan svim sklonostima. Taj sastavni dio jest bit samoga razmatranja: taj dio nije ništa drugo, nego sjedinjenje naše volje s Bogom. A to sjedinjenje postizavamo činom ljubavi, koji čovjek potpuno izručuje Bogu.

Tako ti, moja dušo razmatraš, a da to i ne znaš, i to kroz cijeli dan. Stalnim i pomnim predanjem sebe samoga Bogu, priviknula si se na molitvu razmatranja. Molitva je tvoje disanje i tvoj život. Moraš li istom učiti, kako se diše i živi?

U čemu je dakle tajna i u čemu stoji metoda razmatranja? Za tebe se ta tajna sastoji u tom, da se Gospodinu jednim činom ljubavi predaš sasvim u vlast tim što sasvim prepustiš tijelo i dušu Božjoj volji i Njegovim zapovijedima. Metoda razmatranja stoji u tom, da neprestano taj čin ponavljaš, da ga izgradiš sve iskrenije i intenzivnije, praktičnije, da ga uneseš u sve poslove, u žalosti i radosti svoga života.

Ako si to učinio, izvršio si svoju prvu i bitnu dužnost.

Predanost, koju si tako shvatio i razumio, jednostavna je i duboka. Jednostavna, poput Boga, kojega ljubiš; duboka, kao neizmjerni ocean ljubavi, u koji te ona uroni. Ona ti otvara put i pruža beskrajne vidike, jer na tom jednostavnom temelju hoće sada da gradi sam Bog. Tvoje je glavno djelo dovršeno. Bog počinje svoje. Ti tražiš još neku metodu, Bog će ti je pokazati. Nijedan čovjek ne će uvesti dušu u njezinu metodu razmatranja, jer svaka duša slijedi svoju vlastitu metodu, koju joj ulijeva i koju vodi Bog i nadzor Njegova zamjenika.

Učitelji duhovnog života mogu dakako postaviti neke smjernice, pravila i formule, što je bez sumnje koristan posao, no ne mogu ništa točno naznačiti niti omeđiti. To je Božji rad. On podučava dušu u tajnom skrovištu njena srca, pa ako se ona predaje Njegovu djelovanju, onda sluša Njegov glas.

O, kada bi svi znali, koliko je važno biti poslušan u Božjoj ruci i shvatiti razmatranje potpuno slobodno od svakog prianjanja uz osobne nazore!

2. Božanski vođ.

Duša, koja pristupa na molitvu Bogu, mora zaroniti sa strahopočitanjem pred Njegovim uzvišenim Veličanstvom, da se onda djetinjski i odvažno baci u Njegove ruke, da ga ljubi.

Šta sačinjava bit razmatranja, i šta učitelj traži od svake pojedine duže, to je čin ljubavi, koji dušu izručuje Bogu.

Bez velika napora i truda, u potpunom miru i jednostavnosti, traži duša, da taj čin što češće ponovi. Nato ostaje, koliko je moguće, pod Božjim utjecajem, služa Boga, drži se u Njegovoj nazočnosti, ponavlja svoju ljubav katkad izričitije, bilo usmenom molitvom, bilo uzdahom srca. I na svaku rastresenost i napast odgovara ona ponovnim činom ljubavi i predanja. To je dakle ono sudjelovanje, koje Bog uvijek traži od duše kod razmatranja. Ako On traži od duše više što se često događa, onda će joj to dati do znanja ili će joj to sam reći. On ima tisuće načina, kako će govoriti s dušom, ili kako će se njoj saopćiti, i svi su djelotvorni i uspješni. Samo se duša mora sabrati, predati, slušati, biti poučljiva i poslušna, a ne smije svoju inicijativu postavljati na mjesto Božje.

Bog je svakoj duši odredio način razmatranja i molitve. Njemu pripada da uredi ceremonijal razgovora, što će ga ona s Njim voditi. On se ne veže ni na koju metodu, niti se daje voditi nikakvim stalnim pravilom.

Ta On je Gospodar. On sve duše drži u svojoj ruci, On ih pokreće, vodi i upravlja njima, kako se Njemu svidi. On se prilagođuje prirodi, sklonostima i sposobnostima svake duše. Ali katkada prelazi preko svih zakona prirode, osujećuje sva predviđanja i ruši sve osnove.

Njegovo je djelovanje tajanstveno, rijetko primjetljivo, često nerazumljivo, uvijek izvrsno. Katkada On dopušta, da to opazimo, pomaže nam, da ga otkrijemo, On nam pače zapovijeda, da to i opišemo na divljenje i strahopočitanje drugima. Sveti muževi i žene ostavljali su nam blijedo opisivanje Božjeg djelovanja u njihovim dušama, no ti su slučajevi rijetki. Bog čuva čudesa, što ih razmatranje stvara u dušama, za nebo. Bilo bi drsko s naše strane, kad bismo već na ovoj zemlji tražili, da upoznamo čudesa i da ih produbemo. Svaka poslušna duša opaža i sama dovoljno u sebi djelovanje, da ga može slijediti, no ne toliko, da može prodrijeti u njegovu tajnu. Katkada Bog poziva dušu, da promisli. On pušta, da neko svijetlo prožme koju od velikih istina, i nuka je, da je dublje istraži. Katkada je to neka tajna vjere: Sv. Euharistija, gorka muka ili djetinjstvo Boga-Čovjeka; katkada je koje Božje svojstvo: Njegova beskrajna dobrota, Njegova moć, Njegova svenazočnost, Njegova uzvišena savršenost; ili jedna od posljednjih stvari, neka vječna istina, svemogući zagovor Božje Majke, općinstvo sve-

tih; ili neka određena krepost, ljubav Boga, podudaranje s Božjom voljom. Duša sluša: ona razmatra i promišlja.

Ako je to razmatranje privuče, otkrit će nova stajališta, šire vidike, upadljivo podudaranje u vremenu i divni sklad. To je znak, da ju Bog poziva da se duže zadrži kod razmišljanja. On hoće, da u dušu usadi duboka i promišljena osvjedočenja, koja će poslije učvrstiti kakvim nenadnim svijetlom, neposrednim gledanjem.

Ima časova, kada Bog ulije duši odbojnost prema razmišljanju. Ona nije u stanju da skupi dvije misli. Pače i jasno i čvrsto prikazane istine ostavljaju razum ravnodušnim. Promišljanje stvara neoborivu dosadu. Srce je naprotiv puno ljubavi. Čuvstva se povećavaju i narivavaju. Ona izviru iz srca, kao voda iz bogata vrela. I tek što se duša nađe u nazočnosti Isusovoj, nastane bujica neprestanih činova ljubavi, nježnih usklika, žarkih razgovora i vruće čežnje, gorkog kajanja zbog prošlosti. Katkada su osjećaji prejaki i traže oduška u obilnim suzama.

Sam Bog vodi dušu. On je onaj, koji joj daje taj vatreni govor. Duša mora slušati i popuštati Božjem pritisku. To preobilje sklonosti i pobožnih čuvstava označuje često proljeće duhovnog života. Kad sok buja, onda se i prelije. Jesen će biti mirnija i bogatija krepostima. Ali duša mirno prima Božji dar. Ona zna, da postoji vrijeme, kada drvo mora cvasti, a i drugo kada mora nositi plod. Ona ne će da ubrzava svoje vrijeme, jer vrtlar mora znati, što njoj odgovara.

Katkada ostavljaju osjećaji srce hladno. Izljevi vatrene duše nemaju za nju draži. U drugu joj se ruku čini razmišljanje dosadnom i nekorisnom vježbom. No ona se voli zadubsti u samoću i tiho ostati uz Boga. Kojiput je obuzme duboko, ali umirno duševno uzbuđenje. Ona se osjeća vrlo ugodno uz Boga, premda Mu jedva što govori. Nazočnost toga Neizmjernog Bića zaokuplja je i napunja dubokim strahopočitanjem, ali je napose ushićuje Njegova čudesna dobrota, pa se baca u Božji naručaj kao u ponor bez dna.

Sve se to događa jednostavno u unutrašnjosti duše, više spontanim pokretom nego li jasnim riječima. Duša ostaje pod dojmom svoga sureta s Bogom. I otada je njezin rad kao prožet božanskim miomirisom. Ona bi dakako željela, da to slatko i tiho združenje potraje zauvijek. Ali Bog ima druge namjere. Nakon tih časova svetih zagrljaja u ljubavi slijede dani hladne ravnodušnosti. Duša misli, da ju je Bog prezreo, te skapava i tuguje. Nato opet zasja sunce, zrak biva topliji, srce se puni božanskom snagom, nebo kao da se opet otvara, i Bog pokaže svoje prijazno lice.

Tako On vodi dušu kroz tisuće zgoda i tusuću promjena do vrhunca, gdje joj se opet otvaraju drugi vidici te je pozivaju da pospješi svoje trčanje.

No čemu ti svi opisi, o Isuse? Svaka je poslušna duša svijet pun čudesa. Svaka ide svojim vlastitim putem, koji

samo Ti poznaš i određuješ. Što se mene tiče, ja hoću da budem samo poslušan, za strahopočitanjem hoću osluškivati tvoj živi glas, Tebe slijediti kroz sve zgode i nezgode, i kroz sve preokrete, što ih Ti izazivaš u mojoj duši. Moj će se put, moja metoda sastojati u tome, da ću uvijek i samo Tebe ljubiti; da ću se sasvim prepustiti tvomu vodstvu i neprestano moliti više ljubavi.

O Marijo, sveta zaručnice, mistička golubice, pouči me kako da stanujem u "spilji pećine", da svoga božanskog Zaručnika razveselim srdačnošću svojih želja i nježnošću svoje ljubavi.

3. Duhovne vježbe.

Pobožne se duše ne zadovoljavaju razmatranjem. One običavaju sudjelovati u nizu duhovnih vježbi, koje održavaju revnost i hrane pobožnost. Najglavnije su vježbe sv.Misa, sv.Pričest, duhovno štivo, pohod presv. Oltarskog Sakramenta, krunica i sv.ispovijed.

Važnost se tih i drugih vježbi ne smije smanjivati, no ne smije se ni pretjerivati njihovo značenje. Bog vodi i usavršuje duše, kako se Njemu sviđa. On se služi neizmjerno brojnim i različitim sredstvima, među kojima obično zauzimaju prvo mjesto pobožne vježbe. No katkada mimoilazi On njih, te djeluje i bez njih.

Dužnost je duše, da ustanovi, što je Božja volja, pa da je onda smjesta i vjerno ispunja. Ako živi u samostanu, gdje ima u obilju vanjskih sredstava posvećenja, onda sva ta sredstva mora pomno iskorišćavati. Živi li u svijetu, u vrevi poslova, ima li se brinuti za obitelj i za svagdanji kruh, onda ona niti može niti je dužna, da se istom strogošću i u istoj mjeri služi tim sredstvima.

Bog koji obiluje milosrdnom dobrotom, daje toj duši drugim putem milosti, koje su spojene s tim duhovnim vježbama. Put, koji vodi k svetosti, širok je i slobodan za sve duše, koje su dobre volje.

Tko bi mogao i pomisliti, da bi duše, koje plivaju u preobilju duhovnih pomagala, baš u tom obilju mogle naći zapreku savršenosti? A ipak je tako. Bijedna ljudska prirodo! Kada si prepuštena svomu vlastitom vodstvu, spotičeš se o svaki kamen. Kad ćeš konačno uvidjeti, da na putu k savršenosti ne možeš ići sama, već se moraš osloniti na Božju ruku?

Ima duša, koje žele brzo stići do cilja. Svakako plemenita želja! U tu svrhu one množe svoje duhovne vježbe, svoje duhovno štivo, svoje devetnice i pobožne razgovore. No ne biva im sve po želji. Čitanje duhovnih knjiga zbunjuje im duh, umjesto da ga prosvjetljuje, duhovni razgovori ostavljaju neku zamagljenu tugu, bolnu prazninu, nagomilane molitve izazivaju dosadu i odvratnost. U čemu je pogreška? Ah, samovolja je u tolikoj revnosti igrala veliku ulogu. Kao neoprezno dijete, koje pušta

majčinu ruku, da pođe samo na dalek put, tako je i ta duša htjela predusresti Boga. Treba li se onda čuditi , ako padne te se ozlijedi?

Duhovna vježba, koja se vrši izvan naredbe Gospodinove, ne koristi duši. Duša mora neprestano nastojati, da se sasvim preda Bogu, te da upotrebljava samo ona sredstva i u onom obliku i pod onim okolnostima, koje joj Gospodin pruža, u obliku koji im On daje, u prilikama, kojim ih On okružuje, i u vrijeme, u koje ih On pruža. Ako mi mimo volje Božje hoćemo da ta sredstva zadržimo, da ih umnažamo ili ih produžujemo, pojačavamo, kad On to ne će, to znači, da mi radimo protiv Božjeg djelovanja,što ga je Bog u vječnosti odredio svakoj duši, te ga provodi u vremenu.

Moramo se dakle slobodna i mirna srca predati svojim duhovnim vježbama, a izbjegavati svaku žurbu i pretjeranu žeđ, ali i kukavnost, lijenost i nemarnost.

Sv.Ivan od Križa tvrdi, da ima duša, koje boluju od opačine, koju on žigoše kao duhovnu lakomost.

Tko će protusloviti tako veliku svecu, tako veliku i u vođenju duša iskusnu Učitelju? Neumjerenost potkopava tjelesno zdravlje, ona je nedostatak vlasti nad sobom, slabost volje, koja ne umije potisnuti pretjerane želje osjetila. Ista je ta opačina u duhovnom pogledu propast duševnog zdravlja. To je neumjerena glad, prekomjerna žeđ, koja očituje velik nedostatak vlasti nad samim sobom i pretjerano prianjanje uz vlastito mišljenje.

Duša, koja trpi od te bolesti, dokazuje, da još nije razumjela utješnu nauku o predanosti Bogu. Ona hoće bez sumnje da se daruje Gospodinu, hoće da se povjeri i Njegovoj Providnosti, ali na svoj način i u vrijeme, koje ona sama odredi svojom tvrdoglavošću.

I čini se gotovo, kao da ona hoće da pouči Boga o sredsvima, kojima se treba poslužiti, kao da mu hoće omogućiti,da pospješi njezino posvećenje.

Bijedne li duše! Bez potrebe se trudi. I što je još gore, tom neumjerenom jagmom stavlja ona zapreke Božjem djelovanju.

4. Samo Božja volja!

Moja dušo, uči se obavljati svoje molitve u miru.Ne propuštaj ništa od onoga, što ti dužnost nalaže, i što Bog od tebe traži, no ne preopterećuj sebe prekomjernim pobožnostima.

Ti si dijete Božje, a Bog razumije predobro govor srca. Govori i ponavljaj Mu često, da zauvijek sasvim Njemu pripadaš. To je što On od tebe traži. Tada vrši svoje vježbe onom točnošću, kojom obavljaš sve svoje poslove.

Kad si dakle tako učinila, sačuvaj svoj mir! Bog je sam preuzeo brigu za tvoju savršenost od onoga dana, kada si

ti sve žrtvovala, da se Njemu svidiš.

Čuvaj se napose duhovnih razgovora s dušama, koje nije Bog za to odredio, i u drugo vrijeme, nego što ga On hoće. Potraga za "unutarnjim" čovjekom stvara često veliku prazninu u duši; jer se pritom traži više užitak i utjeha, negoli izgradnja. Poduzimaj duhovno štivo samo po Božjoj volji i u vrijeme od Boga određeno. Izvan Njegove volje stvara to štivo samo nemir, zamršuje umjesto da prosvjetljuje dušu. zbunjuje ju umjesto da joj pomaže, uznemiruje umjesto da umiruje. Kako li je potrebno, da čovjek nema više nikakve svoje volje i da samo za tim teži, da pripadne potpuno i neoborivo Bogu u svim prilikama, u svim uspjesima ili neuspjesima, u utjehama i neutjehama, u tami ili svijetlu, u preobilju i u nestašici duhovnih pomagala.

Duša, koja je tako samu sebe pojednostavila, nije više prilazna ni zavođenju, ni zabludama, jer se ona čvrsto drži jedino i samo Božje volje. Uvijek je zadovoljna i uvijek bogata: Ona se ne tuži ni na kakvu duhovnu oskudicu, jer je ona nikad i ne trpi. Ona živi u obilju svoga Boga, koji svakog časa u danu ispunja njene želje. Dakle tako ona nema nikakve želje više.

O Božja punino, kako te malo poznaju, kako te malo cijene. Duše propadaju zbog mnoštva želja, koje se protive volji Božjoj, one se iscrpljuju beskorisnim naporima te padaju u gorko tugovanje.

Jedne traže uporno češće pričešćivanje, više mrtvenja i više molitve. Druge tjeskobno čeznu za samoćom, za mirom. Opet druge uzdišu pod teretom poslova, tužeći se na pomanjkanje vremena, na nemogućnost, da opće s duhovnim ljudima i da nađu dobre duhovne vođe. Skoro sve imaju stanovite želje, i stanovite tužbe.

Što se mene tiče, o Isuse, ja hoću da budem zadovoljan samo s Tobom i s Tvojom božanskom voljom. Ja ništa ne želim, ništa ne uskraćujem, ništa ne zahtijevam, nego samo ono što si me Ti naučio, da želim i tražim: da se sveti Tvoje ime, da dođe kraljevstvo Tvoje, da bude volja Tvoja: kako na nebu tako i na zemlji. U tim su molitvama sadržane sve moje želje, jer znam, da i ovdje na zemlji i gore u vječnosti ima samo jedno poželjno dobro: da pripadam samo Tebi.

Bez sumnje žudim za tim, da Te primim u sv.Hostiji, da Te imam u svom srcu, da me Ti tamo ljubiš i usrećiš, no to sve želim samo, ako se Tebi sviđa. Pa kad bih morao živjeti poput starih pustinjaka i kad ne bih imao tu sreću, da Te mogu dnevno primati u svoje srce, možda bih od čežnje umro o moj Isuse, ali nikakva tužba ne bi prešla preko mojih usana, nikakva gorčina ne bi nastala u mom srcu, jer bih znao, da si Ti to učinio.

Posve sigurno čeznem ja i za samoćom o Isuse. Ona me privlači upravo tajanstveno, čini mi se, kao da Te tamo osjećam bliže, s više ljubavi i nježnosti, kao da me Tvoja neizmjernost okružuje osjetnije, te se u zanosu ljubavi zadubljujem u Tebe. Ali ako me Ti hoćeš da

ostaviš u buci poslova, u jurnjavi briga, neugodnosti i poteškoća, tada rado pristajem na to, o moj Bože, jer me Tvoja ruka zadržava u tom.

Neizmjerno sam sretan, ako Tvoja Providnost pošalje na moj životni put dušu, koja samo Tebe ljubi i koja me k Tebi vodi, koja me uči Tvojoj ljubavi i popravlja moje pogreške

Moj Gospodine i Spasitelju, zahvaljujem Ti na tolikoj povlastici, jer ja dobro znam, kako je skupocjen dobar duhovni vođ i iskusan otac. No ako ga dužnost i zahtjevi Tvoje časti udalje od mene ili me zauvijek rastave od njega, ne ću se tužiti. Jer ja znam, moj Gospodine, da si mi Ti jedini dovoljan, jer znam, da ćeš Ti, ako ustreba, iz kamena stvoriti ljude, koji će mi pomoći i koji će me poučiti, kako da Te ljubim.

Samo uza Te, o moj Isuse, hoću da se privijem žarkim činom ljubavi, predanjem spremnim na žrtvu.

5. U odnosu prema svijetu.

Duša, koja se sasvim darovala Bogu, mora ipak živjeti u svijetu i neđu ljudima. Bog joj nije dao anđeosku prirodu, da samo na Njega misli i da Njega ljubi. Duša živi u obitelji, u vjerskoj zajednici, u društvu. Na tisuću odnosa prijateljstva, probitaka, blagostanja, rodbinstva mora svratiti svoju pažnju. To je naime red, što ga hoće Bog. Duša bi se uzalud borila protiv te potrebe. Ako ne će da se sakriva u samotnu špilju i da u pustinji živi samo u zajednici sa životinjama, ona ne može izbjeći društvenim odnosima. Među njima ima poštenih i ugodnih, koji pružaju bezazlenu dokolicu, korisnu razonodu, potrebito rastresanje. Drugi su srdačni i odani i djeluju kao balzam na izmučeno srce; oni bodre slabe, krijepe klonule. Uljudnost, pristojnost, zanimanje sudjeluju pritom, premda stoga traju samo jedan dan, te su nepostojani kao i razlog, zbog kojega su nastali. Napokon ima odnosa koji su iznuđeni, koje nalaže nužda, posao, strah, nadležnost, koje nameće priroda, zvanje, zanimanje, okolina.

Množina i raznolikost tih odnosa stvara u nerazboritoj duši ozbiljnu zapreku na putu k svetosti. Ona se uhvati u njih kao u mrežu, gubi svoju unutarnju slobodu, gubi odvajanje srca od svijeta i mirnu vlast nad samom sobom, što je temelj savršenom životu.

Katkada joj se sviđaju ovi odnosi, ona se za njih zanosi i pušta, da je oni uspavljuju na rubu ponora. Onda opet dolaze brige, uzrujavanja, neprilike gubici vremena, i mira u društvenom općenju, nezadovoljstvo, zavist i mržnja. Sve to udaljuje misli daleko od Boga mira.

Kako može takva iscrpena, sapeta, na sve strane trgana duša slijediti Isusa u samoću svoga srca i mirno sjesti do nogu svoga Učitelja?

Zato moramo mudro upravljati takvim odnosima; suvišne od-

nose napustiti, one, koji su samo korisni skučiti, a potrebite srediti. Velikodušna i premenita duša brzo je gotova s tim radom oko izlučivanja. Ona ne voli svijet, ne boji se kritike ni izrugivanja. Snažnim razmahom krila diže se ona nad svako priznanje, a i nad svako nepriznanje. Ona prekida, ograničuje, čisti i zadržava ono što traži pristojnost i nužda.

Tako se osjeća sigurnom, da vrši volju Božju, te nastoji, da zadrži slobodu srca, mir duha i umjerenost svojih pokreta.

Duša, koja je uistinu pobožna ne da, da je zarobi ikoji stvor, ma kako ugodno i milo bilo općenje s njim, ma kako iskrena i čista bila njegova sklonost. Ona se nikad ne daruje sasvim svomu Gospodinu Isusu. U nutarnjosti njezina srca malo je mjestance, u koje nikad ne smije stupiti ljudska noga, jer je to mjesto određeno za njena najodanijeg prijatelja. Vrata te male tvrđavice uvijek su zatvorena, jer kroz njih smije ući samo Gospodin. To je Božji stan, ćelijica, u kojoj smije stanovati samo Spasitelj sa dušom svojom zaručnicom. I tako je to srce, koje pripada Bogu, uvijek puno, da prepuno Isusa. Duša čini, da se to preobilje izlije i na njezinu okolinu.

Nijedna druga duša ne ljubi tako jako ni tako duboko, tako čisto i ustrajno, kao priprosta duša. Njezina ljubav nije sebično proračunana, jer je ta Ljubav pretičak Isusove ljubavi. Ta ljubav nije podvrgnuta nikakvoj promjeni, ni hiru, ni časovitom raspoloženju. Ona se ne ravna ni po čijoj dobroti, ljepoti, ili zaslugama, jer ona ima svoj uzrok u Bogu. Duša se doduše čudi nevjeri, nezahvalnosti i izdaji, no one je ne mogu obeshrabriti, njezino je vrelo ipak božansko.

Ako se takva duša i ne daje sasvim, to ona isto tako ne traži ni sklonost ni poštovanje bilo kojega stvora. Ona i predobro zna, da na to nema prava, i da je Isus jedini Učitelj, Vođ duša i jedini vladar, kojemu smo dužni svu ljubav i svaku čast.

Uostalom, ona dobro zna, da je svaka ljudska čast krhka i prepuna razočaranja. Iskustvo joj je dokazalo, da nijedno stvorenje ne može trajno zadovoljiti srce, niti utišati glad za ljubavlju. Čovjek osjeća, da je stvoren za beskonačnost.

6. Sveta sloboda.

Tako živi slobodno i mirno Bogu odana duša, unatoč mnogim obzirima prema svijetu. Ona je nad njima, vlada njima, i određuje njihov karakter, vrijeme i način. Ona ossjeća, da je neizmjerno uzvišena nad ljudima i stvarima, koji je okružuju i koji je hoće zarobiti. Nju dijeli od njih neprekoračiva ograda: neprestana predanost Bogu.

Katkada misli svijet, da je prebrodio tu napreku; ali dok sebi utvara, da je zarobio dušu i da je vuče sa so-

bom u vrtlog, tad Isus zovne dušu u onu potajnu ćelijicu u koju nema svijet pristupa. On je čuva od vanjskog uzrujavanja, te je ponovno učvršćuje u njezinu običajnom miru. Takvoj duši ne može nauditi ništa, ni prijatelj ni neprijatelj. Kada s jedne strane ne može njezino srce zarobiti, ni ljudska ljubav, ni ljudska simpatija, ne može je s druge strane ni zastrašiti nikoja sila, niti vezati ikakav probitak.

Kao putnik, koji se žuri, ide ona kroz svijet, a da nigdje ne zapinje. Lijepi krajevi i krasna priroda hoće da je zaokupe. Ona gleda, divi se, ali stupa dalje. Neumorno slijedi ona svoj tok upravivši oči prema cilju. Dakako da se katkada odmara na svom putu, umače kojiput svoj kruh u okrepnu vodu bistrog potoka, ubire slatki plod gostoljubivog stabla, no tek što se osvježila i ojačala, krene brzo dalje.

Pravo je čudo, što duša tako mirno i spokojno živi usred gonjenog i izmučenog svijeta. Zar ona ne sliči veličanstvenu hrastu, kojemu vjetar jedva pomiče silan vršak, koji ostaje nepokolebljiv i miran, dok se oko njega sve savija, lomi i iskorjenjuje.

Vrtlog svjetskih poslova vuče obične duše sa sobom i baca ih uzduž i poprijeko u rastresenost i zbrku, no prava i zaista duhovna duša ostaje mirna i ne koleba; njezin se pogled uzdiže s pouzdanjem k nebu, a srce joj je čvrsto usidreno u Isusu.

Vrlo je velika tajna ostati gospodar u svojoj kući, vladati svojim odnosima i ne dati, da nas oni iznenada napadnu i povuku za sobom.

Nitko ne može toga gospodarenja postići, tko se ne odrekne svakog osobnog i vremenitog interesa, svakog poštovanja i svake brige za budućnost.

O Isuse, nauči me tu božansku tajnu. Veži me tako čvrsto uza se, da me nijedan stvor ne može od Tebe odvojiti. Ja osjećam, da sam sama slaboća. Sve djeluje na mene: pogled prijatelja, pokret neprijatelja, podrugljiva riječ, smiješak. Sve me uzrujava i zbunjuje. Nesreća me obara, neprilika me obeshrabruje, trpljenje me slabi, oporba me rasrđuje. Dokaz me ljubavi veže, biti bez njega žalosti me, dobra me riječ bodri, pohvala mi laska, odobravanje me sokoli; posve sam pod vlašću svojih dojmova.

Moj duh i moje srce ne pripadaju meni. Oni su kao javno mjesto, na kojem se sastaju sve moguće novosti, gdje često pače i protiv mene sama prijatelji i neprijatelji raspravljaju i pregovaraju.

O moj Isuse, vladaj sasvim Ti u meni, protjeraj iz mog srca sve te tuđince, prodavače i mjenjače, koji Tvoje svetinje pretvaraju u javno tržište. Ta daj mi opet slobodu Božje djece, koju si Ti donio na zemlju. O, kad ne bih ovisio ni o komu nego samo o Tebi i Tvojim namjesnicima. Ljudski strah neka ne vlada nada mnom, stvari ovoga svijeta neka budu za mene ravnodušne, na hvalu i prijekor neka budem hladan, raznolikost mojih dužnosti i nužni od-

nosi prema ljudima neka me ne odvraćaju od Tebe!

7. U vrtlogu poslova.

Sve se duše ne mogu zatvoriti u samostan sa strogom klauzurom, gdje ih trostruki zid redovničkih zavjeta štiti od utjecaja svijeta. Većina ljudi živi usred svijeta, u vrtlogu poslova. Neprestana ih borba za svagdanji kruh vuče za sobom. Vanjski poslovi zaokupljaju svu njihovu pažnju. Poslušnost, nužda i sklonost čine te poslove tako brojnima da nadilaze snagu naše duša. Uzalud se duša bori protiv te vreve; njoj ne uspijeva, da svoj unutarnji život poveže s tim vanjskim nemirom. Mjesto da pusti, da u nju prodre duh molitve, guše taj duh poslovi i svladaju ga. Konačno umorna i bespomoćna duša izjavljuje, da nije stvorena za molitveni život.

Toj žurbi i groznici rada pridruže se još druge poteškoće sa strane dobronamjernih osoba, poteškoće, koje su u vezi s odabranim zvanjem ili preuzetom službom. Ta zbunjenost, koja nastaje vanjskim utjecajem, sasvim zaokupi dušu, sasuši srce i konačno stvara odvratnost prema unutarnjem životu.

O Isuse, baš se te opasnosti najviše bojim. Vidim mnoge, koji su se nasukali na taj greben i propali. Zar si nas zato zvao u pustinju, gdje si umnožio Tvoja čudesa da nas tamo ostaviš, da poginemo? Zar nas trud, kojemu se radi Tebe podvrgavamo, vodi možda u našu propast? To ne smiješ dopustiti, o Isuse. Uči nas, kako ćemo prijeći to Crveno more, čiji nam valovi prijete, da će nas sa sobom odnijeti.

Duše dobre volje, zašto se bojite? Slušajte glas Učiteljev. Bez sumnje je opasnost ozbiljna, no ne za poslušne duše.

Poslovi nijesu sami sebi svrha, već samo sredstvo, kojim duša može dokazati svoju ljubav Bogu. Možemo se tim poslovima predati, ali samo u stanovitoj mjeri.

Kada je dakle čovjeku moguće, da sam bira svoje poslove, onda moramo odabrati takve, koji nikako ili samo malo odvraćaju od Boga. Tu treba biti umjeren. Među pobožnim dušama ima takvih, koje su potpuno slobodne u određivanju ili ograničavanju svojih dnevnih poslova, pa ipak ih sve veća bujica njihovih poslova nosi sa sobom. A tko ih sili, da toliko poduzimaju? Nitko. Sklonost ih privlači, prirodna ih djelatnost tjera dalje, nedostaje im energije, da koče, pa pobjegnu poput konja trkača bez uzda. O, ti nerazumnici! Ponor nije dalek, on vreba na njih, da ih proguta.

Tko ne pozna takve žalosne slučajeve pada i pače otpada, koje je prouzročio neumjereni mar za posao. Najprije skrate, a onda propuštaju molitvu, razmatranja i duhovne vježbe.

Pametan čovjek naprotiv misli uvijek na ono što je

potrebito, na predanje čitavog našega bića Bogu. Gospodin ne treba naš rad, ako se u njem prenagljujemo. Kada bismo na čisto prirodnu pobudu sjajem svoga znanja ispunili cijeli svijet, a mudrace zadivili dubinom svoga istraživanja, te svojim velikim i izvrsnim zaslugama stekli zahvalnost svih naroda: tada nebismo Bogu pribavili toliko časti, koliko bismo to učinili jednim jedinim činom ljubavi.

Naša nas taština vara. Mi nismo nenadoknadivi na zemlji. Bog može upravljati svojim svemirom bez nas. Kada nas više ne bude na zemlji, zvijezde će i dalje ostati na nebu, države će ići za svojim ciljem, narodi će se boriti za prvenstvo na svjetskoj pozornici, dobro i zlo živjet će i dalje jedno uz drugo, sveci će težiti zasavršenošću, a zli će se upropaštavati. Što mi možemo promijeniti na svemu tomu? Naše je mjesto ovdje vrlo maleno, a naš utjecaj vrlo neznatan, ako dušom i tijelom ne pripadamo Bogu, ako nismo spremno oruđe u Njegovim rukama, ako se sasvim ne odreknemo svoje samovolje i ne radimo samo pod utjecajem božanske Providnosti, koja hoće da se s nama posluži u svoje svrhe. Budemo li Božje oruđe, tada će naše djelovanje biti tiho i mirno, jer je umjereno, bit će trajno, jer je blago, bit će plodonosno, jer je Božje.

No tek rijetko može duša birati svoje poslove. Često joj poslušnost nalaže brojne i teške zadatke. Bog dopušta, da ti poslovi nadiđu sile duše i da ih duša unatoč dobroj volji ne izvrši u određeno vrijeme. A ipak tako traži poslušnost. Mnoge su duše stajale bespomoćno pred takvim zadatkom.

Da, tvoje ti je poslove naložila poslušnost. Bog hoće, da ih pomno rješavaš, i da ni jednog časa ne gubiš u drugim poslovima. Ako u tom budeš slušao, izvršio si svoju dužnost. Bog ne traži nikakvu prenagljenost, baš naprotiv: On ti to brani. On hoće samo da radiš, koliko ti dopuštaju tvoje sile, mirno i bez prenaprezanja, bez nemira.

Uzmi zato svaki posao napose, i radi ga tako, kao da ništa ne moraš raditi inače ništa drugo. Radi marljivo, ne budi lijen ni spor, ali se ne uznemiruj željom, da posao, koji si preuzeo brzo svršiš. Kad si svršio prvi posao, podigni malo oči prema božanskom Učitelju, pa počni drugi.

Bog hoće, da si zaposlen, no On ne će, da činiš nemoguće. Moraš li obaviti posao, koji unatoč svomu trudu i marljivosti ne možeš dogotoviti, onda budi miran, jer si izvršio volju Božju. Ti si toga dana učinio, što si mogao, i Isus je tim zadovoljan.

Znam i predobro, da ima ljudi, koji katkada ne sude tako; ima pače i nerazboritih poglavara, koji traže često više, no što to traži Bog, pa pokazuju svoje nezadovoljstvo. To je najneugodniji položaj za savjesnu dušu, koja želi da samo ugodi svojim poglavarima i da ne naudi

svomu unutarnjemu životu.

Razboriti poglavari nikada ne će dopustiti, da njihovom krivnjom njihovi podređeni padnu u takvu bespomoćnost. Oni ne će nikad zaboraviti, da je unutarnji život njima povjerenih duša važniji od vremenitih dobara samostana i duhovnog dobra bližnjih. Posao nije cilj, posao je zanimanje, koje Isus od nas traži samo u tolikoj mjeri, koliko ga vršimo umjereno.

Vladanje je same duše jednostavno. Ona čini, što može, te ostaje pri tom mirna i bezbrižna. Ako ona bez svoje krivnje nije svršila kakav posao, pa ako ipak dobije prigovor ili poniženje, onda ona rado prima taj mali križ kao osobit znak Isusove ljubavi. Tako duša postigne dvostruku korist, naime: ona očuva svoj duševni mir u radu i u poniženju. U oba slučaja ona obnavlja predanje svoga srca Bogu.

Ima duša, koje mogu same sebi birati svoje poslove, druge opet žive u poslušnosti, trećima određuje posao njihovo zvanje i društveni položaj. Brige za svagdanji kruh i za prehranu svoje obitelji, zatim različni važni poslovi i poteškoće oduzimaju svjetovnjacima vrijeme i pažnju; no zato ipak može duša koja je dobre volje, izmaknuti opasnosti, koja ugrožava njezin unutarnji život. Ona treba da se sjeća riječi Isusove: "Ne brinite se dakle tjeskobno govoreći: što ćemo jesti ili što ćemo piti, ili u što ćemo se obući? Jer sve to traže neznabošci. Ta vaš Otac nebeski zna, da vam sve to treba. Tražite dakle najprije Kraljevstvo Božje i pravednost Njegovu, a sve će vam se to dodati"1) To je evanđeoska mudrost i slatki glas Isusa, koji umiruje dušu, svoju zaručnicu.

Ne prenagli se dakle nikad, moja dušo! Ne budi robkinja svojim poslovima, ma kolikogod oni bili važni i hitni. Nastoj, da budeš u svemu umjerena, bilo to u nastupu, u kretnjama, u hodu ili govoru. Sve to mora biti ogledalo duše, koja vlada sobom. Vanjština djeluje na unutarnjost, i tako ćeš uvijek biti mirna i gospodarica u vlastitoj kući.

Pa kad bi ti, čovječe, morao vladati i kojom državom, čak ni onda ne smije ti briga oteti mir srca, jer je tvoja duša vrednija od svih kraljevstava svijeta. Isus je odbio kraljevsku krunu, koju su mu nudili Židovi. On je prezreo taj bezvrijedni dar. Ali tebe On živo moli, da ga učiniš kraljem svoga srca. Dopusti mu, da On potpuno zavlada njim. Učini ga upraviteljem svih svojih dobara, prepusti mu brigu za tvoje probitke i ljubi Ga, koliko samo možeš. Tada se nikad ne će moći reći, da je tvoja duša kao zaručnica bila gladna ili žedna u domu svoga kraljevskoga Zaručnika.

- - - - - - - - - - -

1) Mt.6,31-33.-

III. Poglavlje.

VJEŽBE PREDANOSTI U KUŠNJAMA ŽIVOTA.

1. Duševne poteškoće.

Isus je dobar vrtlar. On bdije nad voćkama, koje je Njegov nebeski Otac zasadio, i čisti ih u povoljan čas. Duša zna, da je ona predmet božanske brige. Ona samo hoće da raste, da joj se stablo pokrije lišćem, cvatom i plodovima. Ona ne ispituje, kada će njezin gospodar odrezati nepotrebne i suhe grane. Ona to strpljivo čeka, jer zna, da Isus nad njom bdije i da će joj svoj dragi križ poslati u pravi čas. Ona ne traži ništa, ona ne određuje način, kako će trpjeti što joj Gospodin šalje. To bi bila smjelost, nečednost. Ona se Njemu prepušta sasvim i u svemu, jer što On čini - to je dobro.

Brojni su i različiti križevi, koje Isus šalje dušama, da ih usavrši. Duša ne pozna ono, što joj je Bog odredio. Ona unaprijed sve prima, što joj On šalje, i kada joj se Isus pokaže opterećen svojim križem, hrli mu ona ususret, da mu ga pomogne nositi.

Tko bi mogao pojedinačno nabrojiti sve kušnje, koje Isus šalje dušama? Te su kušnje tako raznovrsne, i prilagođene svakoj duši i izabrane prema posebnoj ljepoti, koja bi imala resiti svaku. Isus naročito voli različito oblikovanje unutarnjih kušnja. U dubini duše manje se opaža Njegovo djelovanje. Tu se takvo djelovanje više otima nadzoru i tu se može manje raditi Njemu usuprot. U unutrašnjosti može Isus rezati u živo meso i čupati trulo korijenje. Isus se često služi tjeskobom savjesti, sumnjama o čistoći nakane, o kakvoći dobrih djela. Duša neprestano muči sebe i uvjerava Boga, da ga ljubi i da mu je vjerna.

Najbolnije su kušnje, kada duša sebi utvara, da je ona neprijatelj Bogu, da ga je ostavila i izdala. Njoj se čini, kao da i nju Bog isto tako ostavlja i prepušta njenim neprijateljima. Duša misli tada, da je ona predmet Božje srdžbe, da je progoni Njegov prezir da će je smrviti sila Njegove srdžbe.

Katkad se ona osjeća prokletom. Na usta joj se narivavaju hule na Boga, u srcu osjeća mržnju, očaj je zahvata i plaši.

No čemu da opisujemo sve te faze unutarnjeg života? Bog pridržava sebi to područje. On hoće da slobodno i potpuno sam radi u središtu duše. U tu svrhu sapinje On sposobnosti, opsjenjuje razum, omamljuje volju, smućuje ćutila. Nijedan učenjak ne može da prosvijetli onu dušu, koju Bog hoće da ostavi u tami, nitko ne može razjasniti, što Bog obavije tajanstvenom tamom, nitko ne može utješiti, gdje Bog hoće da uskrati svaku utjehu.

Zadaća Bogu žrtvovane duše sastoji se u tom, da čak i u

takvim mučnim časovima što češće obnavlja svoje predanje. Bog ostavlja duši uvijek tu zadnju silu, da mu se prepusti činom volje. On joj bez sumnje oduzima utjehu, koja je povezana s tim činom, i sakriva joj, koliko je taj čin izvrstan i zaslužan, no On joj svaki put pomaže, kada ona obnavlja čin predanja, jer u tome predanju i leži bit duhovnog života.

Kada duša izvrši taj čin predanja, ne preostaje joj ni šta drugo, nego da čeka, da trpi, da se strpi. Ona je za taj čas postigla savršenost, koja joj je određena. Bog djeluje u njoj, čisti ju, daje joj da prođe kroz plamenu kušnju. Možda pod udvostručenim udarcima božanskoga čekića frcaju iskre, no već prima željezo drugi oblik. Još samo malo strpljenja! Naskoro će Gospodin stvoriti novo majstorsko djelo. Iznenada prestaje kušnja, jer pošto je božanski Učitelj zaronio dušu u okrepnu kupku, oslobodit će njezine sposobnosti i razderati koprenu, koja joj pokriva oči.

O moj Isuse! Ti razapinješ na tako čudesni način!Zašto ja ne mogu razumjeti, zašto Te ne puštam, da u tim bolnim časovima bez moga mrmljanja i bez tužbi dovršiš svoje djelo? Da, kod svake nove muke, kod svake koligod bolne krize, morao bih ja odgovoriti još s punijom ljubavi "Fiat"!

2. Potpuno odvajanje.

Unutarnje kušnje obiluju blagoslovom. Isus ih šalje mnogim dušama. Ali svi ih ne dobivaju, i ne moraju ih svi podnijeti. Ništa nije neophodno dužno, čak ni unutarnja kušnja. Ima duša, koje su nemirne, jer ne osjećaju nikakva nemira, koje su zbunjene zbog stalne tišine u svojoj unutarnjosti koje su snuždene zbog neprestane radosti, u kojoj pliva njihovo srce. Gotovo se tuže na Boga, što ih ne ljubi, te im ne šalje svoj dragi križ.

Priprosto i djetinje srce ne pozna takva strahovanja. Ono ljubi križ, pa kad joj ga Bog pošalje, prima ga ona s ljubavlju i privija ga uza se, kao da joj Isus poklanja kitiocu mire. No ona se zna uzdići i nad samu patnju.

Bol nije cilj, već samo sredstvo, iako moramo priznati, da je ona vrlo drago i plemenito sredstvo. No duša se ne vješa o boli, baš kao što se ne vješa ni o veselje i radosti ovoga svijeta. Ona mora biti slobodna, vinuti se u krajeve ljubavi. Zato treba samo krila, koja joj posuđuje Isus.

Božanski Učitelju, stvori u meni čisto srce! Čista duša ne pozna više nikakvih okova i ne nalazi na svom letu k Bogu nikakvih zapreka. Ona nije zarobljenica nikakvoga stvora, ona ne ovisi ni o kakvom događaju. Ne veže je nikakva želja, ne muči je nikakva čežnja, osim čežnje, da sasvim pripadne Gospodinu. Ona je slomila zadnje okove, koji još sputavaju neke duše.

Što se budućnosti tiče, duša je ravnodušna prema svemu, ako samo ljubi Isusa; sve joj je dobro, ako se ona Njemu predala. Ona moli patnje, kad joj Isus ulijeva tu molbu. Ona vrlo dobro zna, da je On previše ljubi, a da bi joj uskratio patnju, ako joj je to potrebno; ona samo moli snagu, da je može snositi, i hvali mu na divnom daru.

Bogu predana duša mora se zadovoljiti samo time, što joj ovaj čas donosi, bila to radost ili žalost, slast ili gorčina. Njezin se život čini njoj samoj a i drugima vrlo običan. No u zbilji je to najuzvišeniji život, što ga možemo voditi ovdje na zemlji. Isus često uskraćuje duši trpljenje. Križ treba da kida okove i čisti srce. Ali Bogu predana duša ne prianja više ni uza šta. Njezino je srce jednostavno i iskreno. Vatra trpljenja ne nalazi više hrane u njemu; ona se pretvara u tihi i slatki žar Božanske ljubavi. Taj žar prožima cijelu dušu i čisti je dan za danom od nesavršenosti i slabosti ljudske prirode i polagano je sažiže poput miomirisne žrtve paljenice.

3. Progon.

"A svi koji hoće da žive u kristu Isusu, trpjet će progonstvo".1) rekao je sv.Pavao po Duhu Svetom.

Duša koja je dobra od prirode misli u početku, da joj se sve smiješi u životu. Bez primisli prepušta se ona svemu, što joj se sviđa i što je privlači. Ona misli, da su svi ljudi pošteni i priprosti kao što je ona sama.

Ah! Ta opsjena ne traje vrlo dugo. Naskoro opaža duša, da ljubav, koju joj iskazuje, dobrota, koju joj pokazuju, nije tako nesebična, što više često je to pakost, koprena, iza koje se krije ružno samoljublje. Što duša više dolazi u dodir s ljudima, to više ustanovljuje ona kod većine ljudi ledeno srce, uskogrudnost mišljenja, sitnoću duha. Te pogreške otkriva čak i kod onih, koji joj se čine kreposni i poučeni. Na koncu ustanovi ona te pogreške nakon niza iskustava dakako i na samoj sebi. I ne vara se. Po svojoj prirodi tako rekavši svaki je čovjek neizmjerno ograničen, što se tiče razuma, razboritosti, promišljanja i savjeta mudrosti.

Ljudsko je srce do krajnosti ograničeno samoljubljem i egoizmom. Nažalost, iznakazuje i najbolje duše sitničavost, uskogrudnost nazora i tvrdoglavost u sudovima. Dakako, često nam se te pogreške ne mogu uračunavati, no one u stvarnosti postoje i otešćavaju vrlo često trajne odnose čak i među ljudima s osjećajnom unutarnjošću. Vrlo se dobro zna, da su obostrane namjere najbolje, no nazori i temperamenti su različiti. Volja je s obje strane dobra, no ocjena je stvari različita, pače često protuslovna. Kada bi bila poteškoća samo u tim malim nesuglasicama u tom nepodudaranju karaktera i ocjenjivanja, mogla bi se ta poteškoća lako podnositi, pa bi trebalo samo malo snage kreposti za njezino svladavanje. Ali

1) 2.Tim.3.12.

katkada se ta nijema i tvrdokorna raznolikost nazora i mišljenja završuje trajnim otporom, otvorenom osudom, navještajem borbe i javnim progonom.

Duša, koja je dobronamjerno mislila, vidi, da je osumnjičena i spriječena u svojim najljepšim pothvatima. Priprosta duša, koja je nagonom srca htjela ići ravno k Bogu, vidi, da je postala predmetom sumnjičenja, istraga i kazni. Ne trpi se, da ona postupa drugačije nego što postupaju drugi, da se drži daleko od društva i općenja s ljudima, da ona obdržava određene satove molitve, da sebi uskraćuje užitke i da kida odnose, koji se smatraju nužnima.

Apostolska duša vidi, kako se bore protiv njezinih pothvata, kako su je najbolji prijatelji ostavili, kako joj najmjerodavniji suci zanovjetaju, kako su je najšutljiviji i najbolji prijatelji izdali. Njenu revnost smatraju prekomjernom, njezinu djelatnost pretjeranom, njezin napor i brigu nerazmnom. Njezinu postojanost žigošu kao samovolju, njezinu poniznost kao licemjerje, njenu odlučnost kao oholost, njenu ustrajnost kao skriveno častohleplje. Ne ostaje se samo kod sudova i riječi. Ako duša ustraje u svojim postupcima, onda naskoro započinje sad potajno, sad otvoreno neprijateljstvo. Sve se poluge pokreću, da se duša pogodi i obeskrijepi. Pokreću se nepovoljni izvještaji, pokreće se ruganje šta više i kleveta. Nitko ne pozna ljudsku zlobu bolje od one duše koja joj je pala žrtvom. Ona zna, kolike strelice može odapeti zloba, kolike zamke zapeti, da tobožnjem protivniku naškodi.

Progon nema uvijek taj krajnje žalosni karakter. On često ostaje sakriven i potajan. Ima pače duša, kojih on ne može dosegnuti, bilo radi njihova položaja, njihovih zasluga ili utjecaja njihovih kreposti, koje razoružavaju i obeskrepljuju neprijatelja, bilo zato što ih njihov skriveni i samotni život otima napadajima. Uza sve to sigurno je, da velika većina duša, koje žive unutarnjim životom, moraju prije ili poslije računati s kušnjom progona u bilo kojem obliku, te se moraju pripravljati da mogu s uspjehom susresti protivnika.

4. Isus naše pouzdano utočište.

Duša se ne smije čuditi progonu čak ni onda kada bi on dolazio od najpoštenijih ljudi. Ona mora biti uvjerena, da je ta nevolja nužna posljedica uskogrudnosti ljudskoga duha i sebičnosti, koja je prirođena ljudskomu biću.

Kada bi svi ljudi imali široke i velike ideje, bili bi svi tolerantni. Oni bi poštivali postupke svojih bližnjih. Oni ne bi namjere i djela drugih tako lako osuđivali. Nitko nije tako obziran prema slabostima duha, nedostacima značaja, čudaštvu, pače i prema moralnim prestupima kao Bog, jer su Njegovi nazori neizmjerno širokogrudni. Bog se zadovoljava dobrom voljom svojih stvo-

rova pa ipak On stvara svoj sud.

Tako ne čini svestrano ograničen čovjek. On vidi privid, sudi po vanjštini, slijedi svoje osobne dojmove, svoje sklonosti ili nesklonosti, on kudi i vlada se, kao da zna bolje sve ono, što ne odgovara njegovim vlastitim namislima i njegovu vlastitom načinu postupanja.

Duša se mora posve čvrsto uvjeriti, kako je istina, da na svijetu ne će naći nikoga, s čijim bi povlađivanjem i potporom mogla potpuno i sasvim računati. Najvjerniji prijatelj, najbolji duhovni vođ, najbliži pouzdanik, najdobrohotniji poglavar mogu pogriješiti i ostaviti nas na cjedilu u času, kada najviše računamo s njihovim savjetom i njihovim odobrenjem.

Doklegod duša nema onog čvrstog osvjedočenja, da na zemlji nigdje ne treba da traži uporište, dotle ne će biti pošteđena mučnim i bolnim razočaranjima. Ljudska je priroda naime takva, da ni na kojeg čovjeka ne možemo apsolutno sigurno računati. Bog je tako htio, da duša na koncu samo Njega ima i da se samo Njemu prepusti.

Duša, koja je duboko prožeta tom istinom, mora se dakle truditi, da se ne boji nikakva progona, u kojem se god obliku on pojavio.

Kada smo se konačno sasvim darovali Bogu, onda nam nije stalo do ljudi i do njihova poštovanja. Njihova kritika, njihovo nasilje, njihova poruga ne mogu nas više uzdrmati. Nismo se odrekli svega, da se svidimo ljudima ili da nam oni iskazuju čast.

Pobožnoj i Bogu predanoj duši ne može naškoditi nitko, pa ni cijeli svijet. Ona ne treba svijeta ni njegova povlađivanja. Ona zna, da ljudsko mišljenje ne vrijedi pred Bogom ništa. Pa da se uroti cijeli svijet protiv Bogu predane duše, on joj ne može oduzeti zasluge ni jednog jedinog čina.

Svijet je nadmoćan samo nad onima, koji se njega boje. Ali tko prkosi njegovim prijetnjama i njegovoj galami, taj će uvidjeti, da je svijet nemoćan.

Često treba da kažemo sebi u dnu srca: doći će vrijeme, kada ću se osjećati ostavljenim od svijeta, kada će mi nedostajati savjeta i poticaja, kada će me moji poglavari sumnjičiti, a moji istomišljenici osuđivati. No ja se ne bojim takve osamljenosti, jer meni treba samo Isus Već se unaprijed odričem poštovanja, ljubavi i povjerenja onih, koji su mi dragi. Samo ću se dobro čuvati da se nikad ne ogriješim o poslušnost. Što me više odbacuju stvorenja, to ću se više priljubiti uz svoga Isusa. Samo On pozna moje poštene namjere i moje djetinje srce.

Ako takav čin odanosti za vrijeme unutarnje molitve često ponavljamo, izazvat će on veliku slobodu srca i veliku nezavisnost od svakog ljudskog poštovanja.

Neka nas progone, neka nas kleveću, neka nas prijatelji ostave, a poglavari neka se ne pouzdaju u nas, sve ne može i ne smije uzdrmati našu dušu. Ona se uzdigla u

visine, u kojima oblaci ne mogu potamniti i prekriti nebo. Pred tim vedrim mirom, nepomućenom tišinom i nepokolebljivim ravnodušjem polaže oružje svako napastovanje.

Uostalom Bog ne ostavlja dušu nikada bez zaštite. Što mu se više ona predaje, to je više On uzima pod svoje okrilje. Što manje ona traži svoje vlastite probitke i što manje ona nastoji sebe osobno opravdati, to se više brine Bog za njezinu obranu i za njezin duhovni napredak.

Pače neprijatelji duše moraju služiti Božjim ciljevima. Njihove klevete, knjihovi zlobni izvještaji, njihova nasilja i njihove spletke pomažu, da nevinost i pravo progonjene duše dođu u bolje svijetlo.

U tome leži divna i duboka tajna, da se naplaćuje svaka uvreda i nepravda. Duša treba samo da se preda svome Bogu, da mu prepusti sve brige i probitke, da samo Njega ljubi, pa će se smjesta cijelo nebo osjetiti obvezanim,da joj pomogne i da je zaštiti.

O moj Isuse, jednostavno je dakle moje vladanje u svima suprotnostima i progonima. Treba da se samo bacim u Tvoje naručje, da Tebi prepustim sve svoje brige i da Te ljubim. Prije će propasti nebo i zemlja, nego duša, koja se Tebi povjerila.

Tako se nikada ne mijenja uloga duhovno izgrađene duše. Usred svih utjeha, uspjeha svjetlosti i ljudskog priznanja ona poznaje samo jedan čin: potpuno predanje Isusu. No i usred tame, bijede, osuđivanja i suprotnosti poznaje ona opet samo jedan čin: prepuštanje Bogu u žarkoj ljubavi. To je sva njezina tajna i sva njena mudrost.

5. U bolesničkoj postelji.

Isus kuša i čisti duše na tisuću načina. Protuslovlja, progoni, suhoće, skrupule, unutarnja neutjeha, poslovne poteškoće, neuspjeh, gubitak imovine: sve to u Njegovim rukama biva oruđem za usavršavanje duša.

Jedne duše imaju razumijevanja za tako drago vodstvo, te se dragovoljno predaju Njegovoj volji. Druge se tome čude, mrmljaju i opiru se Božjem djelovanju. Tako se dijele junačke duše od običnih. Kušnja je ista, pružena je prilika ista, samo je unutarnje držanje različito.

Jedne duše imaju dobru volju, da pripadaju Bogu, one se predaju Njemu mirno te primaju iz Učiteljeve ruke i slast i gorčinu. Druge nemaju te apsolutne i beziznimne poslušnosti, one se darivaju samo uz rezervu, pa tek što Božja volja ne odgovori njihovim željama, i tek što povređuje njihovo raspoloženje, one joj se otimaju.

Jedne duše stalno upiru oči u Boga, u izvor svih stvari koji ravna svim događajima, te je vrhovni posvetitelj duša, Druge traže sporedne uzroke i okrivljuju stvorove zbog svega zla, što ih je snašlo.

Razlika između duhovno izgrađene duđe ne očituje se nikada tako jasno kao u danima tjelesnog sloma i bolesti.

Jer je bolest kamen kušnje za pravu svetost.

Kod ljudi, koji su čvrsti poput stijene, te se čini kao da su izgrađeni na granitnim načelima, vidi se, kako u danima tjelesnih boli postaju plijenom svojih mušica i igračkama svojih raspoloženja.

I poput pećine jake prirode, kojima je temelj ugrađen na granitu, često u bolesti klonu, pa su plijen i igračka svoga raspoloženja. Odvažne duše,koje su prolazeći kroz mnoge poteškoće otvrdnule, postaju meke i slabe kao ilovača.

Te siromašne duše, koje dvostruko trpe, stavljaju nenadane zahtjeve, koji začuđuju; one zazivaju liječnika i lijekove, traže neprestanu i revnu njegu. Tek što im nešto ustreba ili im se opravdano zabranjuje, tuže se. Traje li bolest dulje, bivaju nestrpljive. Zar nemaju toliko poslova obaviti i tisuću hitnih radova poduzeti? "Ova mi bolest nije dobro došla", kažu oni. "U svako bih je drugo vrijeme podnio ali sada, kada sam poduzeo upravo ovaj pothvat, baš mi je neprilična."

Te duše bivaju ne samo nestrepljive, već i nemirne."Kako li će se svršiti ova bolest? Kakve ja to imam komplikacije? Kakve će biti posljedice?" Zaokupljene tim strahom takve duše jedva imaju vremena za svoje duhovne vježbe i potpuno su nesposobne, da se s Bogom ujedine u činu potpune predanosti.

No Bogu predan čovjek radi sasvim drugačije. U prvom redu ne boji se bolesti i ne poduzima pretjerane mjere opreznosti, da se obrani od nje. Takav se čovjek drži samo pravila redovne razboristosti i prepušta se uostalom Božjoj Providnosti.

Kada ga zaista snađe bolest, žrtvuje on svoj život Bogu i moli ga, da na Njegovu slavu raspolaže njegovim tijelom i svim njegovim udovima. On se vlada mirno i spokojno, prima propisane olakšice, sluša propise liječnika i prilagođuje se željama onih, koji ga dvore. On više ništa ne traži i za taj je čas postigao svoju savršenost. On ne traži života, on ne traži smrti. On se ne propituje plašljivo o mišljenju liječnika, da li zlo napreduje, hoće li lijekovi djelovati. Prije svega ne traži iskusnije liječnike ni bolju njegu. Njegovo nepromijenjeno unutarnje raspoloženje potpuna je predanost u Božju volju, ne samo što se tiče same bolesti, već i svih okolnosti i njezinih posljedica.

Ako Bog hoće njegovu bolest, onda Bog hoće i prekid rada i odgodu poslova kao neuspjeh njegovih pothvata, pa možda i gubitak njegova imetka. Bog hoće sav trud, sve troškove i poteškoće, koje zbog njegove bolesti imaju snaći njegovu obiteljsku ili redovničku zajednicu.

Tako čovjek jednostavne i djetinje duše vidi svoje držanje unaprijed zacrtano u svim mogućim zgodama. On se zadovoljava tim, da bude takav, kakva ga Bog hoće. On se ne brine za svoje liječenje niti da li će biti ponovno sposoban za rad, niti traži olakšice čak ni za one,koji-

ma je on nametnuo teret.

Sva njegova misija stoji u tom, da Boga ljubi svom predanošću. Božja je stvar, da se za sve brine, da mu pokloni zdravlje ili bolest, život ili smrt.

6. Na vratima Vječnosti.

Priprosta je duša zadovoljna, ako može ljubiti Isusa i u sadašnjem času vršiti Njegovu božansku volju. Tako teče njezin jednolični, ali sretni život. Ona nema patnja, jer se za nju njezine boli pretvaraju u radosti. Ona nema briga, jer se namjesto nje brine Isus za sve. Ona se ne boji ničega, jer joj sve dolazi iz ruke Isusa, od toga Isusa, kojega ona jedinoga ljubi. Tako živi duša potonuvši u neispitljive dubine Božje. Bure i oluje mogu se dodirnuti površine, no ne mogu uznemiriti uvijek mirno i bistro dno. O moj Isuse, kako je poželjan takav život, ako se i ne obaziremo na to, što je on predigra još ljepše smrti.

Što je takvom čeljadetu stalo do života? Što mu je stalo do ljudi? Otkako se takva osoba sva darovala svom Gospodinu, nije ni pomišljala na to, da uzduž puta, koji vodi k vječnosti, podigne sebi šator. Jedino se na časak zaustavila ukraj puta, da malo odahne i da okom promjeri već prevaljenu stazu. Ona čezne za ciljem, ide mirno svojoj smrti ususret, jer je za nju smrt - početak pravoga života.

Prava se kršćanska duša brižno sprema na taj zadnji i jedino važni korak u životu. Svaki čas okušava ona umiranje.

Svaki se čas dragovoljnim činom žrtvovanja odriče same sebe, posvećuje Bogu sve što ona jest, i sve što ima i što još jednog dana može imati. Ona Njemu žrtvuje svoju dušu, da je On posveti i da se s njom ujedini. Ona mu žrtvuje tijelo, da ga On po svojoj želji sačuva ili razori. Ona mu žrtvuje život, da ga On uzme u času i u prilikama, koje je On odredio. Svaki je čas njezina života unaprijed primljena smrt. Tako živjeti znači neprestano umirati. I kada takvoj osobi Bog konačno dođe kazati, da mora umrijeti, onda Mu ona može odgovoriti kao Njegova zaručnica: "Dobro Učitelju, već godinama nisam ništa drugo ni radila, nego umirala."

Da, Bogu posvećena dušo, tvoj je Zaručnik neprestano umiranje, neprekidno žrtvovanje same sebe, vječita Misa. Ta Misa svršava na tvojoj samrtnoj postelji. Ti si sama ujedinjena s Isusom, tvojim Gospodarom, -ujedno svećenik i žrtva paljenica. Da, da budeš žrtva. Tebe zapada velika čast, što se tvoja žrtva ujedinjuje s Isusovom. Iz tvoje bolne i polagane smrti rađa se za tebe i za druge nov život. S Isusom otkupljuješ svijet, činiš odmazdu za grijehe ljudi, - s Njim posvećuješ duše.

I tako će trebati jednog dana, možda već ubrzo umrijeti. Doći će dan, kada ćeš govoriti: "Isuse, za jedan čas

bit ću u Tvom naručju. Dugo sam čekala na taj sretni čas. Još časak pa će pasti zid, koji me dijeli od Tebe. Ja ću se baciti, Tebi pred noge, a Ti ćeš me privinuti na svoje Božansko Srce. O moj Isuse, dugo je trajalo vrijeme progonstva. Duša, Tvoja zaručnica, dugo je morala čekati i podnositi mnoge suprotnosti i poruge ali sada je odštećena i osvećena". Ne, njezin Zaručnik nije spavao, On je naprotiv bdio nad njom. On je ljubomorno čuvao njenu ljepotu, čistoću i nevinost, a sad je konačno nadošao dan vječnih zaruka. U nebu je svečano raspoloženje, a anđeli se i sveci pripravljaju, da otprate zaručnicu u Božju palaču. Sam Isus i Njegova nebeska Majka hrle ususret zanesenoj duši.

Kako li ona bez i najmanje žalbe ostavlja ovu tužnu zemlju. Nikada se nije na njoj osjećala kao u svom domu. Često ju je obuzimala čežnja za nebom. Uvrede, nanesene Isusu u tom grešnom svijetu, probadale su često njeno srce. Njezina joj je vlastita nevjera često trovala radosti. Onda ona neprestana opasnost da ne uvrijedi Boga i da Ga ne izgubi za svu Vječnost. Ta nesigurnost, da li mu je ona tako ugodna, kako je to Isus od nje tražio!

No svemu je tome sada kraj. Zima je prošla. Vrijeme je mraza i snijega prošlo. Već se javlja proljeće, a ptičice radosno ugađaju svoje pjesmice. Naskoro će Isus reći svojoj vjernoj zaručnici: "Siđi s Libanona, ljubljena dušo, ostavi zemaljski kraj, kraj tame i neizvjesnosti zemlju tuge i mukotrpnog rada. Dođi k meni, ja ću te ovjenčati krunom slave."

Zbogom, zemljo progona! Dosta sam te dugo rosila svojim suzama. Zbogom, moji vjerni prijatelji, ljubljena braćo i sestre, koji ste me potpomagali svojim primjerom i hrabrili svojim riječima. Zbogom, neprijatelji i progonitelji, koji ste bili nesvijesno oruđe Božjeg milosrđa prema meni. Zbogom, tamnico moje duše! Konačno se ruše tvoji zidovi. Ostavljam te i ne žalim za tobom. Ja idem k Svijetlu - k Ljubavi - novom Životu. Ja idem kući - momu ljubljenom Isusu! Blažena Djevice, Vrata nebeska, rastvori se širom, kada se na vratima vječnosti pojavi Tvoje dijete.

Dobra Majko, primi me onda nježno i ljupko i povedi me k Isusu!

- - - - - - - - - -

III. d i o

UČINCI PREDANOSTI BOGU

I. P o g l a v l j e

SVETI ŽIVOT.

Isus i duša.

Kada se duša darovala Isusu, onda se i On daruje njoj. To je zakon prijateljstva, a nitko nije takav prijatelj kao Isus.

Ova je predanost božanskog Učitelja isto tako natprirodna, da, još natprirodnija od predanosti duše. Ta je predanost obično nepristupačna ćutilima, razum je samo naslućuje, vjera je o njoj čvrsto uvjerena, a tankoćutna Isusova pažnja očituje se često čistom srcu unutarnjim iskustvom i neizrecivim osjećajem radosti. Ali ta slast ne znači ni bit ni vrijednost Božje predanosti. Ona je samo miris onoga božanskog balzama, koji obuhvata i prožima sve njene sposobnosti.

Kao što se srce potpuno daruje, tako ne propušta ni Bog da se potpuno saopći. Sve tri božanske Osobe Presvetog Trojstva dolaze u dušu, da se u njoj nastane. One ulijevaju u dušu stvorenu milost, koja posvećuje, te dušu diže sve do Boga. Ta milost čini dušu pokćerkom nebeskoga Oca, sestrom Isusovom i zaručnicom Duha Svetoga. Ona čini dušu sudionicom božanske biti i baštinicom blaženstva i Božjega Kraljevstva.

Jedan jedini čin prave predanosti duše sklonuo je Boga na tu čudesnu darežljivost. I uz svaki novi, iako slabi čin, ulijeva se iznova Božanstvo u vjernu dušu.

Što se više duša trudi, da sasvim pripadne Bogu, to se više Isus veseli, da ga ona posve posjeduje. To je borba i utakmica svete ljubavi. No Isus, kao najbogatiji i najvjerniji takmac, odnosi uvijek pobjedu velikodušnosti.

Uostalom izaziva Isus kao borac u turniru uvijek dušu, da mu se preda. Ako je duša umorna, rani joj On srce strelicom ljubavi, i duša protrne. Osjeća li Isus, da se duši revnost ohlađuje, tada On spusti jednu iskru svoga božanskog plamena na nju, te duša plane svetom ljubavlju.

O koliko sredstava mora dobri Isus pronaći, da uzdrži našu ljubav budnom! Čas nam On dira srce, čas nas ljulja u svom naručju. Mi utvaramo sebi, da je to nagrada za našu vjernost. No vrlo često je to samo sredstvo, koje nas udaljuje od neke opasnosti, da izbjegnemo neku zamku, da nam ulije gađenje prema svjetskim stvarima.

Katkada prekida Bog svoje djelovanje. Čini nam se kao da se božanski sok milosti zaustavio u našim žilama. Duša se ražalosti i uznemiri. Ona misli, da se njezin Isus udaljuje od nje i da je napušta. On ne bježi od nje. On se samo dublje povlači u njenu dušu, zove je iz carstva osjetila u njezinu sajdublju unutrinu, vodi je u svoju ćelijicu, da sredi njezinu ljubav, tim što je čisti od trozge. Tada se Isus može više darovati i potpuno udovoljiti svojoj želji, da sebe još više pokloni.

Jer On osjeća tu potrebu. On hoće srca, koja su ispražnjena od samoljublja i slobodna, da ih napuni ljubavlju. Isus je nepresušno vrelo, koje traži ponor, da se u njega baci. On je skriveno blago, koje traži sigurnu oranicu, da se u nju zakopa.

Bog je dobrota, a Njegovo ga biće sili, da se saopći. On je ljubav. Njegovo Ga Presveto Srce tjera, da druge rasplamti. On je došao na zemlju, da baci vatru, pa šta hoće drugo nego da ona plane?

O dušo, koja si se sva darovala Bogu, između tebe i Isusa ima odsele samo jedan čin: potpuna predanost same sebe. Taj čin ljubavi izručuje tebe Isusu, a Isusa tebi. Zaboravi sve ostalo na zemlji. Pij punim dahom ljubav, zasiti se svojim Bogom, tvoje su usne prionule uz Njegovu božansku grud, tamo ćeš crpsti Život, tu ćeš se opiti ljubavlju.

O kako si sretno, ti kraljevsko dijete! Ne osvrći se više na zemlju, za to si previše plemenita osoba, previše velika i bogata. Ti sjedaš za stol Kralja kraljeva, šećeš se Njegovim posjedima, koji pripadaju Tebi.

2. Sveti susret.

Presveto Trojstvo daruje sebe duši. S Njim se svraćaju u dušu sva blaga i ostaju u njoj. No ta je predanost tako duhovna, tako visoka i tako uzvišena nad ćutilima! A čovjek nažalost živi toliko od onog, što je sjetilno!

Isus je našao sredstvo, da zaobiđe tu zapreku i da sama sebe još više daruje. To uzvišeno sredstvo jest sveta Euharistija. Koliko li je osjećajno Srce morao imati naš dobri Učitelj, kada je mislio na svetu Euharistiju! O, kako mora da se zgrozio pri pomisli na nepojmljivu zaboravnost, kojom će Ga ljudi ostavljati u našim svetohraništima. No koliko se radovao, gledajući sve one duše, koje će Njegova euharistijska ljubav usrećivati do konca svijeta.

O Isuse, šta bismo mi bili bez Tebe, bez Tvoje zbiljske nazočnosti? Kako bi prazan i žalostan bio naš život! Gdje da se odmorimo u časovima umora? Gdje bismo našli utjehe, u časovima tuge? Pa kada nas uhvati i stane mučiti crna melankolija, čežnja za nebeskom domovinom, komu bismo se obratili, kada ne bismo Tebe imali u našim svetohraništima?

O, hvala Ti tisuću puta, što si nam se darovao na tako uzvišen, gotovo bih rekao tako čovječanski i našemu siromašnom srcu pristupačan način!

Tako Ti s nama dijeliš sve naše radosti i sve naše boli. Svakoga časa možemo svoje srce izliti u Tvoje božansko Srce. Svako jutro dolaziš k nama i boraviš među nama, primaš tako rekavši u sebe naše tijelo i našu krv, miješao svoje sveto Tijelo s našom prašinom i puštaš, da Tvoja božanska krv teče našim žilama. O divno i plodonosno jedinstvo, po kojemu Tvoje srce čisti, preobrazuje i posvećuje naše srce.

O Bijela Hostijo! Koliko srdačne utjehe pružaš Ti dušama, koliko neizrecivo miluješ u tako obilnoj mjeri svoju djecu, da ih nagradiš, da ih odštetiš, ojačiš i zaštitiš, koliko li predanosti i junaštva budiš bez prestanka!

Revni kršćanine, koji živiš u svijetu, ti si izvrgnut ruglu i podsmijehu, pođi, primi svoga Boga u svetoj Euharistiji i bit ćeš jak. Slobodno ćeš gledati u oči onima, koji ti se rugaju i prkositi njihovim pogrdnim napadajima, da proširiš kraljevstvo svoga ljubljenoga Gospodara.

Dušo bolničarko, koja stalno bdiješ nad bolesničkom posteljom, uvijek imaš posla s gadnim ranama i čirovima s odvratnim bolestima, približi se ponajprije svomu Isusu i primi Ga sa svetom čežnjom. Onda ćeš moći vesela i jaka nastaviti svoj požrtvovni život iz ljubavi prema Učitelju, kojega nosiš u svom srcu.

Revni svećeniče, neustrašivi misionaru, ti koji si daleko od svih, koje ljubiš, i koje si ostavio! Usred apostolskog rada u tvojoj osamljenosti među ravnodušnicima i nevjernicima ovoga svijeta u borbi s poteškoćama svih vrsti uvijek i svagdje misli na to, da Isus svako jutro na tvoju riječ silazi u tvoje posvećene ruke, da se po tebi daje onim dušama, koje žeđaju za Njim. Misli na to i osjećat ćeš se odvažnim i neumornim u svakom poslu.

A ti, ljubljena dušo, kojagod bila, što nepoznata i skrivena u očima svijeta živiš u okovima mučnog i teškog rada, podigni svoje oči svetohraništu. Neka Isus bude tvoje utočište u časovima tuge, jer je On tamo za tebe. Kad je naredio presv.Sakramenat prepoznalo je Njegovo Božansko oko i tebe među ostalim mnogim dušama. Njegovo je srce bilo dirnuto, kad je vidio, kako ti trpiš. Sada, kada stojiš pred Njim, približi Mu se bez straha. Ti imaš pravo na jakost i utjehu. Isus te pozna i ljubi.

O božanski prijatelju naših duša, u strahopočitanju Ti se klanjamo, svetim Te žarom ljubimo. U dubokom se počitanju klanjamo pred Tobom, Tebe grlimo svetom nježnošću. Ponizno se bacamo na koljena gledajući Tvoju veličinu a naše ništavilo i s povjerenjem sklanjamo svoje čelo na Tvoje božansko Srce, jer Ti si prijatelj na-

ših duša, naš od srca ljubljeni brat. Mi smo Ti sve dali o Isuse, no mi Te i sada sasvim posjedujemo.

3. Vjerne sluge.

U našem predanju Bogu ima stupnjeva. Ima ih i u predanju Isusovu nama. Među nebrojene, Isusu odane osobe, koje su vjerna srca, ubraja On posebice vjerne sluge, potajne prijatelje, skrivene sinove.

Tri su tako rekavši razdoblja, koja odgovaraju stepenicama, po kojima se svaka duša može uzdići k Bogu. Isus poziva dušu, pa čim se ona potrudi, da mu sva pripadne predaje se On odmah njoj kao dobar Gospodar, koji se brine za svoje vjerne sluge. Pojam sluge, koji je vjeran i odan svomu gospodaru, sve se više gubi u svijetu. Sačuvan je još samo u nekim starinskim obiteljima. Vjerni sluga točno i s ljubavlju vrši sve primljene zapovijedi. On ljubi svoga Gospodara i ponosi se, što je u njegovoj službi. Njegova glavna briga nije plaća, koju će primiti, jer on zna, da mu ne će ništa nedostajati. On se osjeća kao član obitelji. Djeca kuće okružuju ga poštovanjem i ljubavlju.

Vjeran je sluga blago. Toga je Gospodin svijestan. On mu povjerava svoje najveće probitke. On zna, da je njegovo dobro u rukama njegova sluge potpuno i posve sigurno, da u njemu ima ljubomorna branitelja svoje časti i svoga dobroga glasa. Ustreba li jednom, tada zna sluga sebe zaboraviti, trpjeti, čak i umrijeti, da spasi i osveti svoga gospodara.

Gospodin ima beskrajno povjerenje u svoga vjernog slugu On mu poklanja najnježniju pažnju te se obilno brine za sve njegove potrebe. Što dulje služi svomu gospodaru to je njemu miliji, da, - on mu biva tako rekavši jednako svet.

Tako biva sa svakim čovjekom, koji je sama sebe zatajio, da se posveti probicima Isusovim. Božanski ga Učitelj uzima u službu. On ga čini slugom svoje kuće, povjerava mu zaštitu svoje časti, obranu svoje Crkve i širenje Evanđelja. On mu nalaže, da pobija zablude, da širi istinu, da šiba grijeh i da sokoli krepost.

Takvi su ljudi zatočnici kao predstraža Kristove vojske. Prepoznat ćemo ih po njihovoj neumornoj revnosti, po odlučnom vladanju, i po nepokolebljivoj vjernosti. Oni ne poznaju ni kompromisa ni primirja. To znaju vrlo dobro njihovi neprijatelji i zato se plaše tih hrabrih Kristovih boraca.

Tako su ti apostolski radnici uvijek na bedemu, da brane Krista i šire Njegovo Kraljevstvo. Tako te Bogu posvećene duše provode svoj život potpomažući nesretnike, njegujući bolesnike, šireći kršćansku nastavu. Ima nebrojeno mnogo muževa i žena u svijetu, što svoj život posvećuju dobrim djelima, gube svoje sile služeći bližnjemu, daju siromasima svoju imovinu, brane svojim ta-

lentom istine naše svete vjere.

Isus ih sve pozna po imenu. Kada gleda njihovu službu, napunja se božanskim ponosom. On postupa uostalom s njima kao s jakim dušama, čuva im nagradu za kasnije i neprestano ih potiče na posao.

Oni sami znaju, da su Njegovi ljubljeni sluge i da On u njih ima potpuno povjerenje. Za Njega bi oni prošli i kroz vatru, za Njega bi prolili zadnju kapljicu svoga znoja i svoje krvi.

Isus ima još mnogo vjernih slugu. Oni su vanjski bedem božanskoga grada.

4. Potajno prijateljstvo.

Vjernom sluzi daruje Bog svoje povjerenje, tajnom prijatelju poklanja svoje srce.

Duša, koja se po prvi put darovala Bogu, žuri se, da tu predanost obnovi. Poslovi, poteškoće, patnje, najsitnije upadice svagdanjeg života daju joj isto toliko prilika, da se neprestano iznova daruje svomu Bogu. Srce je lako upaljiva tvar! I najmanja je iskrica dovoljna da ga razgori plamenom.

Kada se duša podigla do toga stupnja ljubavi, onda Isus postupa s njom kao s prijateljicom. Divna je to stvar biti prijatelj Isusov. Ne može to shvatiti razum to osjeća samo srce.

Prijatelj poklanja svoju ljubav, a s tom ljubavlju poklanja i sama sebe. Meštar naprotiv daje samo svoje povjerenje. On povjerava sluzi svoje probitke, ali mu ne povjerava svojih tajna, njega ne poziva on k sebi, da s njim potpuno i povjerljivo razgovara. Ta je povlastica pridržana samo prijatelju. "Nazvao sam vas svojim prijateljima", kaže božanski Spasitelj, "jer ja sam vama svima objavio, što meni saopći moj nebeski Otac."1)

Čudan zaborav svoga božanskog dostojanstva! Isus se izjednačuje s dušom. Zar to nije znak pravog prijateljstva? Pravi su prijatelji ravnopravni ili moraju postati ravnopravni. Isus snizuje svoje dostojanstvo do ništice, i podiže moje ništavilo do svoga Božanstva. Ali Meštar čuva prema svomu sluzi ugled svoje premoći i autoriteta. Između Isusa i s Njim sprijateljene duše kao da nema više nikakava razmaka. To je međusovni srdačni pozdrav, uzajamno povjeravanje radosti i žalosti, beskrajna predanost.

Dok sluga na zapovijed svoga gospodara vrši vanjske poslove, boravi prijatelj kod svojih prijatelja, bavi se unutarnjim vježbama. Marta je zadavala sebi mnogo posla, da što bolje pogosti Isusa i Njegove učenike, a dotle sjedi Marija mirno do nogu Učiteljevih. Isus upozorava stariju sestru, neka umjereno vrši svoj rad, i raduje se njezinim uslugama, ali Njegove oči počivaju s ljubavlju na Mariji. Marta hoće da bude radina sluš-

1) Iv. 15,15.-

kinja, a Marija Isusova prijateljica. A kad Učitelj završi svoj govor, preuzet će Marija Magdalena opet svoj posao i ne će zaostajati za starijom, ali će njezin rad više vrijediti u očima Isusovim, jer ona više ljubi.

Sretna je ona duša, koja je prava prijateljica Isusova! Isus traži od nje najslađe: ljubav. Od sluge traži On prije svega vjernost i poslušnost, no od prijatelja traži srce. Kada smo jednom dali Isusu svoje srce, onda Njemu potpuno pripada naša duša. Ona nastoji, da Mu ispuni svaku želju. Sluga čuva svoju slobodu, no prijatelj je žrtvuje mišljenju, slavi i časti Prijatelja.Dirljivo je, kad se dvije duše sjedine u potpunoj čistoj ljubavi i bez samoljublja, bez brige, bez straha u uzajamnoj i povjerljivoj predanosti nalaze potpuni mir.

Draga dušo, približi se Isusu! On je neizmjerno dobar. On te ljubi i naziva te svojom prijateljicom. Ti si doduše grješnica, ali Isus ne može odoljeti ljubavi. Mnogi će ti grijesi biti oprošteni, ako mnogo ljubiš.1) Isus zaboravlja pogrješke.On je sasvim drukčiji od svih ljudi i ne nosi žalac u svom srcu. O moj Isuse, ja to čvrsto vjerujem. Ja ne ću da ti nanesem tu sramotu,da i na čas o tom posumnjam. Zar nijesam tisuću puta iskusio Tvoju neizmjernu dobrotu? Zar nijesam suznim očima neprestano čitao usporedbu o izgubljenom sinu,Evanđelje o dobrom pastiru, Magdalenino obraćenje i Tvoju dirljivu ljubav?

O Isuse, ta toliko si Ti dobar. Tvoje se srce smekšava, kad si ugledao sirotu udovicu iz Naima, koja plačući prati u grob svoga mrtvog jedinca, i Ti ga oživljuješ. Žao ti je neopreznog puka, koji juri u pustinju da čuje Tebe i da vidi Tvoja čudesa; Ti si ih čudom nahranio. Tvoje se božansko oko puni suzama, pri pomisli na strahotu, koja će stići nezahvalni Jeruzalem. Ti se bojiš,da ne zadaš bol svojoj tako samilosnoj Majci, te da Njoj ugodiš, pretječeš čas svojih čudesa. Tvoja je duša uznemirena i žalosna, kada gledaš bol Martinu i Marijinu, Ti plačeš, o Isuse, i uskrisuješ njihova brata Lazara. Ti si pun sažaljenja nad mnoštvom, koje luta kao stado bez pastira, Ti udvostručuješ svoje putove po Palestini, sijući čudesa i čineći dobročinstva. Pa kada bih bio gotov, ako bih htio nabrojiti sve dokaze Tvoje nježne ljubavi, koje meni posebno iskazuješ? To neka bude prešućeno dragi Isuse! Kada hoćeš da privućeš koje srce, povedeš ga u samoću. Daleko od svakog ljudskog pogleda i radoznalog uha, daješ mu obilne dokaze svoje velike ljubavi.

Moj Isuse, ja Te slijedim u samoću svoga srca. Ja slušam onaj glas, koji me tamo zove. Ja ga dobro poznam.No jao! često me je taj glas uzalud zvao. Često sam ga zatomljivao bukom mojih taštih želja, moga neosnovanog strahovanja, mojih briga za ništave stvari. Ti si bio na vratima, o Isuse, kucao si i čekao.... Tvoje srce , željno ljubavi, tražilo je moju dušu. A ja sam Ti izmakao i pobjegao!

---

1) Luk.7,47.-

Sada konačno pripadam Tebi, o Isuse! Ja sam Ti se darovao, a Ti si me s veseljem primio. Ti si mi otvorio svoje Srce i pokazao mi moje mjesto, koje sam tako dugo ostavio prazno. Odsele ćemo se ljubiti i zaboraviti prošlost!

Mojom ću ljubavlju učiniti da zaboraviš, što si tako dugo i žalosno čekao na mene. Bdij dobro nada mnom, moj Isuse, Tebi se potpuno povjeravam. Ali zato ću Te ljubiti i tješiti zbog nebrojenih razočaranja, koja nanose ljudi Tvomu Božanskom Srcu.

5. Skrivena Božja djeca

Dušo moja, čuješ li glas tvoga božanskog Oca? On Te poziva na još veću povjerljivost. Ti si Njegova sluškinja i prijateljica. On hoće da budeš Njegovo dijete.

Vjernom sluzi daruje gospodar svoje povjerenje, tajnom prijatelju svoju ljubav, skrivenom djetetu pripada Njegova očinska nježnost. Ovo novo i najveće Božje saopćenje sebe plod je običajne predanosti. Bog odgovara sasvim novim načinom povjerljivosti. On postupa s dušom kao s ljubljenim čedom.

Prijatelj pohađa prijatelja samo u stanovitim razmacima. S Bogom sprijateljena duša ne može neprestano s Njim govoriti. Nju sprečavaju dnevni poslovi i brige. Brižno nastoji ona, da umnoži svoje unutarnje vježbe, svoja razmatranja, svoje ispite savjesti svoje duhovno štivo. To su duši tako rekavši isto tako česti pohodi Prijatelja. Oni su potrebni, da se održi prijateljstvo.

Ali sin ne napušta očinsku kuću. On nije gost, već dijete. On ne pohodi više svoje roditelje, on provodi svoj život kod njih. On radi i oporavlja se pod dragim okom svoga Oca i svoje Majke.

Duša, koja živi kao pravo Božje dijete, obavlja doduše propisane molitve, ali se u ostalo vrijeme bavi u potpunom i svetom prijateljstvu svojim Bogom. Ona čita u očima svoga Oca svaku i najmanju Njegovu želju i smjesta je izvrši. Kad ispuni duša svoju dužnost, onda je Bog često poziva bliže k sebi. To je poput ljupkih večernjih časova u obiteljskom krugu, kada Otac iskazuje svom djetetu neizrecivu nježnost, upućuje ga u njegove dužnosti, te ga sve više uvodi u božanski život.

Poslušna se duša prepušta svemu tomu Božjemu milovanju. Ona se ne izlijeva u poplavi pustih riječi. Mirno, spokojno i s ljubavlju počivaju njezine oči u očima Njezina Oca. Taj jednostavni pogled kaže sve i raduje Božje Srce. Samo katkada priljubljuje se ona Njemu, žarkim činom ljubavi poput djeteta, koje burno grli svoju ljubljenu majku.

Prijatelj treba da bdije nad probicima svojim i svoje obitelji. On mora uređivati svoje račune, isplaćivati svoje izdatke, postavljati svoj budžet. S Bogom sprija-

teljena duša ne napušta nipošto brigu za napredak u svom duhovnom životu. Ona nastoji šta više svim silama, da ubrza svoje napredovanje, da smanji broj svojih pogrešaka i da unese svoju ljubav prema Bogu u sve pojedinosti života.

Ona se neprestano vježba, bori se i radi. Skriveni sin nebeskog Oca ne prezire te mučne napore, ali to nije više njegov zasebni rad. On je dijete kuće. Otac i majka skrbe za njegove probitke, koji su dakako i njihovi. On izvodi spokojno i mirno, što mu nalaže otac. Pogriješi li, tada premila majka opet sve popravlja. On živi mirno u krugu svoje obitelji. Zar ne posjeduje neizmjerno blago? Zar nije baštinik kraljevstva? On ne treba ništa predviđati, ne treba biti zabrinut za budućnost, nego mora samo nastojati, kako će se svidjeti svomu Ocu, kako će Ga ljubiti u sadašnjem času, kako će mu iskazati bezgraničnu nježnost i slijepi posluh.

Život je prave Božje djece skriven očima ljudi. Bog uskraćuje blago očima profanih i običnih ljudi. Uostalom, svijet ne može razumjeti život, proveden u službi i ljubavi Božjoj. Svijet se izruguje djetinjoj jednostavnosti pravednika, koja prezire dobra ovoga svijeta. Ni obične duše, koje misle kršćanski, nemaju više razumijevanja za uzvišenost života, što je Bogu sasvim posvećen. Njima se čini, da duše, zaronjene u Boga, provode besposlen i beskoristan život. Za njih život, posvećen Bogu u tihoj skrovitosti, jest bez vidljivog vanjskog utjecaja, bez zasluge i bez prednosti za Crkvu.

Dobre i Bogu vjerne duše, koje se još nijesu uzdigle do visine, na koju su se uspela otajna Božja djeca, često se čude jednostavnosti takva života. One misle, da su se svi sve odlikovali vanrednim uslugama iskazanim Crkvi, vanrednim krepostima i herojskim djelima. No kod njih je sve jednostavno, pače gotovo obično. Gdje je dakle zasluga, krepost i svetost? Opažaju se samo svagdanja djela, samo običan život s običnim poslovima, život bez velika mrtvenja i dugih molitava. Takve se duše zadovoljavaju životom običnih smrtnika. One su doduše prijazne, učtive, ljubazne i točne, ali se rijetko viđaju u društvu. Katkad su vrlo slabo upućene u posljednje dnevne novosti i u svjetske običaje. Katkada nemaju nikakva utjecaja na svoju okolinu, ne igraju nikakvu ulogu te su čak nepoznate.

O moj Bože, kako se lako ljudi varaju o pravoj zasluzi Tvoje djece! Takav doduše jednostavni život bez sjaja, ali sav posvećen ljubavi prema Tebi, to je baš onaj život s Isusom Kristom, skriven u Bogu, što ga preporučuje apostol; to je onaj život, kojim je živjela uzvišena Bogorodica Kraljica svih svetih; to je nasljedovanje jednostavnog i povučenog života našega Otkupitelja. Taj zaboravljeni prezreni život pun boli, bio je sablazan Židovima, a ludost poganima.[1] I danas služi doduše svjetskim ljudima takav život na ruglo i prezir, ali zar je zato manje svet, manje uzvišen, manje božanski?

1) 1.Kor.1,23.-

O sretna dušo, skriveno Božje dijete, ti se baš malo brineš za čast ili prezir ili sarkazam djece svijeta! Njihove te osude i klevete ne uznemiruju. Nikada nijesu ti svjetski sinovi prodrli u palaču, u kojoj ti stanuješ. Njihove oči ne bi mogle podnijeti sjaj tih nebeskih stanova, a uši im ne bi razumjele božanski jezik, kojim se tamo govori. Ti pripadaš drugom svijetu, ti živiš skriveno u Bogu, ti si odabrano dijete.

O kraljevsko dijete proslavi svoje nebesko podrijetlo! Ne brini se za svoju duhovnu imovinu! Živi i nadalje u krilu Božjem svojim jednostavnim životom, vrši Njegovu volju ljubi ga neizmjerno i ne boj se ničega! Ti si bogato, bogato, po svom pravu nasljedstva!

- - - - - - - - - - - -

II. P o g l a v l j e

SVETA SAMOZATAJA

1. Zaboravi sama sebe !

Duša, koja se potpuno darovala Bogu, ne pripada više samoj sebi. U svojim očima ona više ne postoji, ona živi u Onomu, koju se posvetila. Ona ne pozna drugih probitaka osim onih njezina Gospodara.

Sebe zaboraviti! to je dakle veliki zakon svega duhovnog života.

Sebe zaboraviti znači: iz svega rada, iz trpljenja i molitava prognati svaku čovječansku proračunanost, svaku neiskrenost samoljublja, svaku egoističnu namjeru.

Sebe zaboraviti znači: djetinjski primiti iz Božje ruke svaki križ, svaku zapreku bez mrmljanja tako, kao da se tiču nekoga drugoga, a ne nas.

Sebe zaboraviti znači: umjeriti težnju za osobnim zadovoljstvima tim, da nedopuštena zadovoljstva izbjegavamo, a prihvaćamo samo ona, koja nam šalje sama Providnost.

Sebe zaboraviti znači: cijeniti sebe po svojoj vlastitoj vrijednosti kao grešnu ništicu, ne zainteresirati svoje pamćenje a ni tuđe našom osobom, našim djelima, našim svojstvima. Tko sebe zaboravi, izbjegava čak i to, da tjeskobno i predugo promatra svoje vlastite slabosti.

Sebe zaboraviti znači: činom volje iščeznuti u svojim vlastitim očima, da nađemo u sebi i u drugima, u osobama i stvarima samo Isusa i Njegovu svetu volju.

"Tko hoće mene da slijedi", rekao je Isus "neka zataji sama sebe." Tko hoće da s Isusom uskrsne, taj mora najprije s Njime umrijeti. Tko hoće da s Isusom slavodobitno izađe iz groba, taj se mora najprije s Njim u grob spustiti; tko hoće da spasi svoj život, mora ga prije izgubiti.

Sebe zaboraviti jest dakle samozataja, mrtvenje, poniznost, umiranje samom sebi, potpuno izdvajanje iz svijeta. Ali što izdvaja iz svijeta dušu, koja se sasvim predala Bogu? To je ljubav. Ljubav je tiranin; ona traži sve, a ne vraća ništa. Kad je ona osvojila cijelu dušu,onda je čini najsiromašnijim stvorom.

Obična ili svjetska duša može se brinuti za budućnost,može stvarati planove može birati svoje zanimanje, svoje razonode i zabave. Ona se okružje pažnjom i stovanjem drugih ljudi. Ona daje ili uskraćuje po želji svoju ljubav i pouzdano prijateljstvo: ona uživa, živi i sretna je, što živi.

Duša, kojom je zavladala ljubav izgubila je sve. Ona nije više gospodarica svoga razuma, ni svoje volje ni svojih osjećaja, ni svoga vremena, ni svoga zdravlja. Ne ostaje joj više ništa. Njezine čežnje, njezine sposobnosti: sve, što druge obogaćuje,usrećuje,sve joj se oduzima,i stavlja

u službu Učitelja.

A duša se raduje tomu lišavanju. Ona klikće, što ne pripada više sebi. Ona se boji, da ne bi ta dobra ponovno prisvojila, te od svega srca moli Isusa, da joj ih ne vrati.

O božanska ludosti! Isuse, uči nas, kako da sami sebe zaboravimo!

2. Kako Isus hoće.

Duša, koja je sasvim zaboravila sebe, živi u Božjim dubinama. Njezin je život u svojoj jednostavnosti pun čudesa, ali to ne mogu vidjeti oči običnoga puka.

Bogu predana i jednostavna duša: to je jedno te isto. Duša, koja se potpuno darovala Bogu, pozna samo jedan pogled. Taj je pogled upravljen Bogu. Ona ima samo još jednu težnju. Ta je težnja nosi u svim njezinim činima Bogu i veže se o Njega te joj ne da, da se ikad više spusti k samoj sebi. To je neprestana plima prema božanskom oceanu, iza koje nema više osjeke.

Jednostavnost isključuje po svojoj biti svaku skrupulozno kopkanje. Ona ne misli na svoja dobra djela, ni na čistoću svoga života, ni na zasluge, koje neprestano skuplja. Ona se ne pita, što drugi o njoj misle. Ona ne traži, da se drugi bave njezinom osobom, njezinim činima, pače ni njezinim pogreškama ni posrtajima. Ona ne želi ni ljubiti ni biti ljubljena na zemlji. To bi bilo vršenje njezina prava na posjed, kojega se ona odrekla. Ona ne traži hvale ni časti, čak ni naklonosti ikojeg čovjeka. Budući da ona nije ništa, ne može ništa ni zahtijevati. Duša, koja se Isusu potpuno darovala, ljubi svoga božanskog Učitelja žarkom ljubavlju. Ona mu tu ljubav dokazuje na tisuću načina. Svakoga časa nalazi ona nova sredstva, kako da mu se svidi, jer nas ljubav čini izumiteljima, ali i ta je ljubav jednostavna, ona je zatvorena sama u sebe.

Duša ljubi jednako u nevolji, u napasti, u neutjehi kao i u svijetlu, i za vrijeme utjehe. I kada joj Isus poklanja obilje svoje nježnosti, kad je obasipa utjehama i opija ljubavlju, prima ona to milovanje, daje, da je Isus pritisne na svoje Srce i da je njiše na koljenima.

Jednostavna duša ne poziva Isusa nikad na odgovornost zbog Njegova držanja prema njoj. Zar ona nije glina u rukama pećara? Ona vidi doduše, da su oblici, koje joj Isus daje, vrlo neobični, pače nerazumljivi, ali se ne pristoji posudi, da kaže onomu koji je oblikuje: "Zašto si mi dao takav oblik?" I putovi, kojima ona ide, njoj su potpuno tajanstveni, no zar ona smije davati savjete božanskoj Mudrosti? Neustrašivo koraca ona pod Njegovim vodstvom, ne bacajući nemirne poglede u svoju budućnost, koja joj je nepoznata, niti se brine za prošlost, koja počiva još samo u Bogu. Ona misli samo na sadašnjost, no bez nemira i strasti. Ona zna, da je ovdje na zemlji sva-

ki njezin posao i svako zanimanje, samo da joj prođe vrijeme. Gospodin ne treba njezinih usluga.

Ako Gospodin hoće da se proslavi njezinom suradnjom, onda On to čini, da joj skrati vrijeme sužanjstva. Duša nikako ne luči različite dužnosti, koje joj nalaže posluš-nost. Sve je dobro, jer je sve Božja zapovijed.Katkada je duši ona dužnost, koju Bog od nje traži, ugodna i odgovara njezinu raspoloženju. Ona hvali Gospodinu na tom, prima tu zadovoljštinu svom jednostavnošću, ali se pri tom ne zadržava. No katkada je dužnost teška. Duša je izvrgnuta neugodnostima, poniženjima i progonima. No jer je već samu sebe zaboravila, ne obazire se ona na ono, što trpi, na ono, što je mrtvi i ponizuje. Ona ne živi više za sebe, već za svoga Učitelja. Ona se ne obazire na zlo što joj se nanosi, na pogrde, kojom je vrijeđaju, na sramotu, kojom je obasipavaju. U miru nastavlja ona započeto djelo na slavu Božju, pa makar i podlegla pri vršenju svoje zadaće, ili makar je uništili udarci pogrda i progona.

Jednostavnost i nesebičnost takve duše pobuđuju veliko čuđenje u svijetu, u kojem vlada samo laž i sebičnost. Kod pojedinih duša nastoje ljudi iskoristiti tu čestitost i djetinju iskrenost. Oni joj stavljaju zamke i nastoje izigrati njezinu iskrenost.

No takvu dušu ne može ništa iznenaditi, jer je ona u svojim očima ništica, i jer je sasvim zaboravila sebe.Ne radi se tu o njoj, već o Bogu. Ne nastoje oni zaplesti u zamku niti dovesti u nepriliku nju, nego samoga Boga.

3. Ljubav prema križu.

Duša, koja je sasvim zaboravila sebe, vrši sve svoje poslove s najvećom jednostavnošću. Nju ne vodi nikad samoljublje, već čista nakana. Ma šta Bog činio ili prepuštao, ona je s Njim zadovoljna. Sve joj je jednako drago:zdravlje kao i bolest, sreća kao i nesreća, uspjeh kao i neuspjeh, život kao i smrt. Za nju je bol uvijek Božji poslanik.

Čovjek, kojemu nedostaje žive vjere, ne nalazi uvijek Isusa pod različitim pokrenama, kojima se On ovija. On je za života imao samo malen broj vjernika, koji su u Njemu spoznavali pravoga Mesiju. Nakon svoje smrti i uskrsnuća zabunio je likom, koji je uzeo, vjeru svojih apostola,pače vjeru Marije Magdalene, koja ga je tako žarko ljubila. A danas, kada stanuje u neuglednim prilikama u svetohraništu, danas je Njegov pohod još tajanstveniji.

Samo svetom ljubavlju potpuno razbuđena duša prepoznaje Učitelja, kada se On pojavi. Ona ga prepoznaje po križu, što ga On nosi na svojim ramenima.

Da, taj dragi križ, koji je spasio svijet, ne odlaže On nikada, te hoće da ga pruži svojim prijateljima, da ga i oni nose.

Drage duše, kada se približava patnja, recite: "Isus prolazi!" Pohrlite k Njemu, ne idite pognuti pod tim teretom,

Raskrilite ruke, pružite mu svoja ramena i pomozite mu nositi taj teret. Ta On dolazi k vama, da mu pomognete. Ne čudite se množini i raznolikosti križeva, što vam ih On šalje. Neprilike, potajne boli, duševne patnje, progoni, neuspjesi, gubitak imetka ili dobroga glasa, tjeskobe savjesti, tjelesne mane: sve je to Isusov križ, te ga moramo primiti. "Tko hoće mene da slijedi, neka uzme svoj križ i pođe za mnom."1)

A kuda će Isus povesti dušu? Ako je vjerna, pratit će ga Ona na Kalvariju. Tamo će biti na križ razapeta i umrijeti. A Isus će joj reći: "Malo zrno sjemena, ja sam te spustio u zemlju, da tamo istruneš i umreš. Ali kada ti umreš, niknut će iz tebe nov život. Nova će se stabljika razviti iz tebe, i ti ćeš živjeti novom plodnošću."

O tajno križa! Dakle, moramo umrijeti, da možemo živjeti! Vjera me uči, razum mi to nagovješta i cijela priroda iznosi to pred oči. Da budem nešto, moram pristati na to, da budem ništa, moram sebe zaboraviti, moram se pokopati u zemlju, moram umrijeti.

Da, hoću da budem to pšenično zrno pokopano u krilu zemlje. Ja osjećam, da me je Isus tamo zatvorio. Moj život prolazi, i čini se, kao da je besplodan. Sile, koje mi je Bog darovao, iscrpljuju se i troše, ne u službi velikih i svetih probitaka, već u prisilnoj djelatnosti naoko bez svrhe. To je smrt, to je grob.

Što je stalo do toga? Isus bdije nada mnom. Ako se Njemu svidi, učinit će, da iz moga groba uskrsne život, i plodnost, i tim ću ispuniti svoje poslanje na zemlji.

4. Samo Bog

Ljubljena dušo, ti si u svakom pogledu ovisna o Bogu. U Njegovim su rukama sve pojedinosti tvoga života. On ima najpotpunije i vrhovno pravo nad tobom. Ti postojiš samo po Njemu i možeš živjeti samo za Njega i Njegovom voljom. Nije li stoga pravo, da On bude središte, prema kojemu se ravnaju sva tvoja djela, sve tvoje želje, sve tvoje misli? Nije li pravo, da ti pred Njim iščezneš i zaboraviš sebe?

O Isuse, koliki je to opći preokret u stvorenom poretku! Svaki razumni stvor nastoji, da se prenese na Tvoje mjesto, da on bude središte i da se svi stvorovi, pače i sam Bog, oko njega kreću. Trabanti žele da zauzmu mjesto sunca, zrnce pijeska gradi se brdom, a kapljica vode htjela bi napuniti ocean.

O opća izrođenosti ljudskog umovanja! Tko bi mogao nabrojiti sva tvoja lutanja? Razum je učinio sebe bogom, on je oborio prijestolje Božje, da se samo njemu klanjaju kao Bogu. On je proglasio svoja prava nasuprot Bogu i diktirao Njemu Njegove dužnosti. Razum je ljudima dao slobodu, te ih je tim svezao uz Sotonu. On je ustanovio jednakost; a pokorava se tiranima; on je pro-

glasio gospodstvo bratstvu, a podjarmio ljubav.

Što je učinila ta kolektivna gordost, to dnevno čini oholost svakog pojedinog čovjeka. Čovjek zaboravlja, da je on ništica, da je po biti svojoj ovisan i da samo po drugom živi i da bi trebao živjeti samo za Njegovu čast. I tako se prči u svojoj časti, nameće se za neovisna gospodara i nastoji, da svoju moć protegne i na čitavu svoju okolinu. A vječnom Bogu i Stvoritelju, koji traži od njega podložnost, odgovara on bezobraznim izazovom.

"Slušajte nebesa, počuj zemljo! Jer Gospodin govori. Odgojio sam sinove i postavio ih na noge, a oni su me prezreli. Vol poznaje svoga vlasnika, magarac jasle svoga gospodara; ali Izrael ne poznaje Mene."[1]) Koliko li je grijeh duboko smutio jednu ljudsku prirodu! Ta priroda sanja samo o neovisnosti, sjaju, zabavi i bogatstvu, premda sama priroda i milost propovijedaju poniznost, odricanja i siromaštvo.

Bog je ljude okružio simbolima smrti, da u njoj traže pravi život.

Svi glasovi, koji mu dopiru do ušiju, govore o zaboravi sebe, da tako čovjek dođe do prave slave. Svi putovi, kojima on stupa, vode samo kroz mračnost k svijetlu. Izvan čovjeka i u čovjeku sve ga opominje na ništavilo, od kojega je postao.

Čovjek vidi, kako mu tijelo lagano slabi i kako se to tijelo svakoga dana sve više naginje grobu. Malo pomalo ohladi čovjeku srce pod dojmom sebeljublja i zakržljava od ledenog daha laži i licemjerstva. Kao sni raspršuju se planovi mladosti. Čovjek pomišlja, da je slobodan, časćen, ljubljen i utjecajan. Žalosna stvarnost uči, da je on igračka događaja i svoje vlastite mašte, plijen lakomosti i tuđeg samoljublja. Sve mu dovikuje kako je neizmjerno malen i tako rekavši suvišan na ovom svijetu. Sve ga potiče, da zaboravi sama sebe te da bude sasvim malen.

Kada bi duša razumjela taj glas, pa kad bi se jednim činom poniznosti vratila svomu početku, to jest ništavilu! Kako bi bila sretna, velika i slobodna, kada bi jednom mogla konačno uspostaviti poredak, što ga je neprestano narušavala ohološću!

5. Ljubav olakšava sve

Većinu duša straši pomisao, da se moraju odreći samih sebe. One ne mogu shvatiti, kao možemo ljubiti križ, tražiti poniženje i težiti za prezirom.

To je stoga, što ne poznaju bit svete Ljubavi.

Bez ljubavi sve je duhovno znanje tašto. Bez ljubavi nema samozataje, nego ima samo ružnog sebeljublja osjetilnog užitka i oholosti. Pod vodstvom ljubavi nalazi najpropaliji čovjek svoj put, a obeščašćeno srce opet svoje plemstvo.

---

1) Izl. 1, 2-3.-

Samo sveta ljubav vodi srca, čuva ih od stramputica i odbacuje svaku neurednost. Protiv samoljublja stavlja ona velikodušnost, protiv ponosa poniznost, a protiv strastivne pohlepe za slavom i užitkom mrtvenje i samozataju.

Svaki čovjek, kolikogod duboko pao, sačuva bar neki trag svoje pređašnje veličine. Strastveno žudi on za bježećom slavom, za pustim častima i prolaznim bogatstvom. Zar on nije stvoren, da posjeduje neizmjerne časti i neizmjerno bogatstvo? On ljubi učitak i srće upornom tvrdoglavošću za zabavama, ta zar nema prava na beskrajne radosti i nepomućenu sreću? On izbjegava bol, prezire patnju i mrzi rad: ta, zar on nije određen za beskrajno mirovanje i neizrecivo blaženstvo? On se boji podložnosti, straši se pred robovanjem, buni se protiv nasilja: to dokazuje, da u njegovim žilama teče kraljevska krv, da je on dijete Božje, i da ga je Bog stvorio za vladanje.

Daj tomu čovjeku opet ljubav, pa ćeš ga pretvoriti u junaka i sveca. Ljubav je neodoljivi magnet, što privlači sve najraznoličnije sile duše. One sile, koje su se činile protivnima svakom ujedinjenju, rade pod njezinom vlašću konačno zajedno.

Ljubav pretvara častohleplje i želju za slavom u živu revnost za Božju čast. Želja za užitkom postaje žarkom žeđi da obradujemo Srce Isusovo. Ljubav rješava slobodom opijenu dušu svih spona, te duša postaje kraljicom, koju usrećuju samo okovi ljubavi. Plašljivo srce, koje se ugiba boli i patnji, ima vruću želju, da se preda, da se žrtvuje i da zaboravi sebe.

Da, ta moć ljubavi. Ona je jaka kao dobro uređena bojna četa. U čemu je snaga vojskovođe? U oduševljenju, koje umije uliti svojim vojnicima. Isprva se vojska sastoji od sasvim raznolikih elemenata. Svima je tim vojnicima zajednička samo odora, odlučnost i borbenost, Ali po kojoj metodi i protiv kojega neprijatelja treba da se bore?

Tada im stupa na čelo spretan i omilio vojskovođa, postroji ih, i tim je stvorena vojska, koja zastrašuje. Privučeni neodoljivom silom svrstavaju se oko jednog jedinog središta vojnici, što su dotle kolebali. Njihova se volja podređuje zapovijedi vojskovođe, pa da se svide njemu, bore se na život i smrt.

Šta li ih je to okupilo i elektriziralo? Oduševljenje, udivljenje i ljubav prema njihovu vojskovođi.

Duša, koja se bori za svetost, mora se povesti za tim primjerom. U njoj vriju i kipe neukroćene strasti, te tako strašne sile. Ako srce njih ne obuzda, dignut će se one protiv srca. Ali kako da ovladamo njima. Tako, da im damo ljubljena vojskovođu, koji će ih podjarmiti, priučiti na stegu i rad. Taj je

vojskovođa Isus Krist.

O Isuse! Podigni svoje prijestolje usred moga srca, a moje će se sposobnosti, očarane Tvojom ljepotom, klanjati pred Tobom. Tvoja će ih dobrota očarati, Tvoja će ih blagost sputati u slatke okove, Tvoja će ih nježnost uspavati na Tvom Srcu. Preobražene Tvojom božanskom moći, bit će to sposobnosti energijama u službi Dobrote, koje su strah i trepet paklu.

O ne, moj obožavani Učitelju, ja ne trebam svoju prirodu razoriti, ja je moram samo prepustiti Tebi. Tvoja će je ljubav prožeti i preobraziti. Tebe će ljubiti moj razum zabavljen samo mišlju na Tvoju Ljubav: a u tom je djelatno sredstvo, koje vodi k zatajivanju sebe. Zauzmi cijelu moju dušu i ne ostavi ni samom meni mjesta u njoj, pa ću se poput golubice iz Noemove arke, morati opet vratiti k Tvojoj ruci i svratiti se u Arku Tvoga božanskog Srca.

6. Božja Očinska briga

Nema ništa na zemlji slađe od potpune čiste ljubavi, u kojoj nema ni traga sebeljublja. Da se namjerimo na takvu ljubav ovdje na zemlji, morali bismo naći dvije duše, čija čistoća nije okaljana ni jednim grijehom.

Žalost ispunja dušu, kada pomisli, da ona takvo prijateljstvo ne može naći na zemlji. Pa ipak srce sanja o sličnoj ljubavi. Neumorno žudi za njom. Nikakva ga varka ne može zadržati da je prestane tražiti i ići za njom. Zar je zaista moguće to prijateljstvo tako lijepo, tako nježno i ujedno nebesko, na kojemu bi nam mogli zavidjeti i sami anđeli?

O Isuse! Moje srce podrhtava od sreće. Ta tako žarko žuđena ljubav postoji! Tvoje srce to dobro zna, a znaju i tisuće čistih srdaca. Čini mi se pače, kao da je Tebi pomisao na takvu nekadanju ljubav Tvojih stvorova davala snagu da si mogao podnositi tolike pogrde i tako veliko izdajstvo.

Čar toga divnoga prijateljstva sastoji se u tome, što je to prijateljstvo po svojoj biti uzajamno, tako da prijatelj ne živi u sebi i za sebe, već u svom prijatelju, da on samoga sebe napušta i zaboravlja, da se brine samo za svoga prijatelja. Takva nesebična ljubav razvija se u duši postepeno. Isusova je sva briga, da očisti dušu od svake trozge samoljublja. Nema poteškoće, koja bi ga u tom radu sprečavala. To mu je naime najmilije zanimanje. Isus zna, da treba godina, dok konačno Njegov trud ne okruni uspjeh.

No s Isusove je strane ta ljubav odmah isprva savršena. Tek što mu se koja duša preda, daruje se On njoj potpuno i bez suzdržaja. I ne samo da se sam daruje, već uzima u svoje ruke sve probitke te duše, koja se predala.

Svakom slabom i nemoćnom biću ostavio je Bog ovdje na zemlji vidljivu Providnost. On je katoličkoj Crkvi naredio,

da postupa isto na takav način u kršćanskom društvu. Zato ne vidimo nikakve slabosti ni neznanja ni pogreške, kojoj ne bi dao pomoć i pomagala.

Ali za svaku pojedinu dušu brine se Isus toliko, koliko za čitav svijet. Hoće li se ikad moći reći, da nijedno srce ne bdije uz slabu, bespomoćnu dušu? O ne, dobri Učitelju, to se ne će nikada desiti, i Tvoja se nježna ljubav uzbuđuje već na samu takvu pomisao.

Što će biti tek onda, kada ta duša dragovoljno odabere siromaštvo, kad ona u nastupu uzvišenog ludila u Tvoje ruke položi sve svoje blago i zadrži za sebe samo brigu, da Tebe ljubi? A koliko se tek Ti napose brineš za nju, kada vidiš da se ona na Tvoj poziv, na Tvoje molbe, na Tvoje nukanje, odrekla svake pomoći stvorova! Kad Isus svoju ljubav, prema nekom stvoru povećava tako prekomjerno, onda On ulaže više nego svoje srce, On ulaže svoju čast. Uostalom, nije li više nego pravo, da On bude takvoj duši sve, pošto ju je čarom križa privukao k sebi i oduzeo joj sve, što je nazivala svojim?

O draga dušo ma na koju si ti stepenicu već stigla, ti ne shvaćaš još ništa o Isusovoj nježnosti, kojom On tebi daje svoje srce a uzima sebi tvoje. Unatoč tvomu povjerljivom prijateljstvu s božanskim Učiteljem ti ipak još živiš pod koprenom tajne, koja je obavijena koprenom vjere. Isus hoće da ti istom u nebu pokaže, što si mu ti bila na zemlji i što ćeš mu biti kroz svu vječnost.

Čuješ li danas glas Učiteljev, kako te poziva, da samu sebe zaboraviš i da pripadneš samo Njemu, tada ne oklijevaj i ne traži da proniknеš tajnu, već reci naprosto s Njegovom Majkom: "Neka mi bude po riječi Tvojoj."

7. Misli na mene!

Što duša više napreduje u savršenstvu, to jednostavniji biva njezin unutarnji život. Konačno to isto vidimo iz riječi, koje je Božanski Spasitelj upravio svojoj vjernoj zaručnici sv. Katarini Sienskoj: "Misli na mene, a ja ću misliti na tebe." To znači: ja ću misliti na tvoju čast, na tvoje zdravlje, na tvoja vremenita dobra, na tvoj vječni spas, i na tvoje savršenstvo, na tvoju svetost. Isus zna sve i ne zaboravlja ništa.

Kada On traži od neke duše tako veliku žrtvu, kao što je potpuna samozataja, tada On sam predusreće poteškoće, koje bi, čovječanski sudeći pri tom mogle nastati. Duša mora samo naprosto slušati i ne smije se nikako brinuti za budućnost.

Sirota udovica iz Sarepte bila je u velikoj nevolji, kada je jednog dana susrela proroka Iliju. Htjela je potrošiti zadnje ostatke svoje zalihe, a zatim sa svojim sinom umrijeti od gladi. A ipak je tome tuđincu na njegovu molbu ustupila svoj posljednji kruh. Ljudski

govoreći, bila je to nerazumnost, no pred Bogom mudrost. Tim je izazvala Boga na čudo.

Tako postupa s Bogom svaka jednostavna duša. Ona misli samo na svoje staleške dužnosti. Ona ne pozna nikakvu lukavu proračunanost, nikakvo okolišanje i nikakvo pretvaranje. Ali Bog se brine za nju. Spretnost i laž ne mogu joj nauditi. Katkada misli lukavost, da može sigurno uhvatiti u svoje mreže jednostavnu dušu. No tome nije tako. Nepredviđen događaj, jedna riječ, jedan pokret osujećuju te spletke.

Isus je rekao svojim učenicima: "Kada stojite pred silnicima ove zemlje, ne tražite, što ćete im odgovoriti u svoju obranu. Sveti će vam Duh u usta staviti prave riječi."1)

Apostoli bez sumnje ne bi nikad bili propovijedali, da su u početku svoga apostolskog djelovanja promišljali o posljedicama svoga odvažnog pothvata. Nije bilo izgleda, da će uspjeti s naukom o Raspetom, a na koncu svojih napora očekivali su mučeničke patnje i smrt.

No išli su, kamo ih je gonio Duh Božji, bez promišljanja, i dosljedno bez straha. Dobili su misiju, da propovijedaju. Htjeli su dakle propovijedati, a Bog će se, mislili su, brinuti za ostalo. A to je On učinio na divan način.

Isus ne samo da misli za djetinju dušu, On sve popravlja, u čem je ona mogla pogriješiti iz neznanja ili neopreznosti. Nijedan čovjek nije tako spretan, da se ne bi mogao jednom prevariti, ili udariti previše smionim putem. Za svjetske ljude takve su nerazboritosti predmet dubokog žaljenja i mučnih ponizivanja. Svojim zavidnicima daju oni prilike za ujedljiva izrugivanja i oštre osude. Ali Bogu služe ta izrugivanja i ponizivanja za poniženje i kažnjavanje tih uobraženih.

No drukčije postupa Bog s jednostavnom dušom. On dopušta neke nerazboritosti (takve primjere sadrži život svakoga sveca), no one ostaju za čudo bez zlih posljedica ili su pače povod mnogo znatnijega dobra.

Duša pri tom nikad ne gubi, kada prepušta Bogu, da se On brine za njezine probitke. Kad je Petar u sablasti, što se ukazala na Genezaretskom jezeru, prepoznao Spasitelja, kako hoda po valovima, povikao je u nastupu uzvišenog zaborava sama sebe: "Učitelju, ako si Ti to, onda zapovjedi, da po valovima dođem k Tebi." 2) Nadaren čvrstom prirodom, Petar nije oklijevao, i tako on hoda po vodi. Tada mu se prijeteći približi vjetrom gonjen stup vode. Petar ne misli više na Učitelja, koji sve može. On misli na sebe i na svoju slabost: on posumnja i stane tonuti. Srećom bijaše tu Isus, koji je opet sve popravio.

Sasvim je upadljivo, kako Isus u Evanđelju uvijek zaštićuje slabe i oklevetane, čak i onda, kada su ti ljudi grešnici. Čim mu se koja takva duša na bilo koji način približi s pouzdanjem, osjeća se On obvezanim da je uzme u zaštitu.

---

1) CG.Lk.21,13-15.-
2) Mt. 14,28.-

Od svojih učenika brani On one majke, koje su se sa svojom dječicom gurale k Njemu. On se protiv zavidnika zauzima za novoobraćenog Zaheja, kad se on uprkos smiješnosti popeo na drvo, da vidi Isusa, koji je mimo prolazio.

Isus zaštićuje preljubnicu, postiđuje njezine licemjerne tužitelje, otpušta samu grešnicu pošto ju je oslobodio i obratio. Puk ga je slijedio u pustinju ne uzevši sa sobom hrane. On ne da, da oni budu otpušteni od Njega na tašte i gladni. Isus brani svoje gladu izmučene apostole od napadaja farizeja, kad su u subotu trgali klasje u polju. Ali nadasve je uzimao u zaštitu grešnicu Magdalenu. O, kako je ta pokornica ljubila Isusa! Kako ju je On štitio protiv njezinih klevetnika! Pa zar nije baš Ona trebala Njegove zaštite? No njezina ljubav nije znala ni za kakve mjere opreznosti.

Kćerka jedne od najpoznatijih obitelji iz Magdale, poznata kao javna grešnica, pala je Isusu pred noge tako udivljenja vrijednim činom poniznosti, - a da nije nikom ni progovorila o svome unutarnjem preokretu, - te će je svijet kuditi kao ekscentrično biće. Ona ulazi u tuđu kuću, stupa u svečanu dvoranu, zbunjuje goste i postiđuje kućedomaćina.

O Marijo Magdaleno, kako se malobrineš za sve to, kad je Isus tu i po prvi put te čeka, da mu padneš do nogu. Samo neka se Isus za te zauzme!

To će Isus svakako učiniti. Poslije ju On brani protiv Marte, koja ju je htjela oteti slatkom miru do Učiteljevih nogu.

On je brani i protiv Jude, koji ju je optuživao zbog rasipnosti. Da, On će još više učiniti. On se brine za to da se njezino opravdanje unosi u Bibliju i da se svagdje, gdje se propovijeda Evanđelje, kazuje i hvali mahnito djelo ljubavi, što ga je pronašla Marija Magdalena, da se dopadne svojemu Božanskom Meštru.

Vjerna dušo, daruj i ti sebe Spasitelju i zaboravi samu sebe! Isus će za tebe misliti i brinuti se za tebe. Nikad se ne će moći reći, da se kakva nevolja ili nemoć utekla u Njegovo Srce, pa da ju je On odbacio. "Tko doše k meni, ne ću ga odbaciti." 1)

- - - - - - - - - - -

1) Iv.6,37.

III. Poglavlje.

SVETA ŽRTVA SAMA SEBE.

Bogu se sasvim predati znači: darovati sebe žarkim činom ljubavi. Duša, koja je dobre volje, učinila je taj čin na početku svoga duhovnog života ili obraćenja. Ona ga je često ponavljala: kod molitve i za poslom, u žalosti i u radosti, u tami, u unutarnjim kušnjama i Božjim utjehama. Malo pomalo ljubav je sve obuzela, zagrijala, rasplamtila i očistila. Kao razoran plamen širila se ona sve više, potamanila grijehe, zle navike i nesavršenosti. Ona je prodrla u srž duše i pretvorila ju je u neizmjerno ognjište, kojega ne može više ugasiti nijedna ljudska snaga, i u kojoj će duša izgorjeti konačno kao žrtva svete ljubavi.

Ako se hoćemo Bogu predati, onda moramo zaboraviti sebe i misliti samo na Onoga, komu smo se darovali. Tada zavlada božanska ljubav dušom, podigne sebi u njoj prijestolje i goni iz nje jednu nepotrebnu misao za drugom. Kad je duša dospjela pod vlast ljubavi tada se mora odreći svih svojih vlastitih probitaka, brige za budućnost, te prepustiti Bogu skrb za sve.

Tko se Bogu daruje, mora se sasvim posvetiti Njegovim probicima. Mora staviti sve svoje sile u službu najplamenitijih i najsvetijih ideala, stupiti u vojsku nebeskoga Kralja, prisegnuti nepomirljivu mržnju Isusovim neprijateljima, i na svaki način širiti Kraljevstvo božanskoga Učitelja.

Ljubiti, sebe zaboraviti, sebe žrtvovati: to je predanje Bogu, to je savršenstvo.

Zaista idealan i neizmjerno skupocjen život, na kojemu bi nam mogli zavidjeti i anđeli.

Kako bi mogla zapasti siromašna smrtnika ljepša sudbina, od zadatka, da sebe žrtvuje za druge, zaboravljajući sebe?

Tko se žrtvuje, mora Spasitelju pokloniti svoj život, mora mu darovati sve svoje sile, svu čežnju i žar svoga srca, svu snagu volje, sve svijetlo i sve sposobnosti razuma. Tko se preda Bogu, ustupa Isusu potpuno pravo vlasništva nad čitavim svojim bićem moleći ga, da njim raspolaže, kad i kako se Njemu svidi, da ga iskoristi radom ili patnjom, djelatnošću ili mirom, naporima, mrtvenjem ili postom, kako to traži Njegova čast.

Tko se hoće žrtvovati Bogu, mora uvijek stajati na raspolaganje božanskom Učitelju, kuda god On dušu zove: bilo to u skrivenost samostana ili u osamu pustinje, da tamo diže k nebu ruke u molbi; bilo to u svijetu, na javna mjesta, u ljudsku vrevu, da podsjeti lakoumni svijet na strašnu ozbiljnost sadanjeg života; ili usred pustinje, da siromašnim dušama, koje sjede u sjeni smrti, naviješta spas.

blage vijesti; bilo čak u s'romnu radionicu, u bučnu tvornicu, u siromašnu kolibu, da tamo u znoju lica svoga zaslužuje svagdanji kruh za cijelu jednu obitelj, te da neumornim radom i netaknutošću neporočna života daje drugima primjer.

Tko daruje sebe bez suzdržaja, taj daje svoju mladost, svoje zdravlje, svoje vrijeme i svoja dobra da pomogne nesretnike, da pouči neupućene, da njeguje bolesnike, da hrani siromahe, da spasava žrtve opačine da zaštićuje siročad i liječi ljudstvo od nebrojenih zala.

Tko se sasvim žrtvuje, taj širi u svijetu kraljevstvo Istine, Dobrote, Ljepote i Pravde, taj nastoji, da među narodima zavlada ljubav i međusobna dobrohotnost, da nemirna srca naroda međusobno zbliži, da ih sve ujedini u Isusu Kristu, da širi u društvu pojmove prava i pravednosti, pobija zabludu, u kojemu se god obliku ona krila.

Sebe žrtvovati znači: pokazivati zanimanje za sudbinu razbaštinjenih, blažiti njihovu materijalnu, duševnu i ćudorednu bijedu, učestvovati u djelima za pridizanje radnog staleža, nastojati uništiti mržnju između bogataša i siromaha, poslodavca i radnika.

Sebe žrtvovati znači: prema svojim sredstvima, zvanju i vremenu uvijek stupati na obrambeni bedem, da pomognemo dobru do pobjede, da pobijamo zabludu i opačinu da ljude ljubavlju povežemo i da ih sve ujarmimo pod jaram Istine, te da ih bacimo pred noge Isusu, njihovu jedinom Učitelju i Kralju stoljeća.

O kako je divno to polje rada ljubljenoj duši! Kako uzvišen ideal srcu, koje ljubi!

2. Božje vodstvo.

Požrtvovan život sa svojim raznovrsnim vanjsim djelovanjem krije veliku opasnost za valikodušne duše. On im rastresa duh, vrijeme i sile u tisućama različitih zanimanja.

Priprosta duša, koja se sasvim darovala Isusovoj ljubavi, može izbjeći takvu stupicu.

Poput nebeskoga glasnika, nosi joj svaki trenutak po koju zadaću, koju priprosta duša ispunja točno, bez žurbe i bez lijenosti. U tom predanju Božjoj stvari vidi ona svoju glavnu dužnost, koju nikad ne smije istisnuti koja druga dužnost. Mirnom i tihom tvrdokornošću drži se takva duša s neprekidnom vjernošću toga života. Zar to nije uostalom najljepši način, kako ćemo Bogu dokazati svoju ljubav? I tako duša živi u skrivenoj pomračenosti najdublje poniženosti. Tko bi mogao slutiti, da se pod tim velom redovite točnosti krije žarka i plamena ljubav prema Bogu?

O Isuse, kako se varamo, kad mislimo, da zato da budemo Tebi vjerno odani treba velikih junaštva, vanrednih okolnosti, posebnih sposobnosti, povoljna polja djelatnosti! Ne, pravi život, predanost u svom najrealnijem obliku sastoji se u životu, doduše čednu i povučenu, ali posvećenu nazočnoj dužnosti.

Kako li su zaslijepljene nekoje duše, koje preziru obične i skromne poslove i dužnosti svakidašnjice, kojih je naš život prepun!

Ljudi žude za slavom, za omiljelošću i utjecajem. Ljudi se čudom dive utjecajnim ljudima, koji oduševljavaju mnoštvo svojom rječitošću, koji tvore djela dobrotvornosti i ljubavi bližnjega te su proslavili Crkvu već samim sjajem imena.

Ali ja, moj dobri Učitelju, mnogo više cijenim one junačke duše, koje su daleko od svakoga povlađivanja i bodrenja u sjeni skromna zanimanja, u mukotrpnom ali vjernom vršenju nezahvalne zadaće.

Dnevne dužnosti, poslovi koje traži životni položaj i zvanje, pružaju polje djelotvornosti Bogu posvećenoj duši. Ako je vjerna, onda joj Bog katkad proširuje njezin djelokrug.

On će joj namaknuti značajnija i utjecajnija djela. Dužnost je duše, da u miru čeka Božji poziv.

Ako je pozove već ranim jutrom u svoj vinograd, ona je spremna te veselo sluša. Zovne li je Učitelj tek oko jedanaeste ure, ona je opet zadovoljna. To je za nju znak da Gospodin prije nije trebao njezine službe. Ako je uopće ne zove, onda joj je to znak, da joj Bog hoće da dade dokolicu za kontemplaciju. On je Gospodar. Do Njega jedinoga stoji, kakva će sredstva odabrati za promicanje svoje časti.

Kako moramo biti poslušni Božjim pobudama i čuvati se, da Njemu ne narivavamo svoju službu. Sv.Vinko Paulski osnovao je i doveo do cvata začudan broj djela: za potpomaganje nesretnika, za odgoj djece i vjersku pouku napuštenih, za duhovni napredak Bogu posvećenih duša. A ipak je rekao: "Prije nego što počnem neko djelo, uvijek čekam, dok Providnost Božja ne učini prvi korak."

Ta je bezuvjetna ovisnost o Božjoj volji neobično važna.

No, ako je duši Božja volja jasna, onda ona više ne oklijeva i ne čeka. Veselo i rado se predaje i žrtvuje službi Božanskoga Učitelja. Ona mu daje svu svoju snagu. Ona iz ljubavi žrtvuje Njemu slobodu i povlači se, da vodi osamljen i skriven život. Ona se ničega ne plaši, ona ne žudi za čašću ni za slavom. Ona ne traži ništa i ne boji se ničega, kad vrši Božju volju.

Ona ne slijedi malodušnike i kukavice, koji iz krive poniznosti propuštaju dobra djela, pa baš i onda, kada im ih pruža sam Bog. Tek što joj poslušnost naloži takvu dužnost, ne odbija je pod izlikom da je za to nespo-

sobna ili da joj skriveni život bolje odgovara. Ona se ne boji družiti s velikašima i mogućnicima ovoga svijeta, ako to okolnosti traže, premda bi tim bio ugrožen njezin mir i položaj. Ona dobro zna, da će, ako korakne natrag zanemariti Božju stvar, tražeći samo svoju udobnost.

3. Dokaz ljubavi.

Kad je Isus došao u ovaj svijet, nije naučao ništa nježnije od predanosti. Taj cvjetić, - ako ga zaista smijemo tako nazvati, - niknuo je na Golgoti, na podnožju križa, na tlu natopljenu Isusovom krvlju. Odonda ga i nije nestalo sa zemlje. Isusovi ga prijatelji pomno njeguju i goje. Oni poznaju zemlju, u kojoj se on rado ukorjenjuje; oni poznaju i sok, kojim se on hrani. Oni znaju i predobro, da taj cvijet ne podnosi oštru klimu sebeljublja, te je udomaćen samo u toplim krajevima božanske ljubavi. Zaroni ga u Isusovu ljubav, tu mu je pravo mjesto, njemu najmilije tlo.

Vi revne duše, recite, poznate li taj cvijet? Jeste li već promatrale njegovu krasotu? Jeste li udisale njegov miris? Zar ne ćete da obradujete Isusa, i da usadite u svoja srca taj cvijet, te da ga u srcu njegujete?

Ljubav i predanost dva su cvijeta na jednoj jedinoj stabljiki. Isus ih je iz nebeskog vrta presadio na našu nezahvalnu zemlju. Tu su se ukorijenili, razvili i razmnožili. Primljeni su u vrtove bogataša i u skromne gredice siromaha. Pod dojmom njihova ugodnog mirisa, vidjelo se, kako odasvud niču divne kreposti: samozataja, poniznost, požrtvovnost, blagost i snošljiva ljubav prema bližnjemu. Zemlja prije napuštena, prekrila se skloništima, bolnicama, školama, obdaništima i domovima za spasavanje. Napučila se bolničarima i bolničarkama.

Uzalud su raskol, krivovjerje i slobodoumlje nastojali proizvesti te dvije zamamne kreposti ljubavi i predanosti. Nije im to uspjelo, jer su htjeli činiti djela ljubavi bez ljubavi.

Njihovi su uspjesi sličili onim laboratorijskim proizvodima, koji doduše iziskuju mukotrpan rad i velike troškove, ali su nakazna imitacija onoga, što priroda svaki dan stvara bez i najmanjeg truda.

Ne, bez ljubavi nema predanosti, kao što ni bez predanosti nema ljubavi. Još se nikad taj divni cvijet predanosti nije ukorijenio na nekršćanskom tlu.

Bestidni korov sebeljublja raširio se po poganskim zemljama. Stigavši do vrhunca kulture, proizvelo je antikno društvo samo gadne nemani: nečovječnost, bludnost i ropstvo.

Bilo je krajnje vrijeme, da Isus probudi to jadno čo-

vječanstvo, što je ležalo u svom grobu i tamo trunulo, da je došao naučati ljubav i predanje.

4. Samovladarske težnje i sebeljublja.

Isuse, Tebe su ljudi božanski ljubili. A kolika čista srca ljube Te još i u naše dane i odani su Ti do smrti.

Pa ipak mi se steže srce od tuge i boli. Zar broj revnih duša nije dnevno sve manji? Isusova je vojska tako malena. Zar ne vidimo, kako su joj redovi svaki dan rjeđi. Samoljublje hoće da se dokopa vodstva svijeta. Svojim je otrovom zarazilo već čitavo ljudsko društvo. Sad hoće da prodre i u obitelji, da, čak i u samu Crkvu. Hoće li Isus naći još ljubavi, kad se vrati na zemlju? Posvuda požuda za užitkom, sebičnost, neobuzdana raskoš, posvuda podlaganje slabih, prezir nesretnih, izbjegavanje siromaha.

O, ja vidim kako si prezren, oklevetan, progonjen ti cvijete predanosti, što te je Isus presadio s neba u našu sredinu, da čovječju djecu privuče svojim miomirisom. Kako možeš ti cvijete živjeti u tom zraku zasićenom samoljubljem. Ne zovi više ovoga naraštaja, koji je bez strahopočitanja i ljubavi, da uživa u tvom sjaju i da se hrani tvojom ljepotom. Kada te preziru i pogrđuju, sklopi svoje latice, zatvori čašku te zamoli svoga božanskog vrtlara, da te opet vrati u nebesko carstvo. Ne vlada više ovdje na zemlji Isus, već Sotona. Već biva tama oko nas gušća, studen jača, Isuse, smiluj nam se! Ostani s nama, Gospodine jer se približava večer."1)

Ne osvećuj nam se, milosrdni Spasitelju, zbog naše česte nezahvalnosti. Ta ne osvećuj nam se napuštajući nas! Pogledaj milostivo na ovaj premaleni broj iskrenih duša, što ih imaš među nama te se ublaži. One su se bez suzdržaja predale Tvojoj ljubavi, i slijedile Te svuda, u životu i u smrti. Zar ćeš ih odgurnuti, Gospodine, zar ćeš ih ostaviti na cjedilu, da sam poletiš u nebo? O ne, dragi Isuse! Kada bi se našla i samo jedna duša koja Te ljubi, Ti nam ne bi mogao uskratiti svoje milosrđe. Obožavani moj Učitelju, čvrsto odlučujem danas, da ću biti požrtvovna duša, koja se sasvim daruje Tvojoj ljubavi. Još preduzimam da ću ti dovesti mnoge duše, čistije i plemenitije od moje. Mi te hoćemo Isuse, ljubavlju okružiti i ljubavlju zarobiti.

5. Apostolat molitve.

Kada se neka duša darovala Bogu, onda u njoj sve propovijeda, sve pridonosi tome, da joj život bude blagoslovljen: njezina djelatnost, njezina molitva i njezin primjer. U njoj je sve prožeto Bogom, Božansko izvire iz nje odasvud i struji u duše, koje ju okružuju.

Jednostavna molitva čiste duše ima više moći nad Bogom od

---

1) Lk.24.29.-

svih žrtava i upornih prošnja tisuća običnih duša. Isus kaže jednoj svetici: "Tvoji prijatelji i moji su prijatelji, ja ljubim one, koje ti ljubiš. Samo me moli, i ja ću im iskazati dobročinstva."

Katkada se Bogu sviđa, da šalje cijelim narodima naročitu pomoć, izvanredne milosti obraćenja i spasenja.

Tu i tamo opažaju se u ovoj ili onoj zemlji rijeke milosti kao neprotumačivi pokreti prema istini, duboke promjene, nagli preokret javnog mišljenja u korist Crkve i vjere. Izvana se ne može protumačiti ta promjena. No na nekom skrivenom mjestu svijeta živi neka duša, koja se sva žrtvovala Isusovoj ljubavi. Ona moli za čovječanstvo, ili baš posebno za neki stanoviti narod.

Jao si ga svijetu, ako više ne bi bilo svetaca! Onda ne bi bilo moći, koja bi mogla zaustaviti osvetu božanske pravednosti! Samo srce, koje jednostavno moli, može ublažiti gnjev te božanske osvete i izmoliti smilovanje.

Nekada bi Bog bio dvadeset puta uništio hebrejski narod, da se nije za nj zauzeo Mojsije, "najblaži među ljudima". "Pusti mi slobodne ruke," rekao je Gospodin svomu sluzi. "Ne brini se, jer ja hoću da te učinim vođom drugoga, moćnijeg naroda". No Mojsije je molio, dodijavao Bogu svojim molbama, - i Bog je bio pobijeđen.

O, vi vjerne duše, koje ste sebe potpuno darovale Isusovoj ljubavi, molite za nas grešnike! Molite za nevjerne narode; molite za katoličke narode, koji su otpali; molite za ujedinjenje svih Crkvi. Molite za cijeli svijet, prisiljavajte Boga; On vam ništa ne može odbiti. Vaše djelovanje na sudbinu čovječanstva ne može se usporediti s ničim drugim. To je vaš uzvišeni način, kojim se žrtvujete u službi Ljepote i Dobrote.

Duša mora davati neku stanovitu prednost ovom apostolatu molitve. On mora postati njezinom misijom i njezinim zvanjem. Ne mogu svi propovijedati, poučavati, ostaviti obitelj i domovinu, da traže izgubljene ovce, ali svi mogu moliti.

Ima duša, koje su svoj život isključivo posvetile tomu apostolatu molitve, te se povukle za zidine ili za rešetke samostana, samo da ga tamo još bolje mogu vršiti. No svi ne mogu slijediti tako junačke primjere. Ali svi mogu srcem i voljom posvetiti svoj život molitvi za grešnike i u tu svrhu prikazati Bogu svoja djela i svoja trpljenja, svoje brige i poteškoće. Tako se sav njihov život pretvara u molitvu. Sve niti njihova bića služe molitvi.

Ima svetih časova, kada Isus zove dušu bliže svomu Srcu, kada joj dade da osjeti svoju neizmjernu nježnost.

Skupocjeni časovi, koje je svaka čista duša užila, a božanski ih Učitelj i te kako rado množi i produžuje, što se više srce predaje i što čistije ono biva.

Duša mora valjano iskoristiti te sretne časove. Jer baš

u tim časovima više nego ikad ima ona moć nad Srcem božanskog Učitelja. Bog rado sluša molitvu za obraćenje grešnika. On sam ulijeva duši te neizrecive uzdahe, da ona Njemu sputa ruke pripravne na udarac.

Čista i Bogu ugodna dušo! Ako si u časovima duboke sabranosti s Isusom, onda zaboravi sebe i svoje vlastite probitke. U Učiteljevu Srcu sve je dobro sačuvano. Misli samo na svijet, na nesretne duše, koje u njemu propadaju zbog nebrojenih grijeha, koji se počinjaju, i moli Božanskoga Otkupitelja, da se smiluje svomu puku.

Učini nasilje nad Njegovim Srcem, obujmi Njegove božanske noge i ne pusti ga, dok te ne sasluša. Žrtvuj se za grešno kršćanstvo, pa ćeš poput Judite osloboditi sveti grad.

6. Moć primjera.

Duša mora svoju predanost oživotvoriti molitvom, jer molitva ima svemoćan utjecaj na Boga. Ali ona je mora oživotvoriti i primjerom, jer primjer može sve u ljudskom srcu.

Ništa ne vuče duše za sobom toliko, koliko primjer stalnog kreposnoga života. Pravednik, čovjek dužnosti neprekidna je propovijed; on je poticaj plemenitu srcu, prigovor ljenivcu, osuda grešniku.

Taj lijepi iako skriveni i mukotrpni život, koji je isključivo posvećen dužnostima svakoga pojedinog dana, ta nepokolebljiva vjernost u savjesnom izvršivanju i najmanjih obveza, to ponosno preziranje svake osobne prednosti, svake čisto čovječanske svrhe, ta dirljiva jednostavnost, koja čak ni ne pozna svoje zasluge i junaštvo svoga držanja: svi ti znaci kreposti, koja živi, radi i pobuđuje među nama, oduševljuju čak i najravnodušnija srca i vuku ih sa sobom. A što najviše zanosi, to je stalna dobra volja, ta ujednačenost karaktera, ta blagost u vladanju, takva blagotvorna i ugodna otvorenost bića.

Kako li je Isus, najsavršeniji od ljudi, morao moćno djelovati na svoju okolinu. Kako li je morala sve očaravati Njegova dobrota i pristupačnost! Obilazio je naokolo dijeleći samo dobročinstva. Dobro je činio svima i svagdje. Prividno je Njegovo poslanje bilo samo u tom, da čini dobro. Ali ta neumorna dobrotvornost osvojila je grešnike, obratila Zaheja, preobrazila Magdalenu, Samaričanku i preljubnicu privela opet dužnosti. Ta nepomućena dobrohotnost privlačila je djecu. bolesnike, udovice i rastužene. On ih je blagoslivljao i otpuštao iscijeljene i utješene. O ljubavi, kakva si izumiteljica. Ti učiš tako ljubezne istine, da tebi ne može odoljeti ni jedno pošteno srce. Za ljudsku si slabost blaga i milostiva. Ti si izvanredno taktična i tankoćutna. Ti postuješ iskrena mišljenja, predobivaš neobuzdane duhove i tjeraš iz njih

sve predrasude. Ti prodireš u najzatvorenija srca i izgoniš iz njih svaku odbojnost i svaku mržnju. Sve se podvrgava tvomu žezlu. Dušu, u kojoj ti vladaš, činiš kraljicom srdaca.

Tko bi se i mogao oteti dojmu duše, koja živi samo da čini dobro, da drugima olakšava breme, i da im prištedi neprilike i brige. Tko bi mogao odoljeti duši,kojoj je jedina briga, da obraduje druge, da sve neugodno i neprijatno preuzme na sebe, kao da se to samo po sebi razumije i kao da ona sve to mora činiti. Tko ne bi ljubio takve duše? Tko se ne bi dao zarobiti od dojma njihove kreposti? Tko ne bi htio njih obradovati?

Što se više duša tako predaje i zaboravlja, to se više trudi svijet, da joj to uzvrati i da na nju misli. Ne više samo Bog, već i stvorenja za koja se ona žrtvuje brinu se za njezine probitke. Svega se ona odrekla, a sada to sve opet nalazi obilnije i sigurnije nego prije.

Tako se obistinjuje i Isusova riječ: "Tko svoju dušu izgubi, naći će je." 1) I ne će naći samo svoju dušu,već će spasiti dušu svoga bližnjega. Jer se žrtvovao i život dao za svoju braću, imat će zato brojno potomstvo. Uspomena na sebičnjaka propada s njim, ali uspomena na pravedenika, koji je za druge živio, bit će blagoslovljena.

7. Sveta vjernost dužnosti.

Moja dušo! U borbi između duha predanosti i duha samoljublja ne možeš ostati skrštenih ruku. Ti sudjeluješ u njoj htjela - ne htjela. "Tko nije za mene", kaže Isus, "taj je protiv mene. Tko sa mnom ne skuplja, razasipa."

Tko se ne lati oružja za Isusa,taj stupa u Sotoninu vojsku. Tko se ne odriče svega, da se posveti dobroj stvari, taj odlazi i stupa u broj sebičnjaka i u broj prijateljâ Zloduha. Svaka je duša odgovorna za konačni uspjeh boja. Svatko pridonosi svoje odlučni dio uspjehu u dobru ili trijumfu Zloduha.

U toj borbi ne zauzimaju uvijek najvažnija mjesta generali. Odlučna uloga pripada gotovo uvijek prostim vojnicima: dušama, koje najbolje ljube, koje najviše zaboravljaju sebe i koje najbolje mogu misliti na probitke drugih. Upravo ove odnose najsjajnije pobjede.

Duša, koja se potpuno predala Spasitelju, strah je i trepet paklu. Duša, koja misli jedino i samo na to, kako će vršiti svoje staleške dužnosti a sve ostalo prepušta u ruke Isusu, takva je duša kao napobjediv vojnik pred kojim neprijateljske sile stoje bez snage i bez pomoći.

Koliko duša obraćaju te jednostavne duše, koje skromno vrše dušnost iz ljubavi uz bolesničku postelju, u bolničkim dvoranama. Kolike moralne pobjede odnosi duboko pobožna kćerka, požrtvovna supruga, majka, zabrinuta za

1) Mt.10,39.-

dobrobit svoje djece u krilu svoje obitelji!

Tko ne misli s ganućem na primjer svete Monike, koja je obratila svoga muža, a krivovjernog i razvratnog sina Augustina pretvorila u sveca i crkvenog učitelja? Tko nije dirnut, kada čita dnevnik nama suvremene žene Elizabete Leseur, koja je sve žrtvovala, samo da obrati slobodoumnika, koji ju je uzeo za ženu, da je povuče u bezvjerje? Koliko je trebalo predanosti, koliko samozataje, koliko suza, koliko ljubavi, da se osvoji takva duša! Da, ta je uzor žena imala pravo, kad je često govorila: "Misliti je dobro, moliti još ljepše, ali ljubiti - to je sve." Da, ljubav je sve, jer ljubav sadrži molitvu i nadomješta misao.

Ljubav je sve, jer je - kako smo vidjeli,- ljubav samo zataja i predanost. A predanosti ne može nitko odoljeti. Požrtvovnost je jedino oruđe, koje uvijek pobjeđuje, jer je ono prirodno oružje, za koje moramo biti sveti, a da se njim možemo služiti uvijek i bez slabosti, moramo biti sveci.

O moja dušo, zar tebe ne privlači taj život pun predanosti? Ta zar nije lijepo, ta zar nije božanski sama sebe uvijek zaboravljati, uvijek širiti oko sebe dobročinstva, zlo naplaćivati dobrim, ne misleći nikad na hvalu ili poštovanje?

Zar to nije nadčovječan, nebeskog duha dostojan ideal, žrtvovati sebe za druge, svoju snagu i vrijeme, svoje srce i duh svoj razdavati, da pomognemo drugima, da tješimo da ih privodimo na put dobra?

Zar to nije pravo junaštvo u službi Raspetoga polagano izgarati kao svijeća, koja se troši na oltaru te ne poznaje drugog zakona, već da sve više izgara?

Vladare vidim koji se trude oko vlasti u svojim zemljama, političare, koji rade oko sretnog rješavanja sudbine nacija, narode, koji se bore za prevlasti u svijetu, te se u divljem žaru obaraju jedni na druge. Ljude vidim, koji prolaze kopnom i morem, da skupe bogatstva, koji satiru svoj život teškim radom, da postignu slavu.

A ja, o Isuse, ja hoću samo jedno: ljubiti i žrtvovati sebe. Moja politika ide samo i jedino za neprestanim porastom u Tvojoj ljubavi, da se ja mogu što više žrtvovati. Moja žudnja ne pozna granica, ali prezire svjetsku slavu. Moje je srce carstvo, kojim ja hoću da vladam. Ja hoću, da sve njegovo nastojanje bude upravljeno Tebi i da se Tebi svidi. Na zemlji hoću da samo Tebe ljubim i proširim carstvo Tvoje ljubavi sve više i više.

8. Božanska žrtva.

Prava predanost sastoji se u tom da budemo apsolutno poslušno oruđe u Božjim rukama. Što se duša više čisti od same sebe i od svake osobne težnje, to je poslušni-

ja i gipkija, a prema tome i prikladnija, da širi Božju čast.

Obično se služba, koju ljudi vrše za Božju stvar, ne vidi. Premda je Božje carstvo na ovom svijetu, ono nije od ovoga svijeta. Slijedi dakle, da je ono skriveno. Što mi koji puta mislimo da vidimo od toga u svojoj okolini, samo je privid. Osobe koje pri tom zauzimaju važnu ulogu, koji vode te poslove, koji promiču njegove probitke ili ih, kako se čini pobijaju, samo su sjene, koje se na čas pojave na pozornici, pa ih opet nestane, te ustupe svoje mjesto drugim sjenama. No zastor se ne diže, komad se igra, a da mi ne vidimo glumce. A ta je pozornica neizmjerna. Mi jedva opažamo neke pojedinosti u malom obzorju, što ga zahvaćaju naše oči. Kako možemo u takvim prilikama prosuditi ulogu, koju Bog dodjeljuje svakom pojedincu? Jer samo On dijeli uloge, prilagođuje ih cjelini i vodi ih sve zajedno jednom k jedinom konačnom cilju, koji je poznat samo Njemu.

Ta kako se mi varamo, kad mislimo, da je naš život beskoristan, a naš rad besplodan, jer naša nastojanja nijesu okrunjena vidljivim uspjehom! U svijetu i u Gospodnjem svetištu ima istaknutih ljudi, koji su se sasvim predali u svetu službu Bogu, pa ipak su svi njihovi pothvati naoko neuspjeli. Svatko može navesti državnike, političare, biskupe, svećenike, koji su svoj cijeli život naoko bezuspješno suzbijali krive moderne nazore, zavladale utjecaje i zlosretne osnove, kojih se pobjeda mogla predvidjeti. Njihov borbeni život bio je neprekidan poraz, potpun slom njihovih opravdanih nada. A ipak nije nitko odnio toliko pobjeda, koliko baš ovi uvijek pobjeđivani ljudi. Nitko nije imao toliko divan uspjeh kao baš ovi, uvijek prezreni i ismijani borci, koje je uvijek obarala sila. Nitko nije tako služio pravoj kulturi i vjeri, kao ti uvijek pobjeđivani. Njihova predanost, prividno besplodna i beskorisna, bila je uteg, koji je konačno na vagi pretegnuo na stranu potlačene pravednosti, oklevetane istine i progonjene nevinosti.

Tako su pobijedili oni narodi, koje su stoljećima ugnjetavali okrutni vladari. Poput podzemne rijeke, koju dugo suzdržavaju branom, pa ona tada odjednom probije, tako je i sa suzama, patnjama, uporno snošenim progonstvima, mučeništvom: naoko neslomljivi kolos se srušio, jer su mu temelji bili podrovani.

Tako su živjeli oni narodi, koje su moćni susjedi dugo tlačili, koje su progonili zbog njihova rodoljublja i zbog vjerskih ideja, koji su bili raskomadani i raseljeni i bili napokon osuđeni, da nemoćno tuguju za svojim nekadanjim sjajem i svojom uništenom slobodom.

Tako je kršćanstvo pobijedilo pogansko progonstvo, tako je pobijedilo nasilja državne vlasti, licemjerstvo, krivovjerje, te otpad nekog broja svoje djece.

Tako će jednom pobijediti i katolički narodi, koji su

izmučeni bezbožnim silama, te ih vrijeđaju zbog njihovih najsvetijih uvjerenja i u njihovim najdubljim osjećajima. Ako su prinesene žrtve, prolivene suze i obilno umnožene žrtve i bile naoko uzaludne, to se one uspinju sve više pred prijestolje Božje i opsjedaju ga poput nepobjedive vojske. No oni, za koje se mislilo da su zauvijek podlegli svladat će bezvjerje, obnoviti kršćanski život i spasiti domovinu. Što u ovim velikim činjenicama povijesti susrećemo s potpunom jasnoćom, ostvaruje se potajno u životu svake duše.

Ona, koja je mislila, da je osuđena na vječni neuspjeh, broji baš pred Bogom najviše pobjeda. Tko je sebe smatrao beskorisnim i nesposobnim za velika djela, toga će, a da on i ne zna, izabrati vrhovni Gospodar da osnuje najljepša djela. Duša koja je potajno uzdisala, kao da joj je život beskoristan, postaje uzrok spasa tisućama grešnika. Druga, kojoj su pothvati osujećeni, namjere osuđene, a život joj skršen poput razmrskana kamena, bit će nepokolebljiva pećina, ugaoni kamen, na kojemu će Bog izgraditi djela sebi na čast i slavu.

Bez sumnje ne će te siromašne duše uvijek biti sretni svjedoci onoga slavlja, zaneseni promatrači onoga uskrsnuća. Oni ostavljaju možda ovu zemlju progonstva, smrvljeni teretom svojih neuspjeha i svojih razočaranja, no Bog bdije. On je bilježio njihove napore. On će njihove žrtve nagraditi, pa kad On bude htio, usjevu će dati stostruki plod.

Nekoliko je primjera te začudne plodnosti poznato iz povijesti. Znamo, kako su siromašni radnici, neuke djevojke, nepoznate redovnice i muževi bez talenta, bez upliva i bez vremenitih dobara osnivali i širili veličajna i Crkvi vanredno korisna djela. To je nekoliko slučajeva, koje je Bog dao da ih i vidimo. Ali koliko ih ima, kojih tajnu On skriva čak i samoj junačkoj duši.

Svaka duša, koja se daruje Božjoj Providnosti i vjerno prima milosti, postaje središte utjecaja, iz kojega neprestano sjaju i griju zrake na sve strane.

Tako širi molitva, primjer i djelovanje takve priproste duše blagoslov, koji milosno djeluje i privlači sve veći broj duša. I što više se udaljujemo od žarišta, to tajanstvenije je djelovanje, koje izbija iz njega.

Odnosi između duša, njihova međusobna ovisnost i utjecaj, što ga vrše bilo za dobro, bilo za zlo: sve nam je to gotovo potpuna tajna. Mi znamo samo, da Bog posvećuje jedne s pomoću drugih, da slabim, nesavršenim i grešnim dušama daje svijetlo i snagu s obzirom na zasluge onih duša, koje su mu dragocjene, te da prima junačke žrtve stanovitih duša da obrati ovoga ili onoga velikog grešnika, da odvrati od Crkve bič i požuri obraćenje nekog naroda. No pojedinosti te tajanstvene izmjene skrivenog djelovanja i solidarnosti, ostaje za nas duboka tajna.

Kako li je pobudan prizor upoznati unutrinu samo jedne

duše, stepen njezine poslušnosti prema Božanskoj milosti, i ustanoviti plodonosan uspjeh njezine predanosti Bogu; otkriti natprirodni dojam što ga ona vrši na duše, koje su s njim u dodiru i pratiti, kako se on gotovo u beskraj razgranjuje.

No u čemu to znanje? Ono bi samo podražavalo taštu i nezdravu radoznalost. O moj Isuse, meni je dosta da znam, da potpuno pripadnem Tebi. Ti ćeš se već brinuti za plodnost moga života. Moja je zadaća da se skrijem u Tebi i da Te sve više ljubim. Na Tebi je, da iz moga života, koji je pred Tobom ništa, izviješ onu slavu, koju taj život može obuhvatiti za Tvoje sveto ime.

- - - - - - - - - - -

K o n a c

MARIJIN PRIMJER PREDANOSTI BOGU

U potpunom predanju Bogu, Njegovoj svetoj volji i očinskoj Providnosti leži tajna svetosti svih pravednika.

Svi su sveci Staroga i Novoga Zavjeta morali ići tim putem. To je jedini put, koji vodi do svetosti. Što je život nekojih sadržavao izvanredne, sjajne, čudesne pojave, to ne pripada u bit savršenstva. To je bio samo njegov vanjski ukras, koji nije potreban, a katkad je i opasan.

Među čistim stvorovima, ne će nijedan biti ravan svetošću Božjoj Majci. A ipak je Njezin život bio tako jednostavan. Marija se morala prilagoditi svim životnim prilikama priproste žene iz puka. Ona živi, raste i uči poput ostale djece. Ona je supruga i majka, i ispunja svoje dužnosti. Poput ostalih žena ide ona u hram na čišćenje. Svake godine polazi poput svih židova u Jeruzalem.

Pomno se Ona brine za svoje kućanstvo. Sveti Josip radi zajedno s Isusom dječakom u radionici za svagdanji kruh.

Poslije smrti sv.Josipa mora Isus sam uzdržavati svoju Majku. U svemu tome nema ništa vanredno, ništa, što bi naročito privuklo oko i maštu.

U razdoblju od dvadeset godina ne nalazi evanđelista nikakvih vanrednih djela, nikakvih čudesa, čak nikakva upadljiva događaja u Mariju životu. On naprosto kaže: "Isus je rastao u godinama i mudrosti, i bio je podložan svojim roditeljima."1)

Od Njezine bliže rodbine i znanaca nitko nije znao tajnu Njezina božanskog materinstva osim obitelji svete Elizabete. Ništa u Njezinu nastupu nije odavalo njezinu visoku čast. Kada su Židovi htjeli kamenovati Isusa, što se nazivao Sinom Božjim govorili su s omalovažavanjem o Njegovoj Majci. Držali su je dakle običnom ženom, koja se ni po čemu ne razlikuje od svojih drugarica.

Ne vidimo ni među najvjernijim prijateljima Isusovim među samim apostolima, da bi bili znali prije Isusove smrti cijeniti blago, što su ga posjedovali u osobi Bogorodičinoj.

Isus je htio, da život svete Djevice nad djevicama bude priprost i skriven, pa da tako posluži nama za primjer. Svojoj nedužnoj i čistoj Majci nije uskratio ni križa, ni duševnih boli, ni progonstva.

On je htio, da Nju učini majkom boli, najiskušanijim stvorom od svih, da mi u svojim patnjama, časovima unutarnje napuštenosti i u poteškoćama, vezanima o naš život, vidimo u Njoj uzor potpune podvrgnutosti i savršene predanosti.

Riječ, koju je Ona izustila u času najveće sreće, koja se može osjetiti, ponavljat će ona i kasnije usred svojih groznih muka: "Neka mi bude po riječi Tvojoj." U tim je riječima sva svetost i tajna Njezine svetosti. To je izražaj

1) LK 2,57-52.

Njezine potpune predanosti Bogu i Njegovoj Providnosti, a Njezine najnježnije i najveće ljubavi prema Bogu i Spasitelju.

O, Božanska Majko, uči nas, kako da budemo priprosti. Dopusti, da budemo djeca u Tvojoj Školi! Daj da poznamo samo potpuno požrtvovnost, samo priprostu i predanost našega srca, koje se baca Isusu u naručaj, i obriče Mu vjernost.

Isusa ljubiti, Njegovu volju vršiti i sve primati iz Njegove božanske ruke: to je bila Tvoja tajna, dobra Majko! Neka to bude i naša! S Isusom ćeš se Majko već pobrinuti za sve ostalo. Isus i Ti uzimate na sebe naše brige i strepnje, Vi priskačete nama u nevolji, Vi nas oslobađate svih poteškoća, a prije svega: Vi nam uvijek opraštate našu nevjeru.

Naša je dužnost, da Vas dvoje ljubimo, da Vam to uvijek ponavljamo, da prepuštamo Vama, kako će Vaša ljubav vladati nad nama.

Bogu hvala a i Njegovoj Majci !

- - - - - - - - - - -

K A Z A L O

Uvod 1

I. dio

NAČELA PREDANOSTI BOGU

I. Poglavlje

PREDANOST BOGU DUŽNOST JE PRAVEDNOSTI 3

1. Temelj svih stvari 3
2. Cilj svih bića. 4
3. Uzor svih stvorova. 6
4. Sveta bezbrižnost 7

II. Poglavlje

PREDANOST BOGU ZAHTJEV JE DUŽNOSTI 9

1. Pod Božjom zaštitom 9
2. Sveznajući i svemogući pomoćnik 10
3. Tajanstveno djelovanje 11
4. Čudesa milosti 13
5. Uzor svake svetosti 15
6. Mističko tijelo 16
7. Djelovanje Duha Svetoga 18
8. Stalni napredak 19

III. Poglavlje

PREDANJE BOGU SIGURAN JE PUT K SVETOSTI 21

1. Pretjerivanje u duhovnom životu 21
2. Korak po korak 22
3. Nepotrebne brige 23
4. U Božjoj školi 25
5. Samo ljubav 26
6. Hoću 27
7. Božja hvala 28
8. Skup svih kreposti 29

II. Dio

VJEŽBANJE U PREDANOSTI BOGU

I. Poglavlje

VJEŽBANJE U PREDANOSTI UOPĆE. 32

1. Čin predanja 32
2. Ne radi polovično. 33
3. U vježbi 34
4. Poteškoće 36
5. Navika, koja usrećuje 37
6. Na visini 38

7. Prolazne slabosti 4o
8. Velika klisura 41

II. Poglavlja

VJEŽBE U PREDANOSTI UZ POJEDINO ZANIMANJE. . . . 43

1. Unutarnja molitva 43
2. Božanski vođ 45
3. Duhovne vježbe 47
4. Samo Božja volja 48
5. U odnosu prema svijetu. 5o
6. Sveta sloboda 51
7. U vrtlogu poslova 53

III. Poglavlje

VJEŽBE PREDANOSTI U KUŠNJAMA ŽIVOTA 56

1. Duševne poteškoće 56
2. Potpuno odvajanje 57
3. Progon 58
4. Isus naše pouzdano utočište 59
5. U bolesničkoj postelji. 61
6. Na vratima vječnosti 63

III. dio

UČINCI PREDANOSTI BOGU

I. Poglavlje

SVETI ŽIVOT 65

1. Isus i duša. 65
2. Sveti susret 66
3. Vjerne sluge 68
4. Potajno prijateljstvo. 69
5. Skriveno Božja djeca 71

II. Poglavlje

SVETA ZAMOZATAJA 74

1. Zaboravi sama sebe 74
2. Kako Isus hoće 75
3. Ljubav prema križu 76
4. Samo Bog 77
5. Ljubav olakšava sve 78
6. Božja Očinska briga 8o
7. Misli na mene 81

III. Poglavlje

SVETA ŽRTVA SAMA SEBE 84

2. Božje vodstvo 85
3. Dokaz ljubavi 87
4. Samovladarske težnje samoljublja 88
5. Apostolat molitve 88
6. Moć primjera 9o
7. Sveta vjernost dužnosti 91
8. Božanska žrtva 92

K o n a c

MARIJIN PRIMJER PREDANOSTI BOGU 96